

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, jonka tehtävänä on edistää työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisen korvaustoimen yhtenäisyyttä antamalla yleisohjeita ja lausuntoja. Tapaturma-asiain korvauslautakunnan toimintaa säännellään työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 123 §:ssä, 261 §:ssä ja 29 luvussa, valtioneuvoston asetuksessa tapaturma-asiain korvauslautakunnasta (1468/2015) sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunnon pyytämisestä (1568/2015).

Päätösten antaminen ja perusteleminen työtapaturma- ja ammattitautiasioissa

Sisällys

Päätösten antaminen ja perustelevinen työtaturma- ja ammattitautiasioissa.....	1
1. Johdanto.....	4
2. Julkinen hallintotehtävä ja päätöksen antamisen sääntelypohja.....	5
3. Milloin ja miksi päätös annetaan?.....	6
3.1 Päätöksen antamista edellyttäviä tilanteita	6
3.2 Asian selvittäminen ennen päätöksen antamista	8
3.3 Päätöksen antamisen ajankohta	10
3.4 Päätöksen merkitys	10
4. Kenelle päätös annetaan?	11
4.1 Päätös asianosaiselle	11
4.2 Päätös työnantajalle.....	11
4.3 Päätös sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjälle	12
4.4 Päätös tietojen luovuttajalle	13
5. Päätöksen muodosta, sisällöstä ja perustelemisesta.....	14
5.1 Päätöksen muoto.....	14
5.2 Päätöksen sisältö - pääsääntö.....	14
5.3 Päätöksen perustelevinen ja perusteluvollisuudesta poikkeaminen - pääsääntö	16
5.4 Lääketieteelliset seikat asianosaisen epävässä korvauspäätöksessä.....	18
5.5 Työnantajalle annettavan päätöksen sisältö.....	18
5.6 Päätöksen rakenne	20
6. Korvausasioissa asianosaiselle annettavat päätökset eri tilanteissa	20
6.1 Juridiset hylkäyspäätökset.....	20

6.1.1 Vahingoittunut ei kuulu vakuutuksen piiriin	21
6.1.2 Kyseessä ei korvattava vahinkotapahtuma	25
6.2 Lääketieteellinen hylkäyspäätös ja tutkimuskulujen korvaaminen	30
6.3 Korvattavaa vammaa koskeva päätös	39
6.4 Lyhyen ajan päivärahaa koskevat päätökset	40
6.5 Myötävaikutusvähennyksen tekemistä koskeva päätös.....	43
6.6 Vuosityöansion määrittämistä koskeva päätös	49
6.7 Lääketieteellinen katkaisupäätös	56
6.8 Ammatillista kuntoutusta koskeva päätös.....	62
6.9 Tapaturmaeläkettä koskeva päätös	73
6.10 Perhe-eläkettä koskeva päätös	84
6.11 Pysyvää haittaa koskeva päätös.....	91
6.12 Kulupäätökset.....	99
6.13 Korvauksen tarkistamista olosuhdemuutoksen perusteella koskeva päätös.....	104
6.14 Takaisinperintää koskeva päätös.....	110
6.15 Päätöksen korjaaminen päätöksessä olleen asiavirheen vuoksi.....	114
7. Korvausasioissa muille kuin asianosaisille annettavat päätökset eri tilanteissa	118
7.1 Työnantajalle annettavat päätökset.....	118
7.1.2 Vahinkotapahtuma ei korvattava.....	118
7.1.3 Maksettua palkkaa vastaavan korvauksen maksua koskevat päätökset	119
7.1.2 Vakuutusmaksuun vaikuttavia korvauksia koskevat päätökset.....	120
7.2 Täyskustannusmaksua koskevat päätökset.....	121
7.3 Tietojen luovutuksesta aiheutuneita kuluja koskevat päätökset	123
8. Ennakon maksaminen ja väliaikaiset päätökset	125
8.1 Ennakon maksaminen	125

8.2 Väliaikaiset päätökset.....	127
---------------------------------	-----

1. Johdanto

Lakisääteisen työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen toimeenpano on julkisen hallintotehtävän hoitamista. Tätä tehtävää hoitavat vakuutuslaitokset antavat vuosittain satojatuhansia päätöksiä, joilla ratkaistaan oikeus korvaukseen. On tärkeää, että nämä päätökset perustellaan asianmukaisesti. Tapaturma-asiain korvauslautakunta (Tako) on 19.3.2003 antanut kiertokirjeellään 3/2003, Päätösten perustelevinen työtapaturma- ja ammattitautivakuutusasioissa, ohjeita päätösten perustelevisesta. Asiaa on käsitelty myös muun muassa Takon kiertokirjeissä 2/1991, 9/1999 ja 12/2004.

Aiemmat ohjeet on annettu ennen työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015, jäljempänä myös TyTAL) voimaantuloa. Kiertokirje 3/2003 on annettu myös ennen nykyisen hallintolain (434/2003) voimaantuloa. Lakimuutokset ovat vaikuttaneet myös työtapaturma- ja ammattitautiasioissa annettaviin päätöksiin ja niiden perusteleviseen, eivätkä kumottuun sääntelyyn perustuvat ohjeet ylipäätään ole enää suoraan sovellettavissa.

Tällä ohjeella tapaturma-asiain korvauslautakunta antaa uuden, nykysääntelyn mukaisen ohjeen päätösten perustelevisesta. Ohjeessa käydään päätösten perustelevisen ohella yleisellä tasolla läpi myös päätöksen muuta sisältöä sekä sitä, missä tilanteissa, milloin ja mille tahoille päätös annetaan. Ohje koskee ainoastaan korvausasioissa annettavia päätöksiä, joskin yleiset päätöksen antamiseen liittyvät osiot soveltuvat myös muihin asianosaisille annettaviin päätöksiin.

Ohjeen luvuissa 2–5 käsitellään aluksi päätöksen antamista ja merkitystä sekä hallintopäätökselle asetettuja vaatimuksia ottaen huomioon työtapaturma- ja ammattitautivakuutusasioissa annettaviin päätöksiin liittyvät erityispiirteet. Näissä luvuissa esitetään sääntelyyn perustuvat päätöksen sisältöä ja perustelevista koskevat yleiset vaatimukset.

Jäljempänä ohjeen luvuissa 6–8 käsitellään työtapaturma- ja ammattitautivakuutusasioissa eri tilanteissa annettavia päätöksiä ja päätösten sisältöön ja perusteleviseen liittyviä erityispiirteitä pitkälti päätösesimerkkien kautta. Koska ohje koskee päätösten antamista ja perustelevista eikä

korvauksia koskevien säännösten soveltamista, ei luvuissa käsitellä yksityiskohtaisesti eri tilanteisiin liittyviä korvausperusteita. Korvausperusteita on avattu vain siltä osin kuin se on aihepiiriin liittyvien päätösten erityispiirteiden ymmärtämiseksi välttämätöntä. Luvut on jäsennetty vahinkoasian käsittelyvaiheita mukaillen.

Ohjeessa ei käsitellä kaikkia mahdollisia päätöstyyppisiä, vaan ohjeistuksen kohteeksi on valittu tavallisimpia yksityiskohtaista perustelua vaativia tilanteita ja toisaalta joitain tilanteita, joissa ohjeistus on juuri niiden harvinaisuuden vuoksi koettu tarpeelliseksi. Eri tilanteissa annettavia päätöksiä koskevissa luvuissa olevilla päätösesimerkeillä havainnollistetaan päätöksen kannalta merkityksellisten asioiden esittämistä. Kussakin luvussa on esitetty joitain esimerkkejä, eikä esimerkeillä kuvata tyhjentävästi aihepiiriin liittyen annettavia päätöksiä. Rakenteen sijaan esimerkeissä on painotettu asiasisältöä ja eri esimerkit voivatkin poiketa toisistaan rakenteen osalta.

Esimerkkejä ei ole tarkoitettu vakuutuslaitoksia sitoviksi malleiksi päätöksen muodon tai rakenteen osalta. Esimerkit sisältävät lähinnä päätösten perusteluja, eikä niihin ole sisällytetty esimerkiksi päätösten maksatusosia tai lisätietoja koskevaa osiota sen toistua samana sisältöisenä useissa esimerkeissä.

2. Julkinen hallintotehtävä ja päätöksen antamisen sääntelypohja

Työtaturma- ja ammattitautivakuutus perustuu lakiin. Kyseessä on lakisääteinen vakuutus, joka on osa sosiaaliturvaa. Vakuutuksen toimeenpano on julkisen hallintotehtävän hoitamista, joka on lailla annettu vakuutuslaitosten tehtäväksi. Työtaturma- ja ammattitautivakuutuksen toimeenpano rinnastuu julkisena hallintotehtävänä viranomaistoimintaan, ja sen toimeenpanossa sovelletaan hallinnon yleislakeja, kuten hallintolakia. Vakuutusta toimeenpantaessa annettavat päätökset ovat siis hallintopäätöksiä, joiden sisällölle on asetettu vaatimuksia lainsäädännössä.

Perustuslain (1999/731) 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi toimivaltaisessa viranomaisessa asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä. Saman säännöksen mukaan oikeus saada perusteltu päätös ja muut hyvän hallinnon takeet turvataan lailla. Tämä

turvaaminen on toteutettu pitkälti hallintolailla. Hallintolaissa säädetään mm. asian selvittämisestä ja asianosaisen kuulemisesta, joiden asianmukainen toteuttaminen on välttämätöntä perustellun ja oikean päätöksen tekemiseksi. Hallintolaissa on myös itse päätöksen antamista ja päätöksen sisältöä koskevia säännöksiä, jotka soveltuvat työtaturma- ja ammattitautiasioissa asianosaisille annettaviin päätöksiin. Lisäksi työtaturma- ja ammattitautilaissa on erityissäännöksiä työtaturma- ja ammattitautiasioissa annettaviin päätöksiin liittyen.

3. Milloin ja miksi päätös annetaan?

3.1 Päätöksen antamista edellyttäviä tilanteita

Oikeus saada perusteltu päätös turvataan siis jo perustuslaissa. Kun työtaturma- tai ammattitautivakuutukseen liittyvä asia on käsiteltävänä toimivaltaisessa vakuutuslaitoksessa, on vakuutuslaitoksen lähtökohtaisesti annettava siinä päätös. Päätöksellä vakuutuslaitos antaa asiaratkaisun kaikissa sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa, ja päätöksen antaminen onkin lähtökohtaisesti aina osa asian käsittelyä.

Vakuutuslaitoksen tulee ottaa päätöksellään kantaa kaikkiin asiassa esitettyihin vaatimuksiin. Työtaturma- ja ammattitautivakuutusasioissa on melko suppea joukko korvauksia, joita asianosaisen on itse haettava (ks. TyTAL 128 §). Vakuutuslaitoksella on TyTAL 119 §:n mukaan selvittämisvelvollisuus paitsi korvattavan vahinkotapahtuman olemassaolon myös sen perusteella maksettavien korvausten osalta. Päätöksellä on siis otettava kantaa paitsi vahingoittuneen esittämiin vaatimuksiin myös vakuutuslaitoksen esimerkiksi hoitolaitoksilta saamissa selvityksissä esitettyihin vaatimuksiin, kuten maksusitoumuspyyntöihin, ja vakuutuslaitoksen oman selvittämisvelvollisuuden perusteella tietoon tulleisiin seikkoihin. Esimerkiksi TyTAL 51 §:n mukaista hoitotukea tai pysyvän haitan perusteella maksettavaa TyTAL 83 §:n mukaista haittarahaa ei aina esitetä korvattavaksi missään saadussa selvityksessä, mutta vakuutuslaitoksen on tällöinkin omaaloitteisesti annettava niiden suorittamisesta päätös, jos korvauserusteet ovat olemassa.

Samalla päätöksellä voidaan ratkaista oikeus useampiin korvauksiin, mutta usein vahinkoasiassa tulee annettavaksi useita korvauspäätöksiä. Lähtökohta on, ettei samasta asiasta saa antaa kuin

yhden päätöksen. On kuitenkin mahdollista, että kertaalleen ratkaistussa asiassa tulee annettavaksi uusi päätös.

Jos asiassa, jossa on kysymys evätyn korvauksen myöntämisestä tai myönnetyn korvauksen lisäämisestä, ilmenee uutta selvitystä, vakuutuslaitoksen on TyTAL 245 §:n perusteella tutkittava asia uudelleen. Säännöksen mukaan vakuutuslaitos voi tällöin aikaisemman lainvoimaisen päätöksen estämättä myöntää evätyn korvauksen tai myöntää korvauksen aikaisempaa suurempana. Uudella selvityksellä tarkoitetaan mitä tahansa sellaista selvitystä, joka ei ole ollut aikaisempaa päätöstä tehtäessä vakuutuslaitoksen käytettävissä ja joka sisältää uutta tietoa. Epäselvissä tilanteissa selvityksen uutuutta tulkitaan asianosaisen eduksi ja asia tutkitaan esitetyn selvityksen perusteella uudelleen.

Aikaisemmin päätöksellä ratkaistu asia voi tulla uudelleen käsiteltäväksi myös päätöksessä olleen virheen seurauksena (TyTAL 244 §) ja tilanteissa, joissa korvaukseen vaikuttavissa olosuhteissa on tapahtunut olennainen muutos ja korvaus tarkistetaan vastaamaan muuttuneita olosuhteita muutosajankohdasta lukien (TyTAL 137). Oikaisumenettelystä ja TyTAL 244, 245 ja 137 §:n soveltamisesta on 2.11.2022 annettu erillinen TVK:n ohje "Oikaisumenettely, päätöksen poistaminen, takaisinperintä".

Päätös on annettava myös muutoksenhakuasteen antaman päätöksen sitä vaatiessa, eli muutoksenhakuasteen kumottua tai poistettua vakuutuslaitoksen antaman päätöksen, muutettua sitä tai määrättyä vakuutuslaitoksen antamaan päätöksen ensiasteena. Näihin tilanteisiin liittyvää ohjeistusta on Takon 4.2.2019 antamassa ohjeessa "Muutoksenhaun menettelytavat".

Myös vaatimuksen tutkimatta jättämistä koskevasta ratkaisusta on annettava päätös, joskaan työtapaturma- ja ammattitautivakuutusasioissa tällaisia päätöksiä ei juurikaan anneta. Tutkimatta jättäminen voi tulla kyseeseen esimerkiksi tilanteessa, jossa vakuutuslaitoksessa ei ole vakuutusta, josta asia voitaisiin käsitellä, eikä asiaa myöskään siirretä millekään muulle taholle käsiteltäväksi. Asiakirjaa siirrettäessä asian tutkimatta jättämisestä ei hallintolain 21.2 §:n mukaan tarvitse tehdä päätöstä. Korvausvaatimusten osalta on kuitenkin perustellumpaa antaa tutkimatta jättämistä koskevan päätöksen sijaan hylkäävä korvauspäätös: Jos muutoksenhakuelin katsoisikin, ettei asiaa olisi tullut jättää tutkimatta, tulisi vakuutuslaitoksen antaa korvausvaatimuksia koskeva asiaratkaisu.

Näiltä asian käsittelyä viivästyttäviltä tilanteilta vältytään, jos korvausvaatimusta koskeva asia tutkitaan ja ratkaistaan jo alun perin.

TyTAL 148 §:n perusteella vakuutuslaitos ei voi jättää asiaa tutkimatta esimerkiksi tilanteessa, jossa vahingoittunut tai tämän edunsaaja on laiminlyönyt velvollisuuksiaan, kuten velvollisuuden toimittaa asian ratkaisemiseksi tarvittavaa selvitystä, mennä korvausoikeuden selvittämiseksi tarpeellisiin tutkimuksiin tai ottaa vastaan tarpeellista sairaanhoitoa. Vakuutuslaitos voi tällöin keskeyttää asian käsittelyn, kunnes velvollisuudet on täytetty, mutta vakuutuslaitoksen on tällöinkin ratkaistava oikeus korvaukseen käytettävissä olevien selvitysten perusteella ja annettava päätös viivytyksettä. Samoin on toimittava tilanteissa, joissa korvauksen maksu keskeytetään väliaikaisesti, koska korvausta saava laiminlyö velvoitteensa ilmoittaa korvaukseen vaikuttavista muutoksista tai on muutoin ilmeistä, etteivät edellytykset myönnetyn korvauksen maksamiselle enää täyty (TyTAL 148 §).

Vaikka vakuutuslaitokselta haettaisiin lakiin perustumatonta korvausta, tulee asiassa antaa valituskelpoinen päätös.

3.2 Asian selvittäminen ennen päätöksen antamista

Korvausasioissa vakuutuslaitos vastaa tarvittavan selvityksen hankkimisesta toimivaltaisessa vakuutuslaitoksessa vireille tullessa asiassa. Sen on TyTAL 119 §:n mukaan selvitettävä, onko kysymyksessä työtapaturma- ja ammattitautilain mukaan korvaukseen oikeuttava vahinkotapahtuma ja mihin korvauksiin se oikeuttaa. Tämä edellyttää selvityksen hankkimista muun muassa vahinkotapahtuman sattumisolosuhteista ja siitä, onko vahinkotapahtuman ja todetun vamman tai sairauden välillä lääketieteellisesti arvioiden todennäköinen syy-yhteys.

Vakuutuslaitoksen on aloitettava korvausasian selvittäminen viipymättä ja viimeistään seitsemän arkipäivän kuluessa vireilletulosta (TyTAL 119 §).

Vakuutuslaitoksen selvittämisvelvollisuus edellyttää, että vakuutuslaitos huolehtii asian riittävästä selvittämisestä ja siitä, että sillä on käytettävissään kohtuullisiksi katsottavat selvitykset korvausasian ratkaisemiseksi. Asian huolellinen selvittäminen on välttämätöntä, jotta asiassa voidaan tehdä oikea ratkaisu ja perustella päätös asianmukaisesti. Jos tarvittavaa selvitystä ei saada taholta, jolta sitä on pyydetty, mutta selvitys olisi saatavissa muulla tavoin, on vakuutuslaitoksen

pyrittävä hankkimaan se. Jos taas saatu selvitys on puutteellista, on asiassa pyydettävä tarvittava lisäselvitys. Selvityksen ollessa ristiriitaista on pyrittävä selvittämään ristiriitojen syyt ja selvitysten uskottavuuden arvioimiseksi tarvittavat seikat.

Vakuutuslaitoksen vastuulla on siis arvioida selvityksen riittävyttä ja hankkia tarvittaessa lisäselvitystä, ja sillä on TyTAL 252 §:n perusteella laajat oikeudet saada asian ratkaisemiseksi tarvittavia tietoja. Vahingoittuneella on TyTAL 130 §:n perusteella velvollisuus myötävaikuttaa korvausasian selvittämiseen ja antaa korvauksen saamiseksi vakuutuslaitokselle pyynnöstä tiedot, jotka ovat korvausasian selvittämiseksi välttämättömiä. Vahingoittuneen edunsaaja on vastaavasti velvollinen antamaan perhe-eläkeoikeuden ratkaisemista varten välttämättömät tiedot (TyTAL 130 §). Vahingoittuneella on myös velvollisuus mennä korvausoikeuden selvittämiseksi tarpeellisiin tutkimuksiin (TyTAL 132 §).

Vakuutuslaitoksen selvittämisvelvollisuuteen sisältyy hallintolain 34 §:n mukainen asianosaisen kuulemisvelvoite. Asianosaisen kuuleminen on erityisen tärkeää silloin, kun vakuutuslaitos on hylkäämässä korvausta joko kokonaan tai osittain. Näissä tilanteissa asianosaista olisi aina kuultava ennen päätöksen antamista. Asianosaiselle tulee antaa mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun. Asia voidaan ratkaista asianosaista kuulematta vain hallintolain 34 §:n mukaisissa tilanteissa, joista työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen osalta tulevat kysymykseen lähinnä seuraavat tilanteet:

- 1) vaatimus jätetään tutkimatta tai hylätään heti perusteettomana
- 2) asia koskee hakijan ominaisuuksien arviointiin perustuvan edun myöntämistä
- 3) hyväksytään vaatimus, joka ei koske toista asianosaista tai kuuleminen on muusta syystä ilmeisen tarpeetonta

Kuulemisvelvoitetta koskevia poikkeuksia on tulkittava suppeasti ja kuulemisen voidaan katsoa olevan ilmeisen tarpeetonta vain, jos on selvää, ettei kuuleminen voi vaikuttaa asianosaisen oikeusturvaan eikä tuoda lisäselvitystä asiaan. Työnantaja ei ole korvausasioissa asianosainen (TyTAL 117 §), mutta myös työnantajan näkemyksen selvittäminen on osa normaalia korvausasian

selvittämistä. Työnantajan näkemys tulee usein selvitettyksi jo TyTAL 111 §:n mukaisella vahinkotapahtumaa koskevalla ilmoituksella, mutta lisäselvitystä on pyydetty tarvittaessa.

3.3 Päätöksen antamisen ajankohta

Perustuslaki ja hallintolaki edellyttävät käsittelyn viivytyksettömyyttä. TyTAL:n 127 §:ssä asetetaan päätöksen antamiselle myös takarajana toimivat määräajat. TyTAL 127 §:n mukaan korvausasioissa annettavat päätökset on annettava viivytyksettä ja viimeistään 30 päivän kuluessa siitä, kun se on saanut asian ratkaisemiseksi riittävät selvitykset. Päätös TyTAL 107 §:ssä tarkoitettusta leskeneläkkeen tulosovituksesta on kuitenkin annettava vuoden kuluessa siitä, kun vakuutuslaitokselta on haettu korvausta kuoleman tai katoamisen johdosta. Muutoksenhakuelimen päätös taas on pantava täytäntöön viivytyksettä ja viimeistään 14 päivän kuluessa siitä, kun päätös on tullut lainvoimaiseksi ja vakuutuslaitos on saanut täytäntöönpanoa varten tarvittavat selvitykset. Korvauskäsittelyn viivytyksettömyyttä ja päätöksen antamisen määräaikoja on käsitelty tarkemmin TVK:n 20.10.2022 antamissa Korvauskäsittelyn käytäntösäännöissä.

Työtapaturma- ja ammattitautiasioissa on tilanteita, joissa samasta asiasta annetaan päätös useammalle taholle, lähinnä vahingoittuneelle ja tämän työnantajalle. Tällöin on tärkeää antaa päätökset samanaikaisesti, jotta myös mahdolliset muutoksenhaut käsiteltäisiin samanaikaisesti.

3.4 Päätöksen merkitys

Päätöksen antaminen on tärkeää useasta syystä. Päätöksen kautta sen saaja saa tiedon siitä, miten häntä koskeva asia on ratkaistu, ja mihin hän on tai ei ole oikeutettu. Päätöksessä myös kerrotaan miksi ja miten ratkaisuun on päädytty. Valituskelpoisen päätöksen saaja voi tällöin arvioida päätöksen oikeellisuutta ja halutessaan hakea siihen muutosta. Päätöksen antaminen onkin keskeinen tekijä oikeusturvan kannalta. Päätöksessä voidaan tarvittaessa antaa myös neuvontaa esimerkiksi siitä, miten asian käsittely mahdollisesti jatkuu (esimerkiksi, että työkyvyttömyyden jatkuessa on toimitettava uusi lääkärintodistus) tai miltä taholta hylkäävän korvauspäätöksen saaja voi selvittää oikeuttaan muihin korvauksiin.

4. Kenelle päätös annetaan?

4.1 Päätös asianosaiselle

Päätös annetaan lähtökohtaisesti asianosaiselle, eli sille, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee. Työtaturma- ja ammattitautivakuutukseen liittyviä korvausasioita vakuutuslaitoksissa käsiteltäessä asianosaisia ovat vain vahingoittunut ja kuolemantapauksissa hänen edunsaajansa (TyTAL 117 §). Jos vahingoittuneen korvausta koskevassa asiassa on annettava päätös tämän kuoltua, annetaan päätös lähtökohtaisesti vahingoittuneen kuolinpesälle. Kyseessä on niin kutsuttu asianosaisseuraanto, jolloin asianosaiseksi kuolleen vahingoittuneen tilalle tulevat hänen oikeudenomistajansa.

Sen sijaan asianosaisia eivät korvausasioita vakuutuslaitoksissa käsiteltäessä ole vahingoittuneen työnantaja, vahingoittuneelle sairaanhoitoa antanut terveydenhuollon ammattihenkilö tai hoitolaitos, sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaava viranomainen eikä se, jolle vakuutuslaitos maksaa TyTAL:n perusteella vahingoittuneen sijasta tai muutoin korvauksen tai muun suorituksen (TyTAL 117 §). Näilläkin tahoilla on kuitenkin tietyissä tilanteissa välitön oikeudellinen intressi asiassa, jonka vakuutuslaitos ratkaisee. Tästä johtuen TyTAL:ssa on erilliset säännökset, joiden perusteella myös näille tahoille on joissain tapauksissa annettava päätös korvausasiassa, asianosaisaseman puuttumisesta huolimatta. Ilman päätöstä edellä mainitut tahot eivät nimittäin voisi hakea muutosta asiassa.

4.2 Päätös työnantajalle

Päätöksen antamisesta vahingoittuneen työnantajalle säädetään TyTAL 125 §:ssä. Sen mukaan kaikille työnantajille tulee antaa päätös seuraavista asioista:

- ansionmenetykskorvauksen maksamisesta tai epäämisestä siltä ajalta, jolta työnantaja on maksanut vahingoittuneelle palkkaa
- työnantajan hakemasta TyTAL 48 ja 49 §:n sekä 139 §:n 4 momentin mukaisesta korvauksesta, eli

- korvattavan tutkimuksen tai sen aiheuttaman työkyvyttömyyden ajalta vahingoittuneelle maksetusta palkasta
- korvattavan fysikaalisen hoidon ajalta vahingoittuneelle maksetusta palkasta ja
- työnantajan lain tai sopimuksen perusteella maksamista työntekijän sairaanhoitokustannuksista

Lisäksi päätös tulee antaa erikoismaksuperusteiselle työnantajalle silloin, kun vakuutuslaitos maksaa korvausta tai TyTAL 40 §:n mukaista täyskustannusmaksua, ja tämä vaikuttaa työnantajan vakuutusmaksun määrään. Jos vahingoittuneella on useampia työnantajia, arvioidaan päätöksen antamisen edellytykset kunkin työnantajan osalta erikseen.

Työnantajalle annetaan siis päätös asioissa, joissa työnantajalla on välitön oikeudellinen intressi, koska ilman päätöstä työnantaja ei voisi hakea näissä asioissa muutosta. Työnantajalle annettava päätös eroaa kuitenkin sisällöltään merkittävästi asianosaiselle annettavasta päätöksestä, ks. luku 5.5.

4.3 Päätös sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjälle

Julkisessa terveydenhuollossa annettavasta sairaanhoidosta peritään hoidettavalta asiakasmaksu, joka on paljon pienempi kuin hoidon järjestämisestä aiheutuva todellinen kustannus. Kun vakuutuslaitos korvaa työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta tällaista sairaanhoitoa, on sen pitkäaikaista laitoshoidoa lukuun ottamatta maksettava sairaanhoidon järjestäneelle sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaavalle viranomaiselle (lähinnä hyvinvointialueet, ks. TyTAL 2 §) sairaanhoidon kustannuksista täyskustannusmaksu (TyTAL 40 §). Maksamisen edellytyksenä on, että kyseinen viranomainen on täyttänyt TyTAL 41 §:n mukaisen ilmoitusvelvollisuutensa koskien mm. hoitokäyntejä ja hoitoon liittyviä suunnitelmia. TyTAL 126 §:ssä säädetään siitä, milloin hoidon järjestämisestä vastaavalle viranomaiselle on annettava päätös täyskustannusmaksusta.

Ensinnäkin täyskustannusmaksusta on annettava hoidon järjestämisestä vastaavalle viranomaiselle päätös silloin, kun kysymys on korvaukseen oikeuttavan hoidon perusteella maksettavan täyskustannusmaksun suuruudesta ja vakuutuslaitos maksaa maksun edellä mainitun viranomaisen laskussa tai vaatimuksessa esitettyä maksua pienempänä taikka maksu on evätty sillä perusteella, ettei julkisen terveydenhuollon toimintayksikkö ole täyttänyt sille TyTAL 41 §:ssä säädettyä

ilmoittamisvelvollisuutta. Päätös annetaan tällä perusteella vain, jos kyse on korvattavaksi katsottua hoitoa koskevasta täyskustannusmaksusta.

Jos täyskustannusmaksu jätetään maksamatta siksi, ettei sairaanhoitoa ylipäätään korvata, ei siitä lähtökohtaisesti anneta hoidon järjestämisestä vastaavalle viranomaiselle päätöstä. Asiasta ilmoitetaan viranomaiselle muutoin, esimerkiksi kirjeitse. Viranomaisella on kuitenkin tällöinkin mahdollisuus pyytää päätöstä, jolloin se on annettava: TyTAL 126 §:n perusteella päätös täyskustannusmaksusta on nimittäin annettava myös, jos hoidon järjestämisestä vastaava viranomainen sitä vakuutuslaitokselta pyytää.

4.4 Päätös tietojen luovuttajalle

Vakuutuslaitoksella on lain nojalla oikeus saada vakuutus- ja korvausasioiden käsittelyssä tarvittavia tietoja lukuisilta tahoilta, ja tiedot tulee saada lähtökohtaisesti maksutta (TyTAL 265 ja 266 §). Jos tiedot tarvitaan tietyssä muodossa ja siitä aiheutuu tietojen luovuttajalle olennaisia lisäkustannuksia, kustannukset on kuitenkin korvattava (TyTAL 265 §). Kun on kyse terveydentilatiedoista, jotka vakuutuslaitoksella on oikeus saada luovutuspyynnössään yksilöimässään muodossa, on tietojen luovuttajalla oikeus saada kohtuullinen korvaus tietojen luovuttamisesta aiheutuneesta työstä ja kustannuksesta (TyTAL 266.2 §). Lisäksi terveydenhuollon ammattihenkilöllä on oikeus saada kohtuullinen palkkio TyTAL:ssa säädetyn tietojenantovelvollisuuden perusteella antamastaan lausunnosta (TyTAL 266.3 §).

Jos tietojen luovuttaja on laskuttanut vakuutuslaitosta sen tietyssä muodossa pyytämien tietojen luovuttamisesta aiheutuneista kustannuksista tai terveydenhuollon ammattihenkilön antamasta lausunnosta ja vakuutuslaitos maksaa korvauksen tai palkkion vaadittua pienempänä, sen on TyTAL 126.2 §:n mukaan annettava tästä päätös tietojen luovuttajalle.

5. Päätöksen muodosta, sisällöstä ja perustelemisesta

5.1 Päätöksen muoto

Hallintolain 43 §:n mukaan päätös on annettava lähtökohtaisesti kirjallisesti. Säännös mahdollistaa päätöksen antamisen suullisesti, jos se on välttämätöntä asian kiireellisyyden vuoksi. Tällöinkin päätös on viipymättä annettava myös kirjallisena oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen, ja määräaika oikaisuvaatimuksen tekemiseen tai muutoksenhakuun alkaa kirjallisen päätöksen tiedoksisaannista siten kuin siitä erikseen säädetään.

Käytännössä päätös on siis annettava joka tapauksessa kirjallisesti, ja TyTAL:ssa on vielä erikseen rajattu suullisen päätöksen antamisen mahdollisuutta. TyTAL 124–126 §:n mukaan korvausta koskevat, asianosaiselle annettavat päätökset, työnantajalle annettavat päätökset ja täyskustannusmaksua sekä tietoluovutuksiin liittyviä maksuja koskevat päätökset on nimittäin annettava **aina kirjallisesti**. (Eri tahoille annettavista päätöksistä tarkemmin ks. luku 4.) Ohjeessa käsitelläänkin tarkemmin vain kirjallisille päätöksille asetettuja vaatimuksia.

Päätös on kielilain perusteella kirjoitettava joko suomeksi tai ruotsiksi sen mukaan, mikä on päätöksen saajan kieli. Vakuutuslaitos voi halutessaan antaa myös parempaa palvelua ja toimittaa äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia puhuvalle esimerkiksi englanninkielisen käännöksen päätöksestä.

5.2 Päätöksen sisältö - pääsääntö

Päätöksen sisällöstä säädetään hallintolain 44 §:ssä. Sen mukaan kirjallisesta päätöksestä on käytävä selvästi ilmi

- 1) päätöksen tehnyt viranomainen ja päätöksen tekemisen ajankohta;
- 2) asianosaiset, joihin päätös välittömästi kohdistuu;
- 3) päätöksen perustelut ja yksilöity tieto siitä, mihin asianosainen on oikeutettu tai veloitettu taikka miten asia on muutoin ratkaistu; sekä

4) sen henkilön nimi ja yhteystiedot, jolta asianosainen voi pyytää tarvittaessa lisätietoja päätöksestä.

Päätöksen täytyy olla selkeä ja sen saajan on päätöksen perusteella ymmärrettävä mitä asiaa päätös koskee, miten asia on ratkaistu ja miksi kyseiseen ratkaisuun on päädytty. Jos päätökseen liittyy ehtoja tai määräyksiä, on myös nämä esitettävä päätöksessä. Jos samalla päätöksellä ratkaistaan useampi eri asia, on päätöksestä käytävä ilmi asiaratkaisu perusteluineen kunkin ratkaistun asian osalta.

Edellä mainittujen seikkojen lisäksi päätökseen, johon saa hakea muutosta valittamalla, on hallintolain 47 §:n perusteella liitettävä valitusosoitus, jossa on mainittava

- 1) valitusviranomainen;
- 2) viranomainen, jolle valituskirjelmä on toimitettava; sekä
- 3) valitusaika ja mistä se lasketaan.

Valitusosoituksessa on myös selostettava säännökset valituskirjelmän sisällöstä, liitteistä ja valituksen perille toimittamisesta sekä valituksen käsittelystä perittävistä maksuista (HL 47.2 §). Jos valittaminen on erityisen säännöksen nojalla kielletty tai päätös ei ole valituskelpoinen, päätökseen on sisällytettävä ilmoitus siitä, minkä säännöksen nojalla valittaminen ei ole mahdollista (HL 48 §).

Asianosaiselle annettavat korvausasiaan liittyvät päätökset, työnantajalle TyTAL 125 §:n nojalla annettavat päätökset sekä täyskustannusmaksuun ja tietojen luovutuksiin liittyvät, TyTAL 126 §:n nojalla annettavat päätökset ovat valituskelpoisia. Valitusoikeutta ei sen sijaan ole esimerkiksi päätöksestä, jolla pannaan täytäntöön muutoksenhakuasteen lainvoimainen päätös. Asia on tällöin jo lainvoimaisesti ratkaistu, eikä sitä voida saattaa uudelleen muutoksenhakuasteen käsiteltäväksi.

Päätökseen tulee sisällyttää myös asian jatkokäsittelyyn liittyvää neuvontaa sen ollessa tarpeen. Esimerkiksi hylkäävässä korvauspäätöksessä on kerrottava vahingoittuneelle tai tämän edunsaajalle, miltä taholta tämä voi tiedustella oikeutta korvaukseen asiassa. Tällä toteutetaan osaltaan vakuutuslaitoksen hallintolakiin perustuvaa neuvontavelvollisuutta. Jos päätökseen sisältyy muuta tahoja kuin päätöksen saajaa koskevia salassa pidettäviä tietoja, on päätöksessä muistutettava

tietojen salassapito- ja vaitiolovelvollisuudesta sekä hyväksikäyttökiellosta (ks. julkisuuslain (621/1999) 23 ja 25 §).

Työtapaturma- ja ammattitautiasioissa on korvauspäätösten osalta myös tärkeää mainita päätöksessä selvästi minkä vakuutuksen perusteella asia on käsitelty. Jos asiassa on ennen päätöksen antamista pyydetty tapaturma-asiain korvauslautakunnan (Tako) lausuntoa, on myös tästä mainittava päätöksessä. Tällöin päätöksessä on kerrottava lyhyesti korvauslautakunnan tehtävästä ja sen lausuntojen luonteesta ja siitä, miksi lausuntoa on pyydetty. Päätökseen on kirjattava lautakunnan lausunto perusteluineen. Jos kyseessä on ollut äänestysratkaisu, tulee kirjata äänestystulos eli äänestyksen äänimäärät ja sekä enemmistön että vähemmistön kanta perusteluineen.

Yllä esitetyt vaatimukset kirjallisen päätöksen sisällöstä soveltuvat sellaisinaan asianosaiselle (korvausasiassa siis vahingoittuneelle tai tämän edunsaajalle) annettavaan päätökseen. TyTAL:n perusteella työnantajalle annettavan päätöksen sisältö kuitenkin poikkeaa merkittävästi yllä esitetystä. Työnantajalle annettavan päätöksen sisältöä käsitellään erikseen luvussa 5.5.

5.3 Päätöksen perusteleminen ja perusteluvollisuudesta poikkeaminen - pääsääntö

Päätöksessä on esitettävä perustelut, ja päätöksen perusteleminen on hallintolain 45 §:ssä oma säännöksensä. Sen 1 momentin mukaan perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset. Päätöksessä tulee siis yksilöidä selvitykset, joihin päätös perustuu ja kertoa ne tosiseikat, joiden perusteella ratkaisuun on päädytty. Jos asiassa on esitetty ristiriitaista selvitystä, tulee myös kertoa, miten tämä on vaikuttanut asian ratkaisuun ja/tai mitä selvitystä on pidetty luotettavimpana ja miksi. Lisäksi tulee mainita sovelletut säännökset. Päätöksen asianmukainen perusteleminen edellyttää myös säännöksen keskeisen sisällön avaamista. Päätöksen saajan tulee ymmärtää, mitä sovellettu säännös käytännössä tarkoittaa. Vain siten päätöksen saaja voi arvioida päätöksen oikeellisuutta. Jos asiaratkaisuun on vaikuttanut lainsäädäntöön kuuluvien säännösten ohella esimerkiksi oikeusperiaatteet tai oikeuskäytäntö, on myös näistä aiheellista kertoa päätöksessä.

Päätöksen perustelut ovat tärkeitä kaikissa asioissa, mutta niiden merkitys korostuu hylkäävissä korvauspäätöksissä. Erityisesti hylkäävistä päätöksistä täytyy olla selvästi nähtävissä, että asian ratkaisemiseen vaikuttavat tiedot on selvitetty ja otettu huomioon asianmukaisesti. Jos asiaan liittyy useampia eri hylkäysperusteita, on ne kaikki mainittava.

Päätöksen perustelemisella on keskeinen merkitys päätöksensaajan oikeusturvan kannalta. Päätöksen perusteluvollisuus onkin pääsääntö, josta voi poiketa ainoastaan hallintolain 45.2 §:ssä luetelluissa tilanteissa. Työtapaturma- ja ammattitautiasioissa mahdollisia hallintolain 45.2 §:n mukaisia tilanteita, joissa päätöksen perustelut voidaan jättää esittämättä, ovat seuraavat kolme tilannetta:

1. Tärkeä yleinen tai yksityinen etu edellyttää päätöksen välitöntä antamista.
2. Päätöksellä hyväksytään vaatimus, joka ei koske toista asianosaista eikä muilla ole oikeutta hakea päätökseen muutosta.
3. Perusteleminen on muusta erityisestä syystä ilmeisen tarpeetonta.

Kohdan 1. mukainen poikkeamistilanne on työtapaturma- ja ammattitautiasioissa hyvin harvinainen, ja lähinnä sovellettaviksi voivatkin tulla kohtien 2. ja 3. mukaiset perusteet. Perustelut on kuitenkin esitettävä myös yllä olevan listan mukaisissa tilanteissa, jos päätös merkitsee olennaista muutosta vakiintuneeseen käytäntöön (hallintolain 45.3 §).

On syytä korostaa, että päätöksen perustelematta jättämistä koskevaa poikkeussäännöstä on tulkittava suppeasti ja arviota tehtäessä on aina otettava huomioon perusteluiden merkitys päätöksen saajan oikeusturvan toteutumisen kannalta. Oikeus saada perusteltu päätös turvataan perustuslain tasolla. Erityisesti hylkäävissä päätöksissä perusteluita ei voida jättää esittämättä.

Hyvin perusteltu päätös on myös vakuutuslaitoksen etu. Kun päätöksensaajalle kerrotaan selvästi minkä selvityksen perusteella hänen asiansa on ratkaistu ja miten säännösten soveltaminen hänen tapaukseensa on johtanut tehtyyn ratkaisuun, voi tämä vähentää päätöksiin liittyviä muutoksenhakuja ja lisätä luottamusta vakuutuslaitoksen toimintaa kohtaan.

5.4 Lääketieteelliset seikat asianosaisen epävässä korvauspäätöksessä

Työtapaturma- ja ammattitautilain 124.2 §:n mukaan vakuutuslaitoksen asianosaiselle antaman korvausta koskevan päätöksen perustelemiseen sovelletaan, mitä hallintolain 45 §:ssä säädetään (ks. edellinen luku 5.3). Säännöksessä kuitenkin asetetaan päätöksen perustelemiselle vielä lisävaatimus: Jos korvauksen epäämistä koskeva päätös perustuu keskeisiltä osin lääketieteellisiin seikkoihin, päätöksen perustelujen tulee sisältää arviointiin pääasiallisesti vaikuttaneet seikat ja näiden seikkojen pohjalta tehdyt johtopäätökset.

Säännöksellä on pyritty siihen, että vakuutuslaitos kirjaisi päätökseen asianmukaisesti ja myös päätöksen saajalle, siis vahingoittuneelle tai tämän edunsaajalle, ymmärrettävästi ja selkeästi ne lääketieteellisessä arvioinnissa esiin tulleet merkitykselliset tekijät, jotka ovat vaikuttaneet korvausasian ratkaisuun. Tähän on kiinnitettävä erityistä huomioita, jos vakuutuslaitoksen ratkaisu poikkeaa siitä, miten hoitava lääkäri on asiaa arvioinut. Tässä tarkoitettujen ns. lääketieteellisten hylkäyspäätösten perustelemisesta ks. tarkemmin luku 6.2.

5.5 Työnantajalle annettavan päätöksen sisältö

Työnantajalle annetaan tietyissä tilanteissa päätös korvausta koskevassa asiassa, vaikkei tämä olekaan asiassa asianosainen (ks. luku 4.2). Asianosaisaseman puuttuminen korvausasioissa merkitsee sitä, ettei työnantajalla ole asianosaiselle kuuluvaa oikeutta saada asian käsittelyyn vaikuttaneita tietoja, elleivät ne ole julkisia. Näin ollen työnantajalla ei ole oikeutta esimerkiksi vahingoittuneen terveydentilaa koskeviin tietoihin. Tämä vaikuttaa myös työnantajalle annettavan päätöksen sisältöön. Korvausta koskeva päätös perustuu useimmiten nimenomaan salassa pidettäviin tietoihin, eikä työnantajalle annettavaa päätöstä siis voida perustella samoin kuin vahingoittuneelle tai tämän edunsaajalle annettava päätös. TyTAL 125 §:ssä onkin erikseen säädetty siitä, mitä työnantajalle annettavassa päätöksessä ilmoitetaan.

TyTAL 125.3 §:n mukaan työnantajalle annettavasta päätöksestä tulee salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä käydä ilmi:

- 1) vahingoittuneen nimi ja henkilötunnus;

- 2) vahinkopäivä;
- 3) asian ratkaisu;
- 4) etuus; ja
- 5) korvauksen määrä.

Työnantajalle annettava päätös on siis suppea. Päätöksessä ei mainita esimerkiksi korvattavaa vammaa tai sairautta eikä vahingoittuneen vuosityöansiota tai vuosityöansion määräytymisperustetta. Jos päätös annetaan siksi, että maksettu korvaus vaikuttaa erikoismaksuperusteisen työnantajan vakuutusmaksuun, ilmoitetaan päätöksessä vain ne korvaukset, jotka vakuutusmaksuun vaikuttavat. Jos korvaus taas ei vaikuta vakuutusmaksuun, vaan päätös annetaan työnantajan haettua korvausta vahingoittuneelle maksamastaan palkasta, ei päätöksessä ilmoiteta mahdollisille muille työnantajille tai vahingoittuneelle maksetun osakorvauksen määrää. Päätös koskee siis vain päätöksen saajana olevalle työnantajalle maksettavaa korvausta.

Ratkaisua ei perustella, vaan päätöksessä ilmoitetaan ainoastaan asian ratkaisu, etuus ja korvauksen määrä. Väärinymmärrysten välttämiseksi päätöksessä on hyvä mainita, että päätös poikkeaa vahingoittuneelle annetusta päätöksestä tietosuojasyistä, ja että yksityiskohtaiset perustelut on esitetty vain vahingoittuneelle tai kuolemantapauksissa tämän edunsaajalle annetussa päätöksessä. Päätöksen sisältö voi olla esimerkiksi:

- Vahinkotapahtuma ei ole korvattava.
- Päivärahaa ei makseta.
- Päivärahaa maksetaan ajalta xxxx ja euromäärä.

Työnantajalle annetaan päätös vain siksi, että tämä saa tiedon työnantajan intressiin liittyvän asian ratkaisusta ja voi hakea päätökseen muutosta. Työnantaja voikin olla asianosainen päätöstä koskevassa valitusasiassa. Vakuutuslaitos ei kuitenkaan voi antaa työnantajalle salassa pidettäviä tietoja myöskään tämän valitettua päätöksestä ennen kuin muutoksenhakuaste on tehnyt ratkaisun työnantajan asianosaisuudesta ja siitä, mihin tietoihin työnantajalla asianosaisasemansa perusteella on oikeus.

5.6 Päätöksen rakenne

Päätöksen rakennetta ei tarkemmin säännellä. Rakenteen kannalta olennaista on selkeys ja johdonmukaisuus, ja tarvittaessa päätöksessä voi käyttää väliotsikoita. Työtapaturma- ja ammattitautiasioissa päätöksen voi rakentaa esimerkiksi seuraavasti:

- asian tausta, sisältäen tarvittavat esitiedot ja korvausasioissa tiedon siitä, minkä vakuutuksen perusteella asia on käsitelty
- päätöksen sisältämä asiaratkaisu: mihin päätöksen saaja on oikeutettu tai veloitettu tai miten asia on muutoin ratkaistu
- yksilöidyt tiedot asiassa saaduista selvityksistä, kuten asiakirjoista, sekä niistä ilmi käyneistä, asian ratkaisemisen kannalta merkityksellisistä tosiseikoista (voivat käydä ilmi jo taustatiedoissa)
- tiedot asiaan soveltuvista säännöksistä: säännös ja sen sisältö ymmärrettävästi kerrottuna
- johtopäätös: miten säännösten soveltaminen kyseisessä tapauksessa on johtanut päätöksen mukaiseen lopputulokseen

Ohjeen myöhemmissä luvuissa 6.–8. on esimerkkejä eri tilanteissa annettavista päätöksistä. Niissä kuvataan myös tarkemmin eri tilanteissa annettavien päätösten osalta olennaisia tekijöitä.

6. Korvausasioissa asianosaiselle annettavat päätökset eri tilanteissa

6.1 Juridiset hylkäyspäätökset

Kun vahinkoa koskeva asia on tullut vakuutuslaitoksessa vireille, täytyy ennen korvausten maksamista ratkaista, kuuluuko vahingoittunut vakuutuksen piiriin ja onko kyseessä ylipäättään korvattava vahinkotapahtuma. Jos vahingoittunut ei kuulu vakuutuksen piiriin tai kyseessä ei ole

korvattava vahinkotapahtuma, annetaan asiassa niin kutsuttu juridinen hylkäyspäätös, eikä korvauksia makseta lainkaan.

Vakuutuslaitoksen on kaikissa työtaturma- ja ammattitautiasioihin liittyvissä tilanteissa selvitettävä asiaa riittävästi ennen sen ratkaisemista. Juridista korvattavuutta arvioitaessa on korostuneen tärkeää saada vahingoittuneen oma kuvaus asian ratkaisuun vaikuttavista asioista. Kun on kyse työsuhteeseen tai työskentelyyn liittyvistä seikoista, tarvitaan yleensä selvitystä myös työnantajalta. Jos saadut selvitykset eivät ole riittävän selkeitä tai yksityiskohtaisia asian ratkaisemiseksi, täytyy ennen päätöksen antamista pyytää tarvittavat tarkentavat tiedot. Jos vakuutukseen kuulumiseen tai vahingon korvattavuuteen vaikuttavissa selvityksissä on ristiriitaisuuksia, tulee vahingoittuneelle kertoa ristiriidoista ja pyytää selvitystä ristiriitojen syistä. Etenkin työsuhteeseen ja työskentelyyn liittyvien ristiriitaisten selvitysten osalta voi olla tarpeen kysyä näkemystä ristiriitaisuuksista myös työnantajalta.

6.1.1 Vahingoittunut ei kuulu vakuutuksen piiriin

Vakuutuksen piiriin kuulumisesta voi syntyä epäselvyyttä esimerkiksi kansainvälisen työskentelyn tilanteissa, vahingoittuneen ollessa työnantajayrityksen osaomistaja, työntekijyyden ja yrittäjyyden välisissä rajanvetotilanteissa ja vapaa-ajanvakuutuksen osalta tilanteissa, joissa vahingoittuneen työnteko vakuutuksenottajan lukuun ja palkanmaksuvelvollisuus ovat olleet keskeytyneinä vahinkotapahtumaa edeltävästi. Näissä tilanteissa on pääsääntöisesti tarpeellista hankkia selvitystä vakuutukseen kuulumisen kannalta merkityksellisistä asioista sekä vahingoittuneelta että työnantajalta.

Esimerkki 1, ei työsuhde

Asian taustaa

27.2.2023 päivätyn tapaturmailmoituksen mukaan olet 25.2.2023 osallistunut urheiluseura X:n järjestämiin siivoustalkoisiin, joissa olet kompastunut moppiin, kaatunut ja venäyttänyt nilkkasi. Olet ollut työkyvyttömänä nilkan venähdyksen vuoksi 25.2.2023 alkaen. Korvausta on haettu urheiluseura X:n pakollisesta työntekijöiden työtaturma- ja ammattitautivakuutuksesta numero 12345.

Ratkaisu

Tapaturmaa ei voida korvata urheiluseura X:n pakollisesta työntekijöiden työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta. Sinulla ei ole oikeutta työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisiin korvauksiin.

Perustelut

Tapaturmailmoituksen mukaan kyse on ollut vastikkeettomasta talkootyöstä. Olet myös itse 29.3.2023 puhelimitse kertonut kyseessä olleen vastikkeeton talkootyö lapsesi urheiluseuran hyväksi.

Työtapaturma- ja ammattitautilain 8 §:n perusteella oikeus saada korvausta työtapaturmasta perustuu työsopimuslain 1 luvun 1 §:n mukaiseen työsuhteeseen. Työsopimuslain 1 §:n 1 momentin mukaisesta työsuhteesta on kyse, kun työntekijä on henkilökohtaisesti sitoutunut tekemään työtä työnantajan lukuun tämän johdon ja valvonnan alaisena palkkaa tai muuta vastiketta vastaan. Koska vastikkeettomassa talkootyössä ei ole kyse työsuhteesta tehtävästä työstä, sinulla ei ole oikeutta työtapaturma- ja ammattitautivakuutuslain mukaisiin korvauksiin.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 8 §

Lisätietoja

Sinulla saattaa olla oikeus sairausvakuutuslain perusteella maksettaviin korvauksiin. Selvittääksesi mahdollisen oikeutesi korvauksiin kehotamme sinua olemaan yhteydessä Kansaneläkelaitokseen (KELA).

Esimerkki 2, ei työsuhde

Asian taustaa

Olet hakenut korvausta sinulle työtehtävissäsi 3.4.2023 sattuneesta tapaturmasta yritys A Oy:n pakollisesta työntekijöiden työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta numero 12345. Allekirjoittamasi, 4.4.2023 päivätyn tapaturmailmoituksen mukaan omistat 40 % A Oy:n osakkeista. Lisäksi olet sähköpostitse 7.4.2023 antamassasi selvityksessä kertonut tehtäväsi yrityksessä olevan toimitusjohtaja.

Ratkaisu

Tapaturmaa ei voida korvata A Oy:n pakollisesta työntekijöiden työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta. Sinulla ei ole oikeutta työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisiin korvauksiin.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 8 §:n mukaan oikeus korvaukseen työtapaturma- ja ammattitautilain perusteella on työntekijällä. Lain 9 §:n mukaan työntekijään rinnastetaan myös henkilö, joka tekee työtä vastiketta vastaan osakeyhtiössä johtavassa asemassa, vaikka hän ei ole työsuhteessa osakeyhtiöön. Edellytyksenä työntekijään rinnastamiselle on tällöin se, ettei henkilö omista yksin yli 30 % yhtiön osakkeista. Säännöksen mukaan johtavalla asemalla tarkoitetaan esimerkiksi toimitusjohtajuutta.

Tapaturmailmoituksen ja sähköpostitse antamasi selvityksen perusteella olet tapaturman sattuessa toiminut A Oy:n toimitusjohtajana etkä siis ole ollut työsuhteessa yhtiöön. Koska olet toiminut johtavassa asemassa ja omistanut yksin yli 30 % A Oy:n osakkeista, ei sinua voida myöskään rinnastaa työntekijään. Näin ollen sinulla ei ole oikeutta työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisiin korvauksiin A Oy:n pakollisen vakuutuksen perusteella. Sinulla ei ole yhtiössämme myöskään yrittäjän vapaaehtoista tapaturmavakuutusta, josta tapaturma voitaisiin korvata.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 8 ja 9 §

Lisätietoja

Jos sinulla on yrittäjän vapaaehtoinen tapaturmavakuutus toisessa vakuutuslaitoksessa, kehotamme ilmoittamaan tapaturmasta kyseiselle vakuutuslaitokselle.

Sinulla saattaa olla oikeus sairausvakuutuslain perusteella maksettaviin korvauksiin. Selvittääksesi mahdollisen oikeutesi korvauksiin kehotamme sinua olemaan yhteydessä Kansaneläkelaitokseen (KELA).

Esimerkki 3, työntekijä ei kuulu vapaa-ajan vakuutuksen piiriin

Asian taustaa

28.1.2023 päivätyn tapaturmailmoituksen mukaan olet liukastunut 25.1.2023 vapaa-ajallasi jalkapalloharjoituksissa loukaten polvesi. Olet tapaturmailmoituksen mukaan ollut tapaturman vuoksi työkyvytön 25.1.2023 alkaen. Korvausta on haettu työnantajasi X Oy:n työntekijöilleen ottamasta vapaaehtoisesta vapaa-ajan vakuutuksesta numero 12345.

Ratkaisu

Tapaturmaa ei voida korvata X Oy:n työntekijöiden vapaaehtoisesta vapaa-ajan vakuutuksesta. Sinulla ei ole oikeutta työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisiin korvauksiin.

Perustelut

Tapaturmailmoituksen mukaan sinulle ei ole maksettu tapaturman jälkeisen sairausloman ajalta lainkaan sairausajan palkkaa, koska olet ollut opintovapaalla 1.12.2022 alkaen. Työnantajasi 2.2.2023 lähettämän sähköpostiviestin mukaan et ole työskennellyt X Oy:ssä lainkaan opintovapaasi aikana. Työnantajan mukaan olet työskennellyt X Oy:ssä tapaturmaa edeltävästi viimeksi 30.11.2022 ja sinulle on viimeksi 15.11.2022 maksettu palkkaa ajalta 1.-30.11.2022, mikä käy ilmi myös tulorekisterin tiedoista. Olet 3.2.2023 käydyssä puhelussa vahvistanut työnantajan antaman selvityksen pitävän paikkansa.

Työtapaturma- ja ammattitautilain 199.1 §:n mukaan vapaa-ajan tapaturmaa ei korvata, jos vakuutetun työnteko vakuutuksenottajan lukuun ja vakuutuksenottajan palkanmaksuvelvollisuus ovat tapaturman sattuessa olleet yhdenjaksoisesti keskeytyneenä yli 30 päivän ajan. Koska työntekosi X Oy:lle ja X Oy:n palkanmaksuvelvollisuus ovat olleet tapaturmaa edeltävästi keskeytyneenä 30.11.2022 alkaen, siis yli 30 päivää ennen tapaturmaa 25.1.2023, ei tapaturmaa voida korvata X Oy:n vapaaehtoisesta vapaa-ajan vakuutuksesta.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain 199 §

Lisätietoja

Sinulla saattaa olla oikeus sairausvakuutuslain perusteella maksettaviin korvauksiin. Selvittääksesi mahdollisen oikeutesi korvauksiin kehotamme sinua olemaan yhteydessä Kansaneläkelaitokseen (KELA).

6.1.2 Kyseessä ei korvattava vahinkotapahtuma

Vahinkotapahtuman korvattavuuden ratkaisemiseksi on selvítettävä vahinkotapahtuman sattumisolosuhteet riittävän tarkasti. Erityisen merkityksellinen on vahingoittuneen oma kuvaus

vahinkotapahtumasta ja sen sattumisolosuhteista. Jos saatu selvitys ei ole riittävän yksityiskohtainen asian ratkaisemiseksi, täytyy ennen päätöksen antamista pyytää tarvittavat tarkentavat tiedot. Kun vahingoittunut on hakeutunut vahinkotapahtuman johdosta terveydenhuollon piiriin, on tarpeen hankkia myös ensikäyntitiedot ja varmistua siitä, että tapahtumankuvaus eri selvityksissä on yhteneväinen. Jos tiedoissa on ristiriitaisuuksia, tulee vahingoittuneelta pyytää selvitystä ristiriidoista ja niiden syistä.

Esimerkki 1, vain esinevahinko

Asian taustaa

14.12.2022 päivätyn tapaturmailmoituksen mukaan nostit 12.12.2022 työssäsi asiakkaan matkalaukkua taksin tavaratilasta, kun silmälasisi putosivat maahan ja menivät rikki. Korvausta on haettu työnantajasi B Oy:n pakollisesta työntekijöiden työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta numero 12345.

Ratkaisu

Kyseessä ei ole työtapaturma- ja ammattitautilain mukaan korvattava vahinkotapahtuma eikä sinulla ole oikeutta työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisiin korvauksiin. Silmälasien särkymistä ei korvata.

Perustelut

Tapaturmailmoituksessa ei kuvata tapaturmaista syytä silmälasien putoamiselle eikä sinulle ole sen mukaan aiheutunut tilanteessa mitään vammaa. Olet 16.12.2022 kertonut puhelimitse, ettei tilanteessa tapahtunut mitään odottamatonta, vaan otsalla pitämäsi silmälasit vain putosivat kumartuessasi nostamaan matkalaukkua. Antamasi selvityksen mukaan sinulle ei aiheutunut tilanteessa mitään vammaa tai kipua, vaan ainoa seuraus oli silmälasien särkyminen.

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 54 §:n perusteella vahingoittuneelle voidaan korvata hänen käytössään olleet silmälasit vain, jos ne ovat särkyneet laissa

tarkoitettuna vahinkotapahtuman yhteydessä. TyTAL 17 §:n mukaan korvattavalla tapaturmalla tarkoitetaan ulkoisesta tekijästä johtuvaa äkillistä ja odottamatonta tapahtumaa, joka aiheuttaa työntekijälle vamman tai sairauden. Saadun selvityksen perusteella sinulle ei ole sattunut tapaturmana pidettävää ulkoisesta tekijästä johtuvaa, äkillistä ja odottamatonta tapahtumaa eikä tilanteesta ole myöskään aiheutunut sinulle mitään vammaa tai sairautta. Kyse ei siis ole TyTAL 17 §:ssä tarkoitettua korvaukseen oikeuttavasta tapaturmasta. Näin ollen sinulla ei ole oikeutta työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisiin korvauksiin eikä myöskään tapahtuman yhteydessä särkyneitä silmälaseja voida korvata.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2014) 17 ja 54 §

Esimerkki 2, vapaa-ajan vahinko

Asian taustaa

8.11.2022 päivätyn tapaturmailmoituksen mukaan olet kaatunut pyörällä maanantaina 7.11.2022 noin kello 7.40 ollessasi matkalla asunnolta työpaikalle ja ollut tapaturmasta aiheutuneen kämmenluun murtuman johdosta työkyvytön 7.11.2022 alkaen. Korvausta on haettu työnantajasi Z:n pakollisesta työntekijöiden työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta numero 12345.

Olemme saaneet 6.11.2022 päivätty Oulun yliopistollisen sairaalan käyntitiedot, joiden mukaan olet hakeutunut yhteispäivystykseen sunnuntaiaamuna 6.11.2022 kaaduttuasi pyörällä edellisenä yönä noin kello 03 matkalla ravintolasta kotiin. Käyntitietojen mukaan tapaturmasta on aiheutunut oikean käden kämmenluiden murtumia, joiden johdosta sinut on katsottu työkyvyttömäksi 6.11.2022 alkaen.

Olemme yrittäneet pyytää omaa selvitystäsi tapahtumasta ja saatujen tietojen ristiriitaisuudesta puhelimitse 10.11.2022 ja 11.11.2022 sekä 11.11.2022 kirjeitse lähettämälläme selvityspyynnöllä. Emme ole tavoittaneet sinua puhelimitse etkä ole

vastannut postitettuun selvityspyyntöön siinä ilmoitettuun määräaikaan 5.12.2022 mennessä.

Ratkaisu

Sinulle ei ole sattunut korvaukseen oikeuttavaa työtapaturmaa eikä sinulla näin ollen ole oikeutta työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisiin korvauksiin.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) perusteella korvaukseen oikeuttaa työtapaturma, joka on sattunut työntekijälle työssä, työntekopaikan alueella tai työntekopaikan alueen ulkopuolella siten kuin lain 21–25 §:ssä säädetään. TyTAL 23 §:n mukaan tavanomaisella työssäkäynnistä johtuvalla asunnon ja työpaikan välisellä matkalla sattunut tapaturma oikeuttaa korvaukseen.

Yhteispäivystyksen käyntitietojen 6.11.2022 perusteella sinulle ei ole sattunut työtapaturmaa, vaan työkyvyttömyys ja sairaanhoidon tarve johtuvat vapaa-ajalla sattuneesta tapaturmasta. Näin ollen tapaturmaa ei korvata työnantajasi pakollisesta työntekijöiden tapaturmavakuutuksesta. Työnantajallasi ei myöskään ole työtapaturma- ja ammattitautilain mukaista työntekijöiden vapaa-ajan tapaturmavakuutusta, josta tapaturma voitaisiin korvata.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 20, 23 ja 199 §

Lisätietoja

Sinulla saattaa olla oikeus sairausvakuutuslain perusteella maksettaviin korvauksiin. Selvittääksesi mahdollisen oikeutesi korvauksiin kehotamme sinua olemaan yhteydessä Kansaneläkelaitokseen (KELA).

Esimerkki 3, ei työmatkalla sattuneena korvattava

Asian taustaa

9.2.2023 päivätyn tapaturmailmoituksen mukaan olet 8.2.2023 poikennut matkalla työpaikalta kotiisi ruokakaupassa, jossa säilykepurkki on pudonnut hyllystä jalallesi ja varpaasi on murtunut. Oman, 10.2.2023 sähköpostitse lähettämäsi selvityksen mukaan olet lähtenyt työpaikalta kotiisi heti työvuorosi päätyttyä ja poikennut kotimatalla matkan varrella olevaan ruokakauppaan noin vartin ajaksi. Ostoksia tehdessäsi hyllystä on pudonnut säilykepurkki oikean jalkasi päälle ja lääkärikäynnillä 9.2.2023 on todettu oikean pikkularpaasi murtuneen. Korvauksia on haettu työnantajasi X:n pakollisesta työntekijöiden työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta numero 12345.

Ratkaisu

Kyseessä ei ole korvaukseen oikeuttava työtapaturma eikä sinulla näin ollen ole oikeutta työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisiin korvauksiin.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) perusteella korvaukseen oikeuttaa työtapaturma, joka on sattunut työntekijälle työssä, työntekopaikan alueella tai työntekopaikan alueen ulkopuolella siten kuin lain 21–25 §:ssä säädetään. TyTAL 23 §:n kohdan 1 mukaan työtapaturmana pidetään tapaturmaa, joka on sattunut tavanomaisella työssäkäynnistä johtuvalla asunnon ja työpaikan välisellä matkalla. Matkaan katsotaan kuuluvan myös vähäinen poikkeaminen matkareitiltä lasten päivähoidon, ruokakaupassa käynnin tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi. Tällaisen vähäisen poikkeaman aikana korvaussuoja koskee kuitenkin vain kulkemista poikkeavaa matkareittiä pitkin eikä ulotu itse sen tehtävän tai toiminnan tekemiseen, jonka vuoksi poikkeaminen tavanomaiselta matkareitiltä tapahtuu. Esimerkiksi asiointi ruokakaupassa ei kuulu korvaussuojan piiriin.

Saatujen selvitysten perusteella olet poikennut tavanomaisella työmatkallasi ruokakauppaan ja poikkeama on ollut sekä ajallisesti että matkallisesti vähäinen. Kyse on siis ollut TyTAL 23 §:ssä tarkoitettusta vähäisestä poikkeamasta. Tapaturma ei kuitenkaan ole sattunut poikkeaman aikaisessa matkanteossa, vaan asioidessasi ruokakaupassa. Koska tämä asiointi ei kuulu työmatkapoikkeaman korvaussuojan piiriin, ei tapaturmaa voida korvata työnantajasi pakollisesta työntekijöiden tapaturmavakuutuksesta etkä siis ole oikeutettu työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisiin korvauksiin 8.2.2023 sattuneen tapaturman perusteella.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 20 ja 23 §

6.2 Lääketieteellinen hylkäyspäätös ja tutkimuskulujen korvaaminen

Vaikka vahinkotapahtuma olisi sattunut korvattavassa olosuhteessa ja vahingoittunut kuuluisi vakuutuksen piiriin, ei todettu vamma tai sairaus välttämättä oikeuta korvaukseen. Tällöin on kyse niin sanotusta lääketieteellisestä hylkäyksestä. Kyse voi olla tilanteesta, jossa mitään vammaa tai sairautta ei katsota korvattavaksi (kokonaishylkäys) tai tilanteesta, jossa korvaukseen oikeuttavaksi katsotaan vain osa todetuista vammoista tai sairauksista (osittainen hylkäys). On esimerkiksi mahdollista, että korvaukseen oikeuttavaksi katsotaan venähdystasoinen vamma tai aiemman sairauden olennainen paheneminen, mutta korvaus jännerepeämästä hylätään. Olennaisen pahenemisen korvaamisesta on 10.6.2020 annettu Takon ohje ”Tapaturman aiheuttama vamman tai sairauden olennainen paheneminen (TyTAL 19 §)”. Kyseessä voi olla myös ammattitautiasiaan liittyvä tilanne, jossa työperäiseksi epäillyssä sairaudessa ei katsota olevan kyse ammattitaudista tai mahdollisesti edes perustellusta ammattitautiepäilystä.

Kun vahingoittuneelle ei katsota ylipäätään sattuneen korvattavaa vahinkotapahtumaa, on asiallisesti kyse juridisesta hylkäyksestä. Jos asiassa kuitenkin on käsillä myös lääketieteellinen hylkäysperuste, tulee tämänkin pääsääntöisesti kertoa päätöksessä. Jos päätöksestä valitetaan ja muutoksenhakuaste katsoo vahinkotapahtuman korvattavaksi, voi se tällöin ottaa kantaa myös vahingon lääketieteelliseen korvattavuuteen palauttamatta asiaa vakuutuslaitokselle ensiasteena

käsiteltäväksi. Tämä nopeuttaa asian ratkaisemista, mikä on kaikkien osapuolten ja etenkin vahingoittuneen etu.

Jos korvauksen epäämistä koskeva päätös perustuu keskeisiltä osin lääketieteellisiin seikkoihin, päätöksen perustelujen tulee TyTAL 124.2 §:n mukaisesti sisältää arviointiin pääasiallisesti vaikuttaneet seikat ja näiden seikkojen pohjalta tehdyt johtopäätökset. Päätöksessä on tuotava esille erityisesti ne lääketieteellistä syy-yhteyttä koskevat perustelut, joilla korvaus evätään kokonaan tai myönnetään vain osittain. Vakuutuslaitoksen päätöksestä on käytävä ilmi korvausoikeuden lääketieteelliseen arviointiin keskeisesti vaikuttaneet olosuhdetiedot, tutkimuslöydökset ja niiden perusteella tehdyt johtopäätökset. Jos esimerkiksi hoitoon hakeutumisen viive on vaikuttanut ratkaisuun, tulee päätöksessä kuvata viiveen kesto ja se, mikä merkitys sille on asiaa ratkaistaessa annettu. Lääketieteelliset diagnoosit, löydökset, termit ja johtopäätökset on kirjattava ymmärrettävästi ja selkeästi suomeksi tai ruotsiksi, eikä latinankielisiä ilmauksia tule ainakaan yksinään käyttää.

Eryteisesti osittaisten hylkäysten tilanteessa on tärkeää kirjata päätökseen selvästi sekä korvaukseen oikeuttava että hylättävä vahinko. Myös tutkimuskulujen korvattavuuteen on otettava päätöksessä kantaa.

Aina ei ole selvää, mikä vahinko, eli vamma tai sairaus, korvaukseen oikeuttaa tai onko asiassa ylipäätään korvattavaa vahinkoa. Tällöin vahingon selvittämiseksi tarpeellisia lääkärikäynnistä sekä lääkärin tekemästä ja määräämästä tutkimuksesta aiheutuvia kustannuksia voidaan korvata tutkimuskuluina. Samoin voidaan toimia ammattitautia epäiltäessä, jolloin tutkimuskuluina voivat tulla korvattavaksi myös sairauden työperäisyyden selvittämiseen tarvittavien työolosuhdetietojen hankkimisesta aiheutuneet kulut. Tutkimuskuluja korvataan usein vahinkokäsittelyn alkuvaiheessa pyrittäessä määrittämään korvaukseen oikeuttava vamma. Niitä voi kuitenkin tulla korvattavaksi myös vahinkokäsittelyn myöhemmissä vaiheissa esimerkiksi epäiltäessä uutta vahinkotapahtumaan todennäköisessä lääketieteellisessä syy-yhteydessä olevaa vammaa tai sairautta.

Jos tutkimuksissa todettu vamma tai sairaus katsotaan vahinkotapahtuman aiheuttamaksi ja siis korvattavaksi, korvataan tarpeelliset tutkimuskulut TyTAL 37 §:n perusteella korvattavana sairaanhoitona. Jos tutkimusten jälkeen taas päädytään siihen, ettei todettu vamma tai sairaus

oikeuta työtapaturma- ja ammattitautilain mukaan korvaukseen, korvataan tutkimuskulut TyTAL 38 §:n perusteella siltä osin kuin tutkimukset ovat olleet tarpeellisia vahingon selvittämiseksi.

Tutkimuskulujen korvattavuus ratkaistaan usein samassa päätöksessä kuin vahingon, siis vamman tai sairauden, korvattavuus. Tutkimuskulujen osalta päätöksestä on käytävä ilmi, onko kulut korvattu korvattavan vamman sairaanhoitona vai vahingon selvittämiseksi tarpeellisina tutkimuskuluina, vaikkei vahinko oikeutakaan korvaukseen. Tutkimuskuluja ei korvata, kun jo muun saadun selvityksen perusteella on selvää, ettei vamma tai sairaus oikeuta korvaukseen. Tällöin päätöksessä tulee todeta, ettei jo aiheutuneita kuluja korvata myöskään tarpeellisina tutkimuskuluina.

Esimerkki 1, ei tapaturmaa tai työliikkeen aiheuttamaa kipeytymistä

Asian taustaa

17.3.2023 päivätyn tapaturmailmoituksen mukaan olet 6.3.2023 nostanut työssäsi painavaa säkkiä lattialta olallesi, kun selästäsi on kuulunut naksahdus, ja selkä on kipeytynyt seuraavana päivänä. Olet hakeutunut lääkärin vastaanotolle 16.3.2023, jolloin suoritetuissa tutkimuksissa sinulla on yhtiöllemme toimitettujen käyntitietojen mukaan todettu vasemmanpuoleinen iskiasoireyhtymä ja lanneselän särky. Sinulle on kirjoitettu sairauslomaa ajalle 16.3.2023-13.5.2023 ja hoidoksi on määrätty fysioterapiaa. Olet hakenut korvausta yrittäjän vapaaehtoisesta työajan tapaturmavakuutuksestasi numero 12345.

Ratkaisu

Sinulla ei ole oikeutta työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisiin korvauksiin.

Maksamme kuitenkin lääkärikäynnin ja röntgentutkimuksen 16.3.2023 kulut 225,00 euroa työtapaturma- ja ammattitautilain 38 §:n mukaisina tutkimuskuluina.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) mukaan korvaukseen oikeuttaa työtapaturma. Tapaturmalla tarkoitetaan lain 17 §:n mukaan ulkoisesta tekijästä johtuvaa äkillistä ja odottamatonta tapahtumaa, joka aiheuttaa vamman tai sairauden. Tapaturmailmoituksen ja sähköpostitse 22.3.2023 antamasi selvityksen mukaan sinulle ei ole sattunut tapaturmaa, vaan selkäsi on kipeytynyt hallitun nostoliikkeen jälkeen.

TyTAL 33 §:n mukaan korvauksia voidaan suorittaa myös työliikkeen aiheuttaman lihaksen tai jänteen kipeytymisen perusteella enintään kuuden viikon ajalta. Edellytyksenä on, että kipeytyminen on aiheutunut yksittäisestä kuormittavasta työliikkeestä. Korvausta ei kuitenkaan makseta, jos kipeytyminen johtuu aikaisemmasta vammasta tai sairaudesta tai sellaisesta kudosvauriosta, joka voi syntyä vain tapaturman aiheuttamana.

Sähköpostitse 22.3.2023 antamasi selvityksen ja 16.3.2023 päivätyn sairauskertomuksen mukaan 6.3.2023 nostamasi jauhosäkki on painanut noin 15 kiloa, olet nostanut säkkiä suoraan lattialta eikä noston yhteydessä ole tapahtunut mitään tavanomaisesta poikkeavaa, paitsi selän naksahdus. 16.3.2023 tehdyssä röntgentutkimuksessa sinulla on todettu sairauseräisiä kulumamuutoksia lannerangan välilevyissä samalla alueella, jolle selän kipuoireet paikantuvat. Lääkärikäynnillä 16.3.2023 sinulla on lisäksi todettu vasempaan alaraajaan säteilevää kipua ja tuntopuutosoireita, jotka ovat tyypillisiä lannerangan välilevyperäiselle hermojuurten puristustilalle (iskiasoireyhtymä).

Sinulla diagnosoidun iskiasoireyhtymän ei voida katsoa aiheutuneen kuvaamasi nostoliikkeen seurauksena. Vammamekanismi ei ole ollut riittävä aiheuttamaan hermojuurten puristustilaa terveessä kudoksessa. Kyse on todennäköisemmin sinulla todettujen sairauseräisten lannerangan välilevyjen kulumamuutosten aiheuttamien oireiden esiin tulosta nostoliikkeen yhteydessä. Koska kyse ei ole nostoliikkeen aiheuttamasta lihaksen tai jänteen kipeytymisestä, ei sinulla ole oikeutta korvaukseen työliikekipeytymisen perusteella.

Työtapaturma- ja ammattitautilain 19 §:n perusteella korvausta voidaan maksaa myös tapaturman aiheuttaman muun vamman tai sairauden olennaisen pahenemisen perusteella. Olennaista pahenemista voidaan korvata vain tapaturman, ei työliikkeen, seurauksena. Koska sinulle ei ole sattunut tapaturmaa, ei myöskään muun sairauden olennainen paheneminen voi tulla korvattavaksi.

Työtapaturma- ja ammattitautilain 38 §:n perusteella voidaan korvata vahingon selvittämiseksi tarpeellisista tutkimuksista aiheutuneita kuluja, vaikka kyseessä ei olisikaan lain mukaan korvattava vahinko. Katsomme, että lääkärikäynti ja röntgentutkimus ovat olleet tarpeellisia vahingon selvittämiseksi ja korvaamme ne tutkimuskuluina.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 17, 19, 20, 33 ja 38 §.

Lisätietoja

Sinulla saattaa olla oikeus sairausvakuutuslain perusteella maksettaviin korvauksiin. Selvittääksesi mahdollisen oikeutesi korvauksiin kehotamme sinua olemaan yhteydessä Kansaneläkelaitokseen (KELA).

Esimerkki 2, ei ammattitautia

Asian taustaa

Ammattitauti-ilmoituksen ja oman, 1.11.2022 päivätyn selvityksesi mukaan olet työskennellyt laitossiivoajana X Oy:ssä 1.1.2018 alkaen. Ammattitauti-ilmoituksen mukaan kätesi on kipeytynyt pitkäaikaisesta, jatkuvasta rasituksesta johtuen.

Olet omassa selvityksessäsi kertonut käyttäneesi syys-lokakuussa 2022 lattianhoitokonetta poikkeuksellisen paljon, noin viisi tuntia päivässä. Olet tehnyt samaa työtä yli 4,5 vuoden ajan ennen kipeytymistä. Työvälineinä olet oman ja

työnantajasi 3.11.2022 päivätyn selvityksen mukaan käyttänyt lattianhoitokonetta, yhdistelmäkonetta, imuria, lattiamoppia, lastoja ja harjoja, Työvälineissä ei ole ennen kipeytymistä tapahtunut olennaisia muutoksia etkä ole ollut kipeytymistä edeltävästi lomalla tai muutoin pidempään poissa työstäsi.

Lääkärikäynnillä 24.10.2022 sinulla on todettu sormissa jäykkyyttä ja turvotusta. Pahinta kipu on ollut oikean käden II-III sormissa ja ranteen alueella. Sinulle on kirjoitettu sairauslomaa ajalle 24.10.2022-20.11.2022 diagnooseina oikean käsivarren ojentajajänteiden tulehdus ja oikean olkaluun sivunastan tulehdus. Korvausta on haettu työnantajasi B Oy:n pakollisesta työntekijöiden työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta numero 12345.

Ratkaisu

Sinulla todettuja oikean käsivarren ojentajajänteiden tulehdusta ja oikean olkaluun sivunastan tulehdusta ei korvata ammattitautina eikä sinulla ole oikeutta työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisiin korvauksiin.

Lääkärikäynnin 24.10.2022 kuluja ei korvata myöskään tarpeellisina tutkimuskuluina.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) perusteella korvauksia voidaan suorittaa ammattitaudin perusteella. Ammattitaudilla tarkoitetaan lain 26 §:n mukaan sairautta, joka on todennäköisesti pääasiallisesti aiheutunut työntekijälle altistumisesta fyysikaaliselle, kemialliselle tai biologiselle tekijälle työssä, työntekopaikan alueella tai työhön liittyvässä koulutustilaisuudessa. TyTAL 28 §:ssä säädetään lisäksi erikseen yläraajan jännetulehduksen ja olkaluun sivunastan tulehduksen korvaamisesta ammattitautina. Säännöksen mukaan sormien, ranteen ja kyynärvarren jännetulehdus ja olkaluun sivunastan tulehdus korvataan fyysikaalisen tekijän aiheuttamana ammattitautina, jos työntekijä on työssään tehnyt ennen oireiden ilmaantumista yläraajaa kuormittavia, tavan takaa toistuvia työliikkeitä, jotka ovat yksipuolisia ja

työntekijälle outoja. Korvausta ei kuitenkaan makseta, jos syynä ovat työstä riippumattomat tekijät.

Työnkuvastasi ja työskentelystäsi sinulta ja työnantajaltasi saadun selvityksen perusteella työssäsi ei ole ollut kyse varsinaisesta toistotyöstä eikä se ole sisältänyt sellaisia yläraajaa kuormittavia, tavan takaa toistuvia ja yksipuolisia työliikkeitä, joiden seurauksena kyynärvarren jännetulehdus ja olkaluun sivunastan tulehdus voitaisiin korvata ammattitautina. Kipeytymistä edeltävästi suorittamasi työliikkeet eivät ole myöskään olleet sinulle outoja, eikä lattiakoneen käyttöön ole liittynyt merkittävää yläraajojen kuormitusta. Näin ollen sinulla todettuja sairauksia ei voida korvata ammattitautina. Sairauksissa ei ole kyse myöskään sellaisesta yksittäisen kuormittavan työliikkeen aiheuttamasta lihaksen tai jänteen kipeytymisestä, joka voitaisiin korvata TyTAL 33 §:n perusteella.

Työtapaturma- ja ammattitautilain 38 §:n perusteella voidaan korvata vahingon selvittämiseksi tarpeellisista lääkärikäynneistä ja lääketieteellisistä tutkimuksista aiheutuneita kuluja, vaikka vamma tai sairaus ei oikeuttaisikaan korvaukseen. Lääkärikäynti 24.10.2022 on johtunut sairauden hoitamisesta eikä ole ollut tarpeellinen sairauden työperäisyyden selvittämiseksi. Näin ollen lääkärikäyntiä ei korvata tutkimuskuluna.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 26, 28, 33 ja 38 §

Lisätietoja

Selvittääksesi oikeutesi sairausvakuutuslain mukaisiin korvauksiin, kehotamme sinua olemaan yhteydessä Kansaneläkelaitokseen (KELA).

Esimerkki 3, kiertäjäkalvosimen repeämä ja olennaisen pahenemisen korvaaminen

(Perustelut esitetty tässä vain korvattavaa vammaa koskevan ratkaisun osalta.)

Asian taustaa

24.3.2023 päivätyn tapaturmailmoituksen mukaan olet kaatunut työssäsi 22.3.2023 ottaen vastaan kädelläsi, minkä jälkeen olkapääsi on kipeytynyt. Omassa vahinkotapahtumaa koskevassa, 1.4.2023 päivätyssä selvityksessä olet kertonut, että liukastuit varastotyötä tehdessäsi ja otit kaatuessasi vaistomaisesti vastaan oikealla kädelläsi, jolloin oikea olkapää kipeytyi. Olet hakeutunut lääkäriin kaksi päivää tapaturman jälkeen, 24.3.2023. Käyntimerkintöjen mukaan oikeassa olkapäässäsi on tuolloin todettu kipua ja liikerajoitusta. Sinulle 30.3.2023 tehdyssä oikean olkapään magneettikuvauksessa on todettu kiertäjäkalvosinrepeämä ja merkittäviä rappeumamuutoksia sekä revenneessä jänteessä että muissa olkaniveltä ympäröivien lihasten jänteissä. Kiertäjäkalvosimen lihaksissa on myös todettu rasvoittumista ja revenneen janteen on todettu ohentuneen. Lisäksi on todettu nivelrikkoa lapa-solisluunivelessä. Nämä ovat sairausperäisiä muutoksia, jotka heikentävät kudoksia. Sinulle on kirjoitettu sairauslomaa ajalle 24.3.2023–28.5.2023. Korvausta on haettu työnantajasi Z Oy:n pakollisesta työntekijöiden työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta numero 12345.

Ratkaisu

Sinulla on oikeus työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisesti korvauksiin tapaturman aiheuttaman olkapään rappeumasairauden olennaisen pahenemisen perusteella. Korvauksia suoritetaan enintään kuuden kuukauden ajalta. Kiertäjäkalvosimen repeämä ei oikeuta korvaukseen.

Sinulla on oikeus päivärahaan työkyvyttömyysajalta 24.3.2023–28.5.2023. Korvaamme hoitokulut lääkärikäynnistä ja tutkimuksista 24.3.2023 ja 30.3.2023 sairaanhoitokuluina.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain perusteella korvaukseen oikeuttaa työtapaturma. Tapaturmalla tarkoitetaan lain 17 §:n mukaan ulkoisesta tekijästä johtuvaa äkillistä ja odottamatonta tapahtumaa, joka aiheuttaa vamman tai sairauden. Tapaturman aiheuttamina korvataan TyTAL 16 §:n perusteella vain vammat ja sairaudet, jotka ovat todennäköisessä lääketieteellisessä syy-yhteydessä vahinkotapahtumaan. Syy-yhteyden arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti lääketieteelliset löydökset ja havainnot, vahingon sattumistapa sekä aikaisemmat vammat ja sairaudet.

Työtapaturma- ja ammattitautilain 19 §:n perusteella voidaan korvata myös tapaturman aiheuttama muun vamman tai sairauden olennainen paheneminen siltä osin kuin se vastaa tapaturman syyosuutta. Syyosuutta arvioitaessa otetaan huomioon tapaturman sattumismekanismi, vammaenergian voimakkuus ja tapaturman ajallinen yhteys pahenemiseen sekä aikaisemmasta vammasta, sairaudesta ja kudosvauriosta johtuva myötävaikutus. Korvausta pahenemisesta ei makseta, jos tapaturmalla oli siihen vain vähäinen syyosuus. Korvausta pahenemisesta maksetaan lähtökohtaisesti enintään kuuden kuukauden ajan tapaturman sattumisesta.

Sinulle sattunut tapaturma on mekanismiltaan ja voimakkuudeltaan sopiva vaurioittamaan olkapäätä. Sinulla on kuitenkin magneettitutkimuksessa todettu oikean kiertäjälavosimen jänteissä ja lihaksissa sekä olkanivelen nivelpinnoilla merkittäviä sairausperäisiä muutoksia (rappeumaa, rasvoittumista ja jänteen ohentumista sekä nivelrikkoa), jotka heikentävät kudoksia.

Ottaen huomioon oikean olkapääsi sairausperäiset muutokset, katsotaan todetun kiertäjälavosinrepeämän perussyynä olevan olkapään pidempiaikaisesta rappeumakehityksestä johtuva sairausperäinen tila. Sairausperäiset muutokset eivät oikeuta työtapaturma- ja ammattitautilain mukaiseen korvaukseen, eikä

kiertäjäkalvosinrepeämää näin ollen korvata. Tapaturman katsotaan kuitenkin olennaisesti pahentaneen oikean olkapääsi rappeumasairautta ja tämä olennainen pahaneminen korvataan TyTAL 19 §:n perusteella. Korvauksia maksetaan enintään kuuden kuukauden ajan.

Yhtiöllemme toimitettujen selvitysten mukaan olet korvattavan vahingon vuoksi työkyvytön ajalla 24.3.-28.5.2023, jolta olet työkyvyttömyydestä johtuen oikeutettu päivärahaan. Jos työkyvyttömyys jatkuu, tulee yhtiöllemme toimittaa uusi sairauslomatodistus.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 16, 17, 19, 21, 37, 56 §

6.3 Korvattavaa vammaa koskeva päätös

Asianosaiselle korvausasiassa annettavan päätöksen osalta on syytä korostaa korvaukseen oikeuttavan vamman tai sairauden määrittämisen merkitystä. Korvattava vamma tai sairaus on ilmoitettava viimeistään ensimmäisessä päivärahapäätöksessä myös silloin, kun asiassa ei hylätä korvausvaatimuksia miltään osin. Näissäkin tapauksissa voi myöhemmin tulla arvioitavaksi se, miltä osin vahingoittuneella todetut oireet, vammat tai sairaudet oikeuttavat korvaukseen. Jos korvattavaa vammaa tai sairautta ei ole määritetty heti korvauskäsittelyn alkuvaiheessa, voi syntyä epäselvyyttä siitä, mitä vakuutuslaitos on jo aiemmilla päätöksillään sitoutunut korvaamaan. Myös vahingoittuneen on oikeusturvansa kannalta tärkeä saada mahdollisimman pian tieto vakuutuslaitoksen korvattavaksi katsomasta vammasta tai sairaudesta.

Korvattava vamma voidaan määrittää vasta kun on selvää, että vahingoittuneelle on aiheutunut tapaturmasta jokin korvaukseen oikeuttava vamma tai sairaus. Päätös voi olla perusteltua antaa esimerkiksi ansionmenetykskorvausten maksamiseksi jo tilanteessa, jossa lopullista korvattavaa vammaa tai sairautta ei vielä voida määrittää esimerkiksi keskeneräisten tutkimusten johdosta. Tällöin korvattavan vahingon määrittämisessä on noudatettava varovaisuutta, ja korvattavaksi voidaan päätöksessä ilmoittaa vain sellainen vamma tai sairaus, joka katsotaan siihen mennessä

saadun selvityksen perusteella varmasti korvattavaksi. Päätöksessä voidaan tällöin lisäksi mainita, että korvaukseen oikeuttavaa vahinkoa arvioidaan uudelleen lisätutkimusten jälkeen.

6.4 Lyhyen ajan päivärahaa koskevat päätökset

Lyhyen ajan päivärahalla tarkoitetaan päivärahaa ensimmäisen 28 päivän ajalta vahinkopäivästä lukien sitä lukuun ottamatta (TyTAL 58 §). Lyhyen ajan päiväraha ei perustu vuosityöansioon, vaan määräytyy joko vahingoittuneelle maksetun sairausajan palkan tai vahinkopäivää edeltävien ansioiden perusteella. Lyhyen ajan päivärahan määrittämisestä on annettu Takon 20.1.2020 päivätty ohje "Päiväraha ensimmäiseltä 28 päivältä".

Lyhyen ajan päivärahaa koskevassa päätöksessä on myös päivärahaa täysimääräisenä myönnettäessä kerrottava minkä vamman tai sairauden perusteella päivärahaa maksetaan sekä miten ja minkä selvityksen perusteella maksettava päiväraha on määritetty. Vahingoittuneen tulee saada päätöksestä tarvittavat tiedot päivärahan suuruuden oikeellisuuden arvioimiseksi.

Esimerkki 1, työkyvyttömyyden kesto alle kolme päivää

Asian taustaa

4.4.2023 päivätyn tapaturmailmoituksen mukaan sait 3.4.2023 työssäsi viiltohaavan vasempaan etusormeesi. Oman, puhelimitse 6.4.2023 antamasi selvityksen mukaan sait viiltohaavan leikatessasi vihanneksia kokini työssäsi, hakeuduit lääkäriin samana päivänä ja olit sairauslomalla kaksi päivää. 3.4.2023 päivätyn lääkärintodistuksen mukaan olet ollut haavan vuoksi työkyvytön ajalla 3.–4.4.2023. Korvausta on haettu työnantajasi Z Oy:n pakollisesta työntekijöiden työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta numero 12345.

Ratkaisu

Sinulla ei ole oikeutta päivärahakorvaukseen tapaturmavammasta aiheutuneen työkyvyttömyyden 3.–4.4.2023 ajalta.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain 56 §:n mukaan vahingoittuneella on oikeus päivärahaan yhden vuoden ajan vahinkopäivästä lukien, jos hän on vahingon johdosta kykenemätön tekemään työtään kokonaan tai osittain. Päivärahaa ei kuitenkaan makseta, jos vahingoittunut ei ole ollut joko kokonaan tai osittain kykenemätön tekemään työtään vähintään kolmena peräkkäisenä päivänä vahinkopäivää lukuun ottamatta.

Saadun selvityksen perusteella tapaturmavammasta aiheutunut työkyvyttömyys on kestänyt tapaturmapäivän lisäksi vain yhden päivän. Näin ollen oikeutta päivärahaan ei ole. Jos tapaturmavammasta aiheutuu myöhemmin työkyvyttömyyttä, pyydämme toimittamaan työkyvyttömyyttä koskevat selvitykset yhtiöllemme.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 56 §

Esimerkki 2, työkyvyttömyys alle neljä viikkoa ja osa korvauksesta työnantajalle

Asian taustaa

6.4.2023 päivätyn tapaturmailmoituksen mukaan kompastuit ja kaaduit työssäsi 4.4.2023 ja vasen ranteesi murtui, kun otit kädellä vastaan kaatuessasi. Korvauksia on haettu työnantajasi T:n pakollisesta työntekijöiden työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta numero 12345. Olemme aiemmalla päätöksellämme katsoneet korvattavaksi vammaksi vasemman ranteen murtuman ja maksaneet vamman tarpeellisesta sairaanhoidosta aiheutuneita kuluja.

4.4.2023 päivätyn lääkärintodistuksen mukaan olet ollut vamman johdosta työkyvytön ajalla 4.4.2023–28.4.2023. Työnantajasi 17.4.2023 sähköpostitse toimittaman

selvityksen mukaan työnantaja on maksanut sinulle täyttä sairausajan palkkaa ajalta 4.–14.4.2023, minkä jälkeen sairausajan palkkaa ei ole maksettu.

Ratkaisu

Sinulla on oikeus työtapaturma- ja ammattitautilain mukaiseen päivärahaan työkyvyttömyysajalta 5.–28.4.2023. Päiväraha ajalta 5.–14.4.2023 on yhteensä 1 358,60 euroa ja se maksetaan työnantajallesi. Päiväraha ajalta 15.–28.4.2023 on yhteensä 1 851,64 euroa ja se maksetaan sinulle.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 56 §:n mukaan vahingoittunut on oikeutettu päivärahaan korvattavan vamman aiheuttaman työkyvyttömyyden perusteella enintään vuoden ajalta vahinkopäivästä lukien. Päivärahaa maksetaan jokaiselta kalenteripäivältä vahinkopäivää lukuun ottamatta.

TyTAL 58 §:n mukaan päiväraha 28 päivän ajalta vahinkopäivästä lukien sitä lukuun ottamatta on samansuuruinen kuin maksettu sairausajan palkka. Jos sairausajan palkkaa ei ole maksettu, päiväraha määrätään sen työansion perusteella, joka vahingoittuneella on ollut lähimmän vahinkopäivää edeltävän yhden tai useamman täyden palkanmaksukauden aikana, joiden kesto on yhteensä lähimpänä 28 päivää.

TyTAL 139 §:n mukaan myönnettäessä vahingoittuneelle ansionmenetykskorvausta ajalta, jolta työnantaja on maksanut tälle palkkaa, maksetaan korvaus työnantajalle enintään tämän maksaman palkan määräisenä.

Työnantajaltasi 17.4.2023 saadun selvityksen mukaan olet saanut täytenä sairausajan palkkana ajalta 5.–14.4.2023 1 358,60 euroa. Päiväraha tältä ajalta on samansuuruinen kuin saamasi sairausajan palkka, siis 1 358,60 euroa, ja se maksetaan työnantajallesi.

Päivärahasi ajalta 15.–28.4.2023 määräytyy vahinkopäivää edeltävän palkanmaksukauden työansioidesi perusteella. Tulorekisteristä saamiemme tietojen

mukaan lähin vahinkopäivää edeltänyt täysi palkanmaksukautesi on ollut 1.–31.3.2023 ja ansiosi tältä palkanmaksukaudelta ovat olleet 4 100,00 euroa. Näin ollen päivärahan suuruus ajalta 15.–28.4.2023 on 132,26 euroa/päivä (4 100 euroa/31), yhteensä siis 1 851,64 euroa.

Jos korvattavan vamman aiheuttama työkyvyttömyys jatkuu, tulee yhtiöllemme toimittaa työkyvyttömyyttä koskeva lääkärintodistus.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 56, 58 ja 139 §

6.5 Myötävaikutusvähennyksen tekemistä koskeva päätös

Päivärahaa voidaan TyTAL 61 §:n perusteella vähentää, jos vahinkotapahtuman pääasiallisena syynä on ollut vahingoittuneen

- alkoholin tai huumausaineen vaikutuksenalaisuus tai lääkeaineen väärinkäyttö;
- tahallinen tai törkeän huolimaton menettely työssä työturvallisuusmääräysten vastaisesti; tai
- muu menettely, jossa on ollut kysymys törkeästä huolimattomuudesta tai rikollisesta toiminnasta.

Vähennys on enintään puolet päivärahan määrästä, ja korvauskäytännössä vähennys on tyypillisesti tehty joko 20, 40 tai 50 %:n suuruisena. Arvioitaessa vähentämisen edellytyksiä ja vähennyksen suuruutta otetaan huomioon, onko vähennystä pidettävä kohtuullisena ottaen huomioon vahingoittuneelle aiheutuneen vamman tai sairauden laatu ja muu erityisen painava syy.

Vähennyksen tekemistä koskeva asia on ratkaistava ennen päivärahan myöntämistä. Jos päivärahaa vähennetään, tulee vähennys perustella päätöksessä. Perusteluista on käytävä ilmi, miksi vähennyksen perusteena olevan tekijän on katsottu olleen vahinkotapahtuman pääasiallisena syynä. Tyypillisimmin myötävaikutusvähennyksen syynä on vahingoittuneen päihtymys tai törkeän huolimaton menettely.

Kun on kyse vahingoittuneen päihtymyksen perusteella tehtävästä myötävaikutusvähennyksestä, asian kannalta merkityksellisiä ovat erityisesti vahinkotapahtuman sattumisolosuhteet, alkoholin nauttimisajankohta ja nautitun alkoholin määrä sekä alkoholin mittauksen ajankohta ja tulos. Asian ratkaisemiseksi tulee pyytää vahingoittuneen oma selvitys paitsi vahinkotapahtumasta myös alkoholin nauttimisesta ja siitä, miten alkoholin vaikutuksenalaisuus on vahingoittuneen mielestä vaikuttanut vahinkotapahtuman sattumiseen. Erityisesti alkuvaiheen sairaanhoidossa tehdyt merkinnät ja mahdolliset poliisitutkinnan asiakirjat ovat myös tarpeellisia. Jos vahingoittunut on esittänyt nauttineensa alkoholia vahinkotapahtuman sattumisen jälkeen, on päätöksessä otettava kantaa siihen, miten jälkinautintaväite on otettu huomioon ja miten se on vaikuttanut asian ratkaisuun. Perusteluissa voi olla tarpeen ottaa kantaa myös siihen, miten nautitun alkoholin määrää koskeva selvitys ja mittaustulokset suhteutuvat toisiinsa.

Kun vähennys perustuu vahingoittuneen törkeän huolimattomaan menettelyyn, tulee päätöksestä käydä ilmi millä perusteella menettely on katsottu törkeän huolimattomaksi ja miksi sen on katsottu olleen vahinkotapahtuman pääasiallisena syynä. Vahingoittuneen oma selvitys vahinkotapahtumasta ja törkeän huolimattomaksi katsotun menettelyn vaikutuksesta vahinkotapahtuman sattumiseen ovat tärkeitä. Myös näissä tilanteissa alkuvaiheen sairaanhoidossa tehdyt merkinnät ja mahdolliset poliisitutkinnan asiakirjat ovat tarpeellisia vähennysperusteen käsillä olon arvioimiseksi.

Vahingoittuneelle vahinkotapahtumasta aiheutuneen vamman tai sairauden vakavuus voi johtaa vähennyksen pienentämiseen tai siihen, ettei vähennystä tehdä lainkaan. Usein aiheutuneen vamman tai sairauden laatu on arvioitavissa jo alkuvaiheen terveydenhuollon käyntimerkintöjen perusteella. Aina näin ei ole, ja esimerkiksi pään vammoissa alkuvaiheen tietojen perusteella vakavalta vaikuttava vamma voikin seurannassa osoittautua lieväksi. Jos asian ratkaisemiseksi on välttämätöntä saada lisätietoa vahingon laadusta, voidaan korvausta maksaa riidattomalta osalta ennakkona (ennakon maksusta ks. tarkemmin luku 8.1). Jos päivärahaa vähennetään ja vamman laatu muuttuukin myöhemmin niin, ettei päivärahan vähentäminen enää ole kohtuussyistä perusteltua, voidaan korvausta myöhemmin tarkistaa muuttuneita olosuhteita vastaavaksi ja maksaa päiväraha täysimääräisenä (TyTAL 137 §, ks. luku 6.13).

Alla olevissa esimerkeissä on esitetty perustelut vain myötävaikutusvähennyksen osalta.

Esimerkki 1, myötävaikutusvähennys päihtymyksen perusteella

Asian taustaa

4.7.2023 päivätyn tapaturmailmoituksen mukaan olet vapaa-ajallasi 2.7.2023 noin kello 20.15 tehnyt liikuntapuistossa olleella trampoliinilla takaperinvolttia, jonka alastulo on epäonnistunut. Olet iskenyt alastulossa vasemman reitesi kovaan maahan trampoliinin viereen, jolloin reisi on murtunut. Tapaturmailmoituksen mukaan alkoholi on vaikuttanut tapaturman sattumiseen. Sinut on viety tapaturmapaikalta ambulanssilla sairaalaan, jossa sinulla on käyntimerkintöjen 2.7.2023 mukaan todettu vasemman reisiluun yläosan murtuma. 3.7.2023 päivätyn lääkärintodistuksen mukaan olet ollut tapaturmavammasta johtuen työkyvytön kalusteasentajan työhösi ajalla 2.7.-30.9.2023. Korvausta on haettu työnantajasi B Oy:n pakollisesta työntekijöiden työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta numero 12345.

Ratkaisu

Olet oikeutettu päivärahaan tapaturmavamman aiheuttaman työkyvyttömyyden ajalta 3.7.2023-30.9.2023. Päivärahaan tehdään 40 %:n myötävaikutusvähennys.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 56 §:n mukaan vahingoittunut on oikeutettu päivärahaan korvattavan vamman aiheuttaman työkyvyttömyyden perusteella enintään vuoden ajalta vahinkopäivästä lukien. Päivärahaa voidaan TyTAL 61 §:n vähentää, jos vahinkotapahtuman pääasiallisena syynä on ollut vahingoittuneen alkoholin vaikutuksenalaisuus, ja vähentäminen katsotaan kohtuulliseksi ottaen huomioon muun muassa aiheutuneen vamman laatu.

Olet antanut oman selvityksesi vahinkotapahtumasta ja alkoholin vaikutuksesta sen aiheutumiseen sähköpostitse 10.7.2023. Selvityksesi mukaan tapaturma on sattunut kello 20.15 ja olet juonut tapaturmaa edeltävästi kuusi olutta aikavälillä 18–20. Katsot alkoholin vaikuttaneen tapaturman sattumiseen siten, ettet ollut sen johdosta

huomioinut trampoliinin surkeaa rakennetta. Olet liittänyt selvitykseesi kuvan trampoliinista. Et mielestäsi ole ollut tapaturman sattuessa kovin humaltunut ja katsot, että tapaturma olisi voinut sattua myös ilman alkoholin vaikutusta. Et myöskään usko olevasi ainoa, joka on loukannut itsensä kyseisellä huonosti suunnitellulla trampoliinilla. Kerrot lisäksi juoneesi kolme olutta ambulanssia odottaessasi.

2.7.2023 päivätyn ensihoidon kertomuksen mukaan ambulanssi on saanut hälytyksen tapaturmapaikalle kello 20.17 ja saapunut paikalle kello 20.20. Ensihoidon merkintöjen mukaan tapaturma on sattunut muutamia minuutteja aiemmin, kun olet hyppinyt puistossa päihtyneenä maahan rakennetulla trampoliinilla ja laskeutunut voltin epäonnistuttua maahan iskien vasemman reitesi kovaan alustaan. Ensihoitajien saapuessa olet ensihoitokertomuksen mukaan maannut maassa hyvin kivuliaana kykenemättä liikkumaan tai edes puhumaan kunnolla. Ensihoitokertomuksen mukaan olet ollut selvästi päihtynyt ja tapaturmapaikalla kello 20.30 tehdyssä puhallutuksessa promillet ovat olleet 1,33. Olemme kuulleet sinua ensihoitokertomuksen tiedoista sähköpostitse 12.7.2022, mutta et ole vastannut kuulemispyyntöön määräaikaan 26.7.2022 mennessä.

1,33 promillen humalatila vaikuttaa tutkimustiedon perusteella merkittävästi liikkeen hallintaan ja arviointikykyyn. Puhallutus on tehty pian tapaturman sattumisen jälkeen, ja olet myös itse kertonut nauttineesi merkittävän määrän alkoholia ennen tapaturman sattumista. Olet omassa selvityksessäsi kertonut nauttineesi alkoholia myös tapaturman sattumisen jälkeen. Ensihoitokertomuksen mukaan ensihoitajat ovat kuitenkin saapuneet tapaturmapaikalle vain noin viisi minuuttia tapaturman sattumisen jälkeen, jolloin olet ollut hyvin kivulias ja sinulla on ollut vaikeuksia puhua. Ottaen huomioon tapaturman sattumisen ja ensihoitajien saapumisen välinen lyhyt aika sekä ensihoitokertomuksessa esitetty kuvaus olotilastasi ensihoitajien saapuessa, ei esittämäsi jälkinautintaväitettä pidetä uskottavana. Lisäksi jo ennen tapaturman sattumista nauttimasi alkoholimäärä on vaikuttanut suorituskykyysi merkittävästi sitä heikentäen.

Yllä esitetyin perustein katsomme alkoholin vaikutuksenalaisuuden olleen vahinkotapahtuman pääasiallisena syynä, minkä vuoksi päivärahaan tehdään 40 %:n myötävaikutusvähennys. Vähennys on katsottu kohtuulliseksi ottaen huomioon myös aiheutuneen vamman laatu. Leikkauksella hoidetun reisiluumurtuman ennuste on hyvä. 13.9.2022 päivätyn sairauskertomuksen mukaan toipumisesi on myös edennyt hyvin ja olet kyennyt luopumaan säännöllisestä kipulääkityksestä sekä kävelemään ilman apuvälineitä.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 56 ja 61 §

Esimerkki 2, törkeä huolimattomuus, muttei vähennystä kohtuullisuussyistä

Asian taustaa

15.11.2022 päivätyn tapaturmailmoituksen mukaan olet 1.11.2022 noin kello 16 ajanut ulos tieltä ollessasi matkalla työkohteesta kotiisi, ja tapaturman seurauksena on aiheutunut vaikeita murtumia ylä- ja alaraajoihin sekä kylkiluihin. 1.11.2022 päivättyjen sairauskertomusten mukaan sinulle on aiheutunut tapaturmasta vaikea vasemman alaraajan murskavamma, neljän kylkiluun murtumat, vasemman olkaluun murtuma ja olkanivelen sijoiltaanmeno sekä vasemman käden sormien murtumia. 18.11.2022 päivätyn sairauskertomuksen mukaan vasen alaraajasi on jouduttu lopulta amputoimaan tapaturmavammojen aiheuttamien komplikaatioiden vuoksi reidestä alaspäin. Olemme aiemmilla päätöksillämme katsoneet yllä mainitut vammat korvattaviksi yrittäjän vapaaehtoisesta työajan tapaturmavakuutuksestasi numero 12345.

Asiassa saadun poliisin esitutkintapöytäkirjan perusteella oma toimintasi on vaikuttanut tapaturman syntyyn. Toimitettujen lääkärintodistusten mukaan olet ollut tapaturmavammoista johtuen työkyvytön asentajan työhösi tapaturmapäivästä

alkaen. Viimeisimmällä, 2.1.2023 päivätyllä lääkärintodistuksella sinut on katsottu työkyvyttömäksi ajalla 2.1.–31.3.2023.

Ratkaisu

Sinulla on oikeus päivärahaan tapaturmavammojen aiheuttaman työkyvyttömyyden ajalta 1.11.2022–31.3.2023. Päivärahaan ei tehdä myötävaikutusvähennystä.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 56 §:n mukaan vahingoittunut on oikeutettu päivärahaan korvattavan vamman aiheuttaman työkyvyttömyyden perusteella enintään vuoden ajalta vahinkopäivästä lukien. Päivärahaa voidaan TyTAL 61 §:n vähentää, jos vahinkotapahtuman pääasiallisena syynä on ollut vahingoittuneen törkeän huolimaton menettely tai rikollinen toiminta, ja vähentäminen katsotaan kohtuulliseksi ottaen huomioon muun muassa aiheutuneen vamman laatu.

8.2.2023 päivätyn esitutkintapöytäkirjan mukaan olet ajautunut ulos tieltä sen vasemmalta puolelta vastaantulijoiden kaistan ylittäen noin kello 16.

Todistajalausuntojen mukaan tapahtumaa on edeltänyt sinun ja toisen autoilijan välinen, useita kilometrejä kestänyt ns. kilpa-ajo. Kilpa-ajon aikana olette vuorotellen ohitelleet toisianne ja muita ajoneuvoja huomattavalla ylinopeudella, vaikka liikenne on ollut vilkasta ja tapaturmaa edeltävästi on ollut useita vaaratilanteita, joissa olette meinanneet törmätä ohitustilanteissa toisiin ajoneuvoihin. Todistajalausuntojen mukaan tapaturma on sattunut tilanteessa, jossa olet lähtenyt ohittamaan toista ajoneuvoa mutkaa edeltävästi ohituskieltoalueelle yrittäen ohijaessasi kiilata sen ajotien reunaan. Mutkan takaa on tullut vastaantuleva ajoneuvo, jota väistäessäsi olet ajautunut ulos tieltä vastaantulijoiden kaistan yli. Esitutkintapöytäkirjan mukaan nopeutesi on ollut tapaturmahetkellä noin 110 km/h ja alueen nopeusrajoitus on ollut 80 km/h.

Olemme pyytäneet oman selvityksesi vahinkotapahtumasta ja siihen johtaneista syistä ja kuulleet sinua esitutkintapöytäkirjasta. Olemme myös pyytäneet näkemystäsi siitä,

onko tapaturman syynä ollut törkeän huolimaton menettelysi. 20.2.2022 päivätyn selvityksesi mukaan myönnät tapahtumankulun vastaavan esitutkintapöytäkirjassa esitettyä muutoin, paitsi tapaturmatilanteen osalta. Kiellät kiilanneesi ohittamaasi ajoneuvoa ja muistelet nopeutesi ohitustilanteessa olleet noin 95 km/h. Et myöskään katso toiminnan olleen törkeän huolimaton, vaan ainoastaan huolimaton.

Törkeän huolimaton toiminta on lähellä tahallisuutta. Toiminnan voidaan katsoa olevan törkeän huolimaton, kun sillä osoitetaan ilmeistä piittaamattomuutta vakavan vaaran uhkaa kohtaan. Saatujen selvitysten mukaan olet ajanut tapaturmaa edeltävästi huomattavaa ylinopeutta ruuhkaisella tiellä ohitellen muita ajoneuvoja ns. kilpa-ajossa vaaratilanteita aiheuttaen, ja jatkanut toimintaa aiheutuneista vaaratilanteista huolimatta. Tapaturma on aiheutunut lähdettyäsi ohittamaan toista ajoneuvoa ylinopeudella ohituskieltoalueella kykenemättä näkemään vastaantulevaa liikennettä. Olet suistunut tieltä jouduttuasi väistämään vastaan tullutta ajoneuvoa. Ohitukseen lähteminen kuvatuissa olosuhteissa on ollut törkeän huolimaton, tietoista toimintaa, johon on liittynyt vakavan vaaran uhka. Tämä menettelysi on ollut vahinkotapahtuman pääasiallisena syynä, ja päivärahaa tulisi tällä perusteella vähentää. Ottaen kuitenkin huomioon tapaturmasta aiheutunut vakava vamma, josta aiheutuu myös merkittävää pysyvää haittaa, jätetään myötävaikutusvähennys kohtuullisuussyistä tekemättä.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 56 ja 61 §

6.6 Vuosityöansion määrittämistä koskeva päätös

Päiväraha perustuu vuosityöansioon, kun on kulunut 28 päivää vahinkopäivästä lukien sitä lukuun ottamatta (TyTAL 59 §). Myös tapaturmaeläke perustuu vuosityöansioon (TyTAL 66 §).

Vuosityöansiolla on siis suuri merkitys vahingoittuneen ansionmenetyskorvausten tason kannalta, ja vuosityöansion määrittämistä koskeva ratkaisu onkin aina perusteltava. Perustelut on esitettävä ensimmäisessä päätöksessä, jolla myönnetään vuosityöansioon perustuvaa ansionmenetyskorvausta.

Työntekijän vuosityöansio määritetään pääsääntöisesti laskelman perustella. Laskelmassa määritetään vahinkohetkisten työsuhteiden työansiot vuositason (ns. vahinkopäivän ansiot) sekä vahinkotapahtumaa edeltävien kolmen kalenterivuoden (vertailuaika) ansiot. Jos vahinkopäivän ansiot poikkeavat vähintään 20 prosenttia vertailuajan työansioiden keskiarvosta, tulee arvioitavaksi, onko kyseessä työansioiden pysyvä muutos. Vuosityöansion määrittämisestä säädetään TyTAL 71 ja 72 §:ssä ja tarkempia säännöksiä on annettu valtioneuvoston asetuksella 1466/2015. Vuosityöansion määrittämiseen liittyen on annettu myös lukuisia Takon ohjeita.

Vahingoittuneen on vuosityöansioita koskevan päätöksen perusteella ymmärrettävä, mitä ansioita laskelmassa on käytetty hänen työansioinaan ja mitä poissaoloja on otettu huomioon poikkeuksellisin poissaoloina. Jos vahingoittuneella on ollut vahinkohetkellä useampia voimassa olevia työsuhteita, tulee päätöksestä käydä ilmi, mitä ansioita vahinkopäivän ansioiden laskennassa on kunkin työsuhteen osalta käytetty. Jos joitain ansioita tai palkattomia poissaoloja ei ole otettu laskennassa huomioon, tulee tämän perusteet kertoa päätöksessä. Jos asiassa on tullut arvioitavaksi se, onko kyseessä pysyvä muutos vai ei, tulee päätöksessä kertoa mitä pysyvällä muutoksella tarkoitetaan ja millä perusteilla ratkaisu sen osalta on tehty. On tärkeää, että vahingoittunut voi päätöksen perusteella arvioida sekä laskennan että pysyvää muutosta koskevan arvion oikeellisuutta.

Kun on kyse vanhuuseläkeaikaisessa työnteossa 63 vuotta täytettyään vanhuuseläkkeelle jääneelle työntekijälle sattuneesta vahinkotapahtumasta, ei vuosityöansio perustu laskentaan, vaan arvioon todennäköisestä jatkuvasta työansioiden tasosta (TyTAL 73 §). Tällöin päätöksessä tulee kertoa ne seikat, joiden perusteella jatkuvaa ansiotasoa koskeva ratkaisu on tehty.

Alla olevat esimerkit on rajattu koskemaan vain vuosityöansion perustelemista koskevaa päätöksen osaa.

Esimerkki 1, vuosityöansio määräytyy suoraan vahinkopäivän ansioiden perusteella

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain 71 §:n mukaan vuosityöansiona pidetään vahingoittuneen työansioita vuositasolla vahinkotapahtuman sattuessa (vahinkopäivän ansiot). Työansiot lasketaan vahingoittuneen vahinkotapahtuman aikaisista työsuhteista vahinkotapahtumaa edeltävän vuoden ajalta saatujen työansioiden perusteella. Vuosityöansion määrittämisestä ja laskennasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella 1466/2015. Laskelmassa otetaan huomioon täysien palkanmaksukausien työansiot vahinkopäivää edeltävän vuoden ajalta ilman luontoisetuja ja lomarahaa, jotka otetaan huomioon erikseen.

Jos vahinkopäivän ansiot poikkeavat vähintään 20 prosenttia vahinkotapahtumaa edeltävän kolmen kalenterivuoden (vertailuaika) työansioiden keskiarvosta, vuosityöansiona pidetään vertailuajan työansioiden ja vahinkopäivän ansioiden keskiarvoa. Vertailuajan työansiot otetaan huomioon sen suuruisina kuin ne olisivat ilman niiden määrään vaikuttavia poikkeuksellisia syitä ja vuosittaiset työansiot korotetaan vahinkotapahtumavuoden tasolle työntekijän eläkelain 96 §:n mukaisella palkkakertoimella. Poikkeuksellisella syyllä tarkoitetaan perhevapaata, vuorotteluvapaata, varusmies- tai siviilipalvelusta, osa-aikaeläkkeellä oloa, sairauspoissaoloa, tilapäistä työttömyyttä sekä muuta näihin rinnastettavaa työansioihin ohimenevästi vaikuttavaa syytä. Työttömyyttä ei pidetä tilapäisenä sen työttömyyden määrän osalta, joka vahingoittuneella on vähintään ollut jokaisena vahinkotapahtumaa edeltävänä kolmena kalenterivuonna (vakiintunut työttömyys).

Ainoa vahinkopäivänä 8.3.2023 voimassa ollut työsuhteesi on ollut toistaiseksi voimassa oleva, 1.1.2022 alkanut työsuhde työnantajaasi S Oy:öön. Tulorekisteristä saamiemme tietojen mukaan vahinkopäivää edeltävään vuoden ajanjaksoon sisältyvät täydet palkanmaksukaudet ovat olleet 1.4.2022-28.2.2023 ja työansiosi S Oy:n työstä kyseisiltä palkanmaksukausilta ovat olleet yhteensä 32 500,00 euroa. Ansiot on

korotettu vuositasolle ottaen huomioon työnantajasi 24.3.2023 sähköpostitse antaman selvityksen mukainen palkaton sairauspoissaolo ajalla 1.-11.9.2022 (11 päivää) ja 1.7.2022 saamasi palkankorotus 82,00 euroa/kk. Vuositasolle korotettuun summaan on lisätty sinulle 15.7.2022 maksettu lomarahaa 1 700,00 euroa sekä luontoisetusi (puhelinetu 20,00 e/kk) vuositasolla, 240,00 euroa. Vahinkopäivän ansiot ovat näin laskettuna 38 894,73 euroa.

Vertailuvuosien tulorekisteritietojen mukaisen työansiot ja ETK-otteen mukaiset, huomioon otetut palkattomat poissaolot ovat seuraavat:

Vuosi 2022

Ansiot 36 472,50 €, poissaolot 20 pv (työttömyys),
ansiot vuoden 2023 tasoon tarkistettuina 37 857,53 €

Vuosi 2021

Ansiot 32 894,47 €, poissaolot 40 pv (työttömyys),
ansiot vuoden 2023 tasoon tarkistettuina 37 169,07 €

Vuosi 2020

Ansiot 25 220,84 €, poissaolot 103 pv (työttömyys),
ansiot vuoden 2023 tasoon tarkistettuina 35 950,46 €

Vertailuvuosissa työttömyyttä ei ole otettu palkattomana poissaolona huomioon siltä osin kuin on kyse vakiintuneesta työttömyydestä (20 pv/vuosi).

Koska vahinkopäivän ansiot poikkeavat alle 20 prosenttia (5,14 %) vertailuajan työansioden keskiarvosta (36 992,35 euroa), määräytyy vuosityöansiosi TyTAL 71.1 §:n perusteella suoraan vahinkopäivän ansioiden mukaan ja on 38 894,73 euroa.

Esimerkki 2, pysyvä muutos

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain 71 §:n mukaan vuosityöansiona pidetään vahingoittuneen työansioita vuositasolla vahinkotapahtuman sattuessa (vahinkopäivän ansiot). Työansiot lasketaan vahingoittuneen vahinkotapahtuman aikaisista työsuhteista vahinkotapahtumaa edeltävän vuoden ajalta saatujen työansioiden perusteella. Vuosityöansion määrittämisestä ja laskennasta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella 1466/2015. Laskelmassa otetaan huomioon täysien palkanmaksukausien työansiot vahinkopäivää edeltävän vuoden ajalta ilman luontoisetuja ja lomarahaa, jotka otetaan huomioon erikseen.

Vahinkopäivän ansioiden ohella vuosityöansion määrittämiseksi lasketaan TyTAL 71 §:n mukaan myös vahinkotapahtumaa edeltävän kolmen kalenterivuoden (vertailu aika) työansioiden keskiarvo. Vertailuajan työansiot otetaan huomioon sen suuruusina kuin ne olisivat ilman niiden määrään vaikuttavia poikkeuksellisia syitä ja vuosittaiset työansiot korotetaan vahinkotapahtumavuoden tasolle työntekijän eläkelain 96 §:n mukaisella palkkakertoimella. Poikkeuksellisella syyllä tarkoitetaan perhevapaata, vuorotteluvapaata, varusmies- tai siviilipalvelusta, osa-aikaeläkkeellä oloa, sairauspoissaoloa, tilapäistä työttömyyttä sekä muuta näihin rinnastettavaa työansioihin ohimenevästi vaikuttavaa syytä.

Jos vahinkopäivän ansiot poikkeavat vähintään 20 prosenttia vertailuajan työansioiden keskiarvosta, vuosityöansiona pidetään vertailuajan työansioiden ja vahinkopäivän ansioiden keskiarvoa (TyTAL 71.2 §). Jos vahinkopäivän ansioiden ja vertailuajan ansioiden välinen vähintään 20 %:n poikkeama kuitenkin johtuu pysyväksi arvioitavasta muutoksesta, pidetään vuosityöansiona vahinkopäivän ansioita (TyTAL 72.2 §). Pysyvää muutosta arvioitaessa otetaan TyTAL 72.1 §:n mukaan huomioon vahingoittuneen vahinkotapahtuman sattuessa tekemän työn kesto ja sen todennäköinen jatkuminen sekä muut työansioiden jatkuvuuteen vaikuttavat seikat.

Ainoa vahinkopäivänä 7.2.2023 voimassa ollut työsuhteesi on ollut 1.1.2022 alkanut, ajalle 1.1.2022-31.12.2023 sovittu määräaikainen työsuhde työnantajaasi R Oy:öön. Tulorekisteristä saamiemme tietojen mukaan vahinkopäivää edeltävään vuoden ajanjaksoon sisältyvät täydet palkanmaksukaudet ovat olleet 16.2.2022-31.1.2023 ja työansiosi R Oy:n työstä kyseisiltä palkanmaksukausilta ovat olleet yhteensä 30 815,42 euroa. Työnantajasi 1.3.2023 päivätyn selvityksen mukaan ajanjaksoon 16.2.2022-31.1.2023 ei ole sisältynyt palkattomia poissaoloja tai palkankorotuksia eikä sinulle ole maksettu po. ajalla lomarahaa, vaikka sinulla on oikeus lomarahaan. Vuositasolle korotettuihin työansioihisi on lisätty laskennallinen lomараha 1 339,80 euroa, jolloin vahinkopäivän ansioiksesi tulee 33 495,02 euroa.

Vertailuvuosien tulorekisteritietojen mukaisen työansiot ja ETK-otteen mukaiset, huomioon otetut palkattomat poissaolot ovat seuraavat:

Vuosi 2022

Ansiot 32 154,09 €, poissaolot 0 pv,
ansiot vuoden 2023 tasoon tarkistettuina 33 375,13 €

Vuosi 2021

Ansiot 9 254,03 €, poissaolot 76 pv (työttömyys),
ansiot vuoden 2023 tasoon tarkistettuina 12 475,12 €

Vuosi 2020

Ansiot 2 891,44 €, poissaolot 0 pv,
ansiot vuoden 2023 tasoon tarkistettuina 3 115,40 €

ETK-otteen mukaan olet valmistunut ammatillisesta koulutuksesta 5.6.2021. Olet kertonut puhelimitse 7.3.2023 kyseessä olleen kuljetusalan perustutkinto, jota olet lähtenyt suorittamaan heti peruskoulun jälkeen vuonna 2018. Koska kyse on ollut ensimmäisestä tutkintokoulutuksestasi, jonka olet suorittanut ennen työelämään siirtymistä, ei opiskelussa ole kyse poikkeuksellisesta työtyöansioihin vaikuttavasta poissaolosta. Näin ollen opiskeluaikaa ei voida ottaa huomioon poikkeuksellisenä, palkattomana poissaolona.

Vertailuvuosien työansioden keskiarvo on 16 321,88 euroa, ja se poikkeaa yli 20 %:a (105,22 %) vahinkopäivän ansioista. Asiassa on siis arvioitava, johtuuko tämä poikkeama pysyväksi katsottavasta muutoksesta.

Olet valmistunut ammattiin peruskoulun jälkeen suorittamistasi opinnoista kesällä 2021 ja työllistynyt sittemmin koulutustasi vastaavaan työhön. Vuosien 2020 ja 2021 ansiot ovat matalat osin opiskeluajasta johtuen. Vahinkohetkinen työsuhteesi on määräaikainen. Sen sovittu kesto on kuitenkin kaksi vuotta, ja se on ehtinyt kestää yli vuoden ennen vahinkotapahtumaa. Vahinkopäivän ansiot poikkeavat vain 2,24 %:a palkkaperusteesi (15,50 e/h) mukaisesta ansiotasosta. Edellä mainitut seikat huomioon ottaen katsomme, että asiassa on kyse TyTAL 72 §:ssä tarkoitetusta pysyvästä muutoksesta, ja vuosityöansiosi määräytyy vahinkopäivän ansioiden perusteella ollen 33 495,02 euroa.

Esimerkki 3, vanhuuseläkeläisen vuosityöansio

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 73 §:n mukaan vahinkotapahtuman satuttua vanhuuseläkeaikaisessa työnteossa henkilölle, joka on jäänyt vanhuuseläkkeelle täytettyään 63 vuotta, määritetään vuosityöansio vuositasona vastaamaan sitä työansiota vahinkotapahtuman sattuessa, jonka vahingoittuneen voidaan arvioida todennäköisesti jatkuvasti saavan. Vuosityöansion määrittämisessä otetaan huomioon vanhuuseläkeaikaisen työnteon ja vahinkopäivän työn luonne, kesto ja ansiot, työn jatkuminen sekä muut vanhuuseläkeaikaisen työnteon jatkuvuuteen vaikuttavat seikat.

Eläkelaitokseltasi 29.3.2023 sähköpostitse saadun tiedon mukaan olet jäänyt vanhuuseläkkeelle 1.9.2019, jolloin olet ollut 64-vuotias. Tulorekisteristä saatujen tietojen ja ETK-otteen mukaan olet työskennellyt vanhuuseläkkeellä ollessasi vuoden 2020 lopulta alkaen. Työnantajaltasi Z:lta saadun, 13.4.2023 päivätyn selvityksen mukaan toistaiseksi voimassa oleva työsuhteesi on alkanut 1.11.2020. Työnantajan

selvityksen mukaan sinulla ei ole säännöllistä työaikaa, mutta työskentelet tavallisesti noin 40 tuntia kuukaudessa, ja töitä olisi ollut jatkossakin tarjolla vastaavasti. Oman, puhelimitse 18.4.2023 antamasi selvityksen mukaan aioit ennen tapaturman sattumista jatkaa vanhuuseläkkeellä työskentelyä samalla tavalla kuin aikaisempinakin vuosina vielä ainakin muutaman vuoden ajan.

Tulorekisteristä saatujen tietojen perusteella sinulla on ollut eläkeaikaisia työansioita vuonna 2020 2 402,55 euroa, vuonna 2021 13 172,46 euroa ja vuonna 2022 14 252,77 euroa. Kyse on vahinkohetkisen työsuhteesi ansioista. Vahinkoa edeltävän vuoden aikana 16.3.2022-15.3.2022 työansiosi ovat työnantajasi 13.4.2023 päivätyn selvityksen mukaan olleet 13 658,92 euroa.

Työsuhteesi luonteesta ja työnteon jatkamisesta sekä vanhuuseläkeaikaisen työskentelysi ansioista saamamme selvityksen perusteella arvoimme, että TyTAL 73 §:n mukainen vuosityöansiosi on 13 700,00 euroa, joka sinun voidaan arvioida jatkuvasti vuositasolla saavan.

6.7 Lääketieteellinen katkaisupäätös

Niin kutsutusta lääketieteellisestä katkaisusta on kyse, kun vahinkotapahtuman johdosta on suoritettu korvauksia, mutta oikeutta korvauksiin ei enää tietyn ajankohdan jälkeen katsota olevan. Katkaisua koskevien päätösten taustalla on usein tilanne, jossa sairaanhoidon tarpeen tai työkyvyttömyyden taustalla olevien tekijöiden ei enää katsota olevan todennäköisessä lääketieteellisessä syy-yhteydessä korvattuun vahinkotapahtumaan.

Työtapaturma- ja ammattitautilaissa on rajattu korvausaikaa työliikekipeytymisen sekä muun vamman tai sairauden olennaisen pahenemisen osalta. Työliikekipeytymisen osalta korvausaika on rajattu kuuteen viikkoon (TyTAL 33 §) ja muun vamman tai sairauden olennaisen pahenemisen osalta lähtökohtaisesti kuuteen kuukauteen (TyTAL 19 §). Näissä tilanteissa korvausten katkaiseminen viimeistään edellä mainittujen ajanjaksojen jälkeen perustuu siis suoraan lakiin. Nk. lääketieteellinen katkaisupäätös voi kuitenkin tulla annettavaksi myös tilanteissa, joissa korvausaikaa ei ole laissa rajattu.

Katkaisupäätöksen ymmärrettävyyden ja hyväksyttävyyden vuoksi päätöksessä on tärkeää esittää asian taustatiedot, kuten tapahtumatiedot, seuraukset ja korvausten peruste, riittävällä tarkkuudella. Päätöksessä tulee myös todeta, mihin lääketieteelliseen selvitykseen katkaisupäätös perustuu ja mitä diagnooseja po. selvityksessä on todettu.

Päätöksestä on käytävä selvästi ilmi, koskeeko katkaisu sekä sairaanhoitokulujen että työkyvyttömyyden korvattavuutta vai vain toista näistä. Jos katkaisu koskee molempia, tulee päätöksessä todeta, onko katkaisupäivämäärä molempien osalta sama.

Päätöksen perusteluiden osalta tärkeintä on selvittää, mikä on se lääketieteellinen peruste, johon katkaisu perustuu. Erityisesti tilanteissa, joissa katkaisu ei perustu vain laissa asetetun korvaustenmaksun enimmäisajan täyttymiseen, tulee sovellettavaksi TyTAL 124.2 §:n lääketieteellisiin epäyksiin liittyvä päätösten perustelemista koskeva erityissäännös (ks. luvut 5.4 ja 6.2).

Jos vahingoittuneella on todettu jokin vamma tai sairaus, jonka ei katsota oikeuttavan korvaukseen, on tämä aiheellista kertoa päätöksessä selvästi perusteluineen. Tällöin on otettava kantaa myös mahdollisten vahingon selvittämiseksi tarpeellisten, TyTAL 38 §:n mukaisten tutkimuskulujen korvattavuuteen (ks. luku 6.2).

Päätöksessä esitettävät diagnoosit todetaan suomeksi tai ruotsiksi, ja tarvittaessa latinankielisiä termejä voi käyttää rinnalla esimerkiksi sulkeissa. Perusteluissa on otettava kantaa myös vahingoittuneen kuulemisen yhteydessä esiin tulleisiin näkökohtiin.

TyTAL 19 §:n mukaista muun vamman tai sairauden olennaista pahenemista on mahdollista korvata yli kuuden kuukauden ajan vahinkotapahtuman sattumisesta siltä osin kuin toipuminen on ilmeisesti viivästynyt pääasiallisesti sellaisten syiden vuoksi, jotka liittyvät valittuun hoitovaihtoehtoon tai hoidon odottamiseen (TyTAL 19.2 §). Tämä voi tulla kyseeseen esimerkiksi silloin, kun hoitosuositusten mukaan ensisijainen hoitomuoto on konservatiivinen hoito ja operatiiviseen hoitoon päädytään vasta sen jälkeen, kun asianmukainen konservatiivinen hoito ei johda tavoiteltuun hoitotulokseen. Olennaiseen pahenemiseen liittyvissä katkaisupäätöksissä onkin aiheellista ottaa kantaa myös siihen, onko tilanteessa perusteita korvausten maksamiselle yli kuuden kuukauden ajan ja jos on, miten pitkään.

Esimerkki 1, tapaturma ja olennainen paheneminen

Asian taustaa

Olet liukastunut työssäsi 13.10.2022 ja ottanut kaatuessasi vastaan oikealla kädelläsi, jolloin oikea olkapääsi on kipeytynyt. Korvausta on haettu työnantajasi Z Oy:n pakollisesta työntekijöiden työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta numero 12345. Sinulle 20.10.2022 tehdyssä oikean olkapään magneettikuvauksessa on todettu kiertäjäkalvosinrepeämä ja merkittäviä rappeumamuutoksia sekä revenneessä jännteessä että muissa olkaniveltä ympäröivien lihasten jännteissä. Kiertäjäkalvosimen lihaksissa on myös todettu rasvoittumista ja revenneen jänteen on todettu ohentuneen. Lisäksi on todettu nivelrikkoa lapa-solisluunivelessä.

Olemme 10.11.2022 antamallamme, lainvoimaisella päätöksellä katsoneet korvaukseen oikeuttavaksi vammaksi oikean olkapään rappeumasairauden olennaisen pahenemisen ja hylänneet korvaukset kiertäjäkalvosinrepeämän osalta. Päätöksessä on todettu, että korvauksia olennaisen pahenemisen perusteella suoritetaan enintään kuuden kuukauden ajalta. Olemme korvanneet sairaanhoitokuluja ajalta 13.10.2022–31.3.2023 ja työkyvyttömyyttä ajalta 14.10.2022–12.4.2023. Yhtiöllemme on toimitettu 5.4.2023 päivätty lääkärintlausunto, jonka mukaan oikea olkapäänne on edelleen huonosti parantuneesta kiertäjäkalvosinrepeämästä johtuen kivulias ja siinä on liikerajoituksia. Lausunnolla teidät on katsottu oikean olkapään kiertäjäkalvosinrepeämän perusteella työkyvyttömäksi ajalla 5.4.2023–4.6.2023 ja yhtiöltämme on pyydetty maksusitoumusta fysioterapiaan.

Ratkaisu

Sinulla ei ole oikeutta työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisiin korvauksiin 12.4.2023 jälkeisellä ajalla.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain 19 §:n mukaan korvausta tapaturman aiheuttamasta muun vamman tai sairauden olennaisesta pahenemisesta maksetaan enintään kuuden kuukauden ajan tapaturman sattumisesta. Korvauksen maksamista voidaan poikkeuksellisesti jatkaa mainitun enimmäisajan jälkeenkin, mutta vain silloin, kun toipuminen on ilmeisesti viivästynyt pääasiallisesti sellaisten syiden vuoksi, jotka liittyvät valittuun hoitovaihtoehtoon tai hoidon odottamiseen. Tällainen tilanne voi olla kyseessä esimerkiksi silloin, kun tarvittavaa hoitoa ei ole saatavilla asianmukaisessa ajassa, tai operatiiviseen hoitoon päädytään vasta sen jälkeen, kun asianmukainen konservatiivinen hoito ei johda tavoiteltuun hoitotulokseen.

Koska oikeus korvaukseen olennaisen pahenemisen perusteella päättyy kuuden kuukauden kuluttua vahinkotapahtumasta, ei sinulla ole oikeutta korvauksiin enää 12.4.2023 jälkeisellä ajalla. Saatujen selvitysten perusteella asiassa ei myöskään ole kyse tilanteesta, jossa korvauksia voitaisiin maksaa valitun hoitovaihtoehdon tai hoidon odottamisen vuoksi yli kuuden kuukauden ajalta. Saatujen selvitysten perusteella hoidon saaminen ei ole viivästynyt. Lisäksi pitkittynyt oireilu, sairaanhoidon tarve ja työkyvyttömyys 12.4.2023 jälkeisellä ajalla eivät saatujen selvitysten perusteella johdu rappeumasairauden olennaisesta pahenemisesta, vaan kiertäjäkalvosinrepeämästä, joka ei oikeuta korvaukseen.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 19 §

Lisätietoja

Sinulla saattaa olla oikeus sairausvakuutuslain perusteella maksettaviin korvauksiin. Selvittääksesi mahdollisen oikeutesi korvauksiin kehotamme sinua olemaan yhteydessä Kansaneläkelaitokseen (KELA).

Esimerkki 2, korvausten katkaisu, kun ilmenee ei-korvattavaa

Asian taustaa

Olet 8.2.2023 päivätyn tapaturmailmoituksen mukaan kompastunut 7.2.2023 työssäsi kynnykseen liinavaatteita kantaessasi ja horjahtanut, missä yhteydessä alaselkäsi on kipeytynyt. Olet jatkanut työvuoron loppuun, mutta hakeutunut seuraavana päivänä lääkäriin selkävun johdosta. Sinulla on lääkärikäynnillä 8.2.2023 todettu selän venähdys, jonka johdosta sinulle on määrätty särkylääkettä ja sinut on katsottu työkyvyttömäksi hotellisiivoajan työhösi ajalla 8.2.2023–14.2.2023. Korvausta on haettu työnantajasi H:n pakollisesta työntekijöiden työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta numero 12345.

Olemme 17.2.2023 antamallamme päätöksellä katsoneet korvattavaksi vammaksi selän venähdyksen ja maksaneet korvausta sairaanhoitokuluista sekä työkyvyttömyydestä ajalta 8.2.–14.2.2023.

Yhtiöllemme on 20.2.2023 saapunut 15.2.2023 ja 16.2.2023 päivätyt lääkärinlausunnot sekä magneettitutkimuksen tuloksia koskeva, 16.2.2023 päivätty lausunto (MRI-lausunto). Lääkärinlausunnon 15.2.2023 mukaan selkäsi on ollut edelleen kipeä ja kipu on alkanut edellisen päivän aikana säteillä vasempaan alaraajaan. Sinulle on 16.2.2023 tehty alaselän magneettitutkimus (MRI) välilevypullistumaepäilyn vuoksi, ja 16.2.2023 päivätyn MRI-lausunnon mukaan lannerangassa on todettu vasemmanpuoleinen välilevypullistuma sekä välilevyrappeumaan liittyviä muutoksia. Lääkärinlausunnolla 16.2.2023 sinut on katsottu välilevypullistuman johdosta työkyvyttömäksi ajalla 15.2.–31.3.2023.

Omien, sähköpostitse 11.2.2023 ja 21.2.2023 antamiesi selvitysten mukaan kompastuessasi kantamasi liinavaatteet ovat painaneet noin neljä kiloa, ja selkäsi on nitkahtanut horjahtaessasi. Kipu on alkanut heti tapaturman jälkeen, mutta olet sinitellyt työvuoron loppuun. Seuraavana päivänä kipu on ollut niin paha, ettet ole voinut mennä töihin. Kipu ei ole helpottanut sairausloman aikana, vaan alkanut

säteillä vasempaan jalkaan. Olet kertonut, ettei sinulla ole koskaan aiemmin ollut vastaavaa selkäkipua, ja katsot kaiken oireilun johtuvan tapaturmasta 7.2.2023.

Ratkaisu

Sinulla ei ole oikeutta työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisiin korvauksiin 14.2.2023 jälkeiseltä ajalta.

Lannerangan välilevypullistuma ei oikeuta korvauksiin.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain 16 §:n mukaan korvaaminen edellyttää todennäköistä lääketieteellistä syy-yhteyttä vahinkotapahtuman ja todetun vamman tai sairauden välillä. Syy-yhteyden arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti lääketieteelliset löydökset ja havainnot, vahingon sattumistapa sekä aikaisemmat vammat ja sairaudet. Jos todettu vamma tai sairaus ei lääketieteellisen kokemuksen ja tutkimusnäytön mukaan sovi todennäköisesti kuvattun vahinkotapahtuman aiheuttamaksi tai sen vaikeusaste on epäsuhteessa kuvattuun vammaenergiaan tai -mekanismiin, todennäköisen syyseuraussuhteen vaatimus ei täyty.

Traumaattisen välilevypullistuman aiheutuminen lannerangassa edellyttää lääketieteellisen tietämyksen mukaan voimakasta vammaenergiaa, kuten putoamista korkealta selälleen. Rappeutuneen välilevyn aiheuttama oireilu voi alkaa vähäenergisien tapaturmien jälkeen, mutta syynä oireiluun ei tällöin ole tapaturma, vaan ennestään sairas välilevy. Välilevypullistuma voi olla sairausperäinen, vaikkei oireita olisi aikaisemmin ollutkaan.

Horjahduksesta aiheutuva selän äkillinen nytkähdys kevyehköä taakkaa kannatellen ei ole vammaenergialtaan riittävä ja mekanismeiltaan sopiva aiheuttamaan lannerangan välilevypullistumaa terveissä kudoksissa. Sinulla todetun lannerangan välilevypullistuman ei voida vahinkotapahtumasta saadun selvityksen perusteella katsoa olevan todennäköisessä lääketieteellisessä syy-yhteydessä 7.2.2023

sattuneeseen työtapaturmaan, eikä se näin ollen oikeuta työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisiin korvauksiin. Sinulle tehdyssä magneettitutkimuksessa on myöskin todettu välilevyrappeumaan liittyviä muutoksia.

Koska työkyvyttömyys ja sairaanhoidon tarve 14.2.2023 jälkeisellä ajalla johtuvat välilevypullistumasta, joka ei oikeuta korvauksiin, ei sinulla ole oikeutta korvauksiin 14.2.2023 jälkeisellä ajalla. Lääkärikäynti 15.2.2023 ja magneettitutkimus 16.2.2023 eivät ole olleet tarpeellisia vahingon selvittämiseksi, joten niitä ei korvata myöskään tarpeellisina tutkimuskuluina.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 16, 17, 36, 37 ja 38 §

Lisätietoja

Sinulla saattaa olla oikeus sairausvakuutuslain perusteella maksettaviin korvauksiin. Selvittääksesi mahdollisen oikeutesi korvauksiin kehotamme sinua olemaan yhteydessä Kansaneläkelaitokseen (KELA).

6.8 Ammatillista kuntoutusta koskeva päätös

Ammatillisella kuntoutuksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joiden avulla vahingoittunut kykenee korvattavasta vahingosta aiheutuvista rajoituksista huolimatta palaamaan aikaisempaan työhönsä tai ammattiinsa tai siirtymään uuteen työhön tai ammattiin, josta hän voi saada pääasiallisen toimeentulonsa. Ammatillisena kuntoutuksena korvattavista toimenpiteistä säädetään TyTAL 89 §:ssä, ja valtioneuvoston asetuksella 1467/2015 on annettu tarkempia säännöksiä ammatillisen kuntoutuksen kustannusten korvaamisesta. Ammatillisen kuntoutuksen korvaamisesta on annettu myös Takon 18.12.2017 päivätty ohje "Ammatillisen kuntoutuksen korvaustoimen ohje".

Kuntoutustarvetta arvioitaessa otetaan TyTAL 89.2 §:n mukaan huomioon vahingoittuneen ikä, ammatti, aikaisempi toiminta, koulutus, asumisolosuhteet, vammasta tai sairaudesta aiheutuvat rajoitukset sekä hänen mahdollisuutensa sijoittua kuntoutuksen päätyttyä työhön tai ammattiin

työmarkkinoilla yleisesti noudatetuin ehdoin. Ammatillista kuntoutusta koskevissa päätöksissä nämä seikat ovatkin olennaisin osa perusteluita, ja edellä mainitut seikat on selvitettävä ennen asian ratkaisemista. Lisäksi päätöksessä on hyvä tuoda esiin vahingoittuneen vuosityöansio ja sen merkitys ammatillisen kuntoutuksen tarpeen arvioinnissa. Vahingoittuneen oma näkemys ammatillisen kuntoutuksen tarpeesta ja mahdollisuuksista on selvitettävä.

Ammatillista kuntoutusta koskevasta myönteisestä päätöksestä on käytävä ilmi, millä perusteella ammatillista kuntoutusta korvataan, mikä toimenpide on katsottu korvattavaksi, miltä ajalta ja miten korvausta maksetaan ja mitä vahingoittuneen on tehtävä korvauksen saamiseksi. Jos ammatillista kuntoutusta korvataan tulevaisuudessa todennäköisesti uhkaavan työkyvyn heikentymän perusteella, on tämä tuotava päätöksessä esiin. Päätöksessä tulee myös muistuttaa vahingoittuneen velvollisuudesta ilmoittaa viivytyksettä korvaukseen vaikuttavista olosuhdemuutoksista, kuten opiskelun keskeytymisestä.

Jos ammatillista kuntoutusta ei myönnetä lainkaan, tulee päätöksessä perustella se, miksi ammatillista kuntoutusta ei ole katsottu ylipäättään tarpeelliseksi. Vahingoittunut on tarpeen mukaan ohjattava hänen kuntoutustarvettaan vastaavaan kuntoutukseen tai muiden palveluiden piiriin. Useimmiten vahingoittunut ohjataan ottamaan yhteyttä KELA:een tai siihen työeläkelaitokseen, jossa vahingoittuneen viimeisin työsuhde tai yrittäjätoiminta on ollut vakuutettuna.

Jos ammatillisen kuntoutuksen katsotaan olevan tarpeellista, mutta esitettyä toimenpidettä ei kuitenkaan korvata esimerkiksi sen soveltumattomuuden tai tarpeettoman laajuuden vuoksi, tulee hylkäävä ratkaisu perustella päätöksessä. Päätöksessä täytyy myös kertoa, onko vahingoittuneella edelleen oikeus ammatillisen kuntoutuksen selvittelyyn ja miten vahingoittuneen tulee menetellä saadakseen ammatillista kuntoutusta koskeva asia uudelleen käsittelyyn.

On mahdollista, että vahingoittunut hakeutuu korvattavia ammatillisen kuntoutuksen toimenpiteitä laajempaan koulutukseen, josta korvataan riittävän ammatillisen kuntoutuksen kestoja vastaava osa. Tällaista ratkaisua koskevassa päätöksessä on tärkeää todeta selvästi, ettei koulutusta kokonaisuudessaan korvata, ja perustella tämä rajaus.

Ammatillisen kuntoutuksen keskeytymistä tai viivästymistä koskevissa päätöksissä on tuotava esiin mistä syystä toimenpiteiden katsotaan keskeytyneen tai viivästyneen, keskeytymisen tai viivästymisen vaikutus korvauksiin sekä se, voidaanko korvausten maksua myöhemmin jatkaa ja jos voidaan, millä edellytyksillä. Päätöksissä on otettava kantaa myös mahdollisen ansionalenemaa koskevan arvion perusteella maksettavaan tapaturmaeläkkeeseen: vaikka ammatillinen kuntoutus keskeytyisi tai viivästyisi vahingoittuneesta johtuvista syistä, on vahingoittunut oikeutettu osittaiseen tapaturmaeläkkeeseen, jos hänelle ammatillisen kuntoutuksen toimenpiteiden jälkeenkin jäisi ansionalenemaa. Keskeytymistapauksissa on aina kuultava vahingoittunutta ennen asian ratkaisemista.

Esimerkki 1, opiskelun korvaaminen

Asian taustaa

Sinulle on 1.6.2022 sattunut työtapaturma, ja olemme korvanneet tapaturmasta aiheutuneen oikean kantaluun murtuman työnantajasi D:n pakollisesta työntekijöiden työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta numero 12345. Yhtiöllemme toimitettujen, 14.12.2022 ja 25.1.2023 päivättyjen lääkärinlausuntojen mukaan olet vammasta aiheutuvien rajoitteiden (kipu, heikko rasituksensieto, vaikeudet kiipeillä ja liikkua epätasaisilla alustoilla) vuoksi pysyvästi työkyvytön aikaisempaan rakennustyöntekijän työhösi.

Olemme korvanneet ammatillisen kuntoutuksen selvittelyä 1.2.2023 alkaen. Ammatillisen kuntoutuksen tarvetta ja mahdollisuuksia koskevan selvittelyn päätteeksi laaditulla K Oy:n loppulausunnolla 13.4.2023 esitetään ammatillisena kuntoutuksena korvattavaksi rakennusmestarin ammattikorkeakoulututkintoa. Olet osallistumassa pääsykokeisiin keväällä 2023 ja opinnot alkaisivat elokuussa 2023.

Ratkaisu

Sinulle korvataan ammatillisena kuntoutuksena rakennusmestarin ammattikorkeakoulututkinto, kesto 3,5 vuotta.

Opiskeluajalta maksetaan täysimääräisen tapaturmaeläkkeen suuruista kuntoutusrahaa. Lisäksi maksamme opiskeluajalta opiskelusta ja opintovälineistä aiheutuvien kustannusten kattamiseksi 500 euroa vuodessa. Annamme korvauksista erilliset päätökset toimitettuasi meille selvitykset opiskelijaksi hyväksymisestä ja opintojen aloittamisesta.

Korvausta ammatillisesta kuntoutuksesta aiheutuvista matkakuluista on haettava vuoden kuluessa kustannusten syntyisestä.

Perustelut

Ammatillisena kuntoutuksena voidaan korvata uudelleenkoulutus, jos se on tarpeellista, jotta vahingoittunut voi korvattavasta vammasta aiheutuvista rajoitteista huolimatta siirtyä sellaiseen työhön tai ammattiin, jonka avulla hän voi saavuttaa pääasiallisen toimeentulonsa (työtapaturma- ja ammattitautilain 89 §).

Saatujen selvitysten perusteella olet korvattavasta vammasta johtuen kykenemätön aikaisemman työ- ja koulutushistoriasi mukaiseen rakennusalan työhön ja olet näin ollen uudelleenkoulutuksen tarpeessa. Vaikka aikaisempi koulutuksesi on ollut perustutkintotasoinen, voidaan sinulle vuosityöansiosi 37 459,06 euroa huomioon ottaen korvata uudelleenkoulutuksena ammattikorkeakoulututkinto. 5.4.2023 tehdyn oppimisedellytystestauksen mukaan sinulla on hyvät edellytykset AMK-opintoihin ja olet kuntoutusselvittelyn asiakirjojen sekä puhelimitse 17.4.2023 antamasi selvityksen mukaan motivoitunut rakennusmestarin AMK-opintoihin. Edellä mainituilla perusteilla katsomme rakennusmestarin ammattikorkeakoulututkinnon ammatillisena kuntoutuksena korvattavaksi.

Opintoja korvataan 3,5 vuoden ajan. Jos opinnot keskeytyvät tai eivät edisty suunnitellusti, tulee sinun ilmoittaa asiasta yhtiöllemme viivytyksettä. Opintojen keskeytyminen tai viivästyminen voivat vaikuttaa korvausten maksuun.

Tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, johon kuuluu edustajia sosiaali- ja terveysministeriöstä, työnantaja- ja palkansaajajärjestöistä sekä vakuutuslaitoksista. Lautakunnan tehtävänä on edistää korvauskäytännön yhtenäisyyttä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 1568/2015 mukaan vakuutuslaitoksen on ennen korvauspäätöksen antamista pyydettävä lautakunnan lausuntoa, kun on kyse yli vuoden pituisen ammatillisen kuntoutuksen myöntämisestä tai epäämisestä. Lautakunnan lausunnot eivät ole vakuutuslaitoksia sitovia.

Olemme pyytäneet lautakunnalta lausuntoa ammatillista kuntoutustasi koskevassa asiassa, ja lautakunta on 26.4.2023 antamallaan lausunnolla yhtynyt tämän päätöksen mukaiseen kantaamme 3,5 vuotta kestävästä rakennusmestarin AMK-tutkinnon korvaamisesta ammatillisena kuntoutuksena.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 69, 88, 89, 98, 128 ja 134 §

Valtioneuvoston asetus 1467/2015 1 §

Esimerkki 2, tutkintokoulutuksen epäys**Asian taustaa**

Olemme korvanneet sinulle 8.7.2022 sattuneen työtapaturman seurauksena aiheutuneen vasemmanpuoleisen nilkkamurtuman. Korvauksia on maksettu työnantajasi P:n pakollisen työntekijöiden työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen numero 12345 perusteella.

Olet palannut puutarhurin työhösi 13.2.2023, mutta 6.2.2023 päivätyn lääkärinlausunnon mukaan nilkkasi on edelleen kipeä ja on todennäköistä, että

nilkkaan kehittyi murtuman jälkitilan seurauksena nivelrikkoa, joka tulee estämään puutarhurina työskentelyn jatkossa. Lääkäriinlausunnolla on suositeltu uudelleen koulutusta istumapainotteiseen työhön.

Oman, 20.2.2023 päivätyn selvityksen mukaan olet kouluttautunut puutarha-alalle kesäkuussa 2021 valmistuen ja työskennellyt puutarhurina 1.7.2021 alkaen. Tätä edeltävästi olet valmistunut ammattikorkeakoulusta tradenomiksi vuonna 2014 ja työskennellyt tämän koulutuksen mukaisissa toimistotöissä ajalla 1.9.2014-31.8.2019.

Olet sähköpostitse 6.4.2023 antamassasi kuulemisvastauksessa todennut, että fyysisen kunnon puolesta pystyisit tradenomin töihin. Et kuitenkaan aio missään nimessä palata tälle alalle, joka sinua ei enää kiinnosta, ja toivoisit, että uudelleen koulutuksena voitaisiin korvata koulutus muuhun vamman puolesta soveltuvaan työhön. Sinua kiinnostaa sosionomin ammattikorkeakoulututkinto, jonka katsot olevan vamman puolesta soveltuva.

Ratkaisu

Sinulla ei ole oikeutta ammatillisena kuntoutuksena korvattavaan uudelleen koulutukseen.

Riittävänä ammatillisena kuntoutuksena voidaan korvata työkokeilua tai työhönvalmennusta tradenomin työhön enintään kuuden kuukauden ajan, tai sosionomin tutkintokoulutuksen aloittaessasi tätä vastaava osuus, siis kuusi kuukautta, uudelleen koulutuksesta.

Perustelut

Ammatillisena kuntoutuksena korvataan työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 89 §:n mukaan kohtuulliset kustannukset sellaisista vahingon vuoksi tarpeellisista toimenpiteistä, joiden avulla vahingoittunut vamma tai sairauden aiheuttamista rajoituksista huolimatta kykenee jatkamaan entisessä työssään tai ammatissaan tai siirtymään uuteen työhön tai ammattiin, josta hän voi saada pääasiallisen

toimeentulonsa. Ammatillista kuntoutusta voidaan TyTAL 88 §:n perusteella korvata myös työkyvyttömyyden todennäköisen uhan perusteella.

Kuntoutustarvetta arvioitaessa otetaan TyTAL 89 §:n mukaan huomioon vahingoittuneen ikä, ammatti, aikaisempi toiminta, koulutus, asumisolosuhteet, vammasta tai sairaudesta aiheutuvat rajoitukset sekä hänen mahdollisuutensa sijoittua kuntoutuksen päätyttyä työhön tai ammattiin työmarkkinoilla yleisesti noudatetuin ehdoin.

Katsomme, että tapaturmavammasta todennäköisesti aiheutuu jatkossa rasituksensietoa heikentävä ja jalkeilla oloa sekä runsasta liikkumista rajoittava nivelrikko, joka todennäköisesti aiheuttaa työkyvyttömyyden puutarhurin työhösi. Katsomme sinun näin ollen olevan ammatillisen kuntoutuksen tarpeessa.

Sinulla kuitenkin on taustalla tradenomin koulutus, jonka mukaisissa tehtävissä olet myös työskennellyt useita vuosia, viimeksi alle neljä vuotta sitten. Katsomme, ettei uudelleen koulutus ole tarpeen vamman puolesta soveltuvaan työhön siirtymiseksi, vaan riittävä ammatillisen kuntoutuksen toimenpide on työ- ja koulutushistoriasi huomioon ottaen enintään kuuden kuukauden mittainen työhönvalmennus tai työkokeilu tradenomin työhön. Tämän avulla kykenisit siirtymään aiemman koulutuksesi mukaiseen työhön, jossa voisit myös ansaita aiemman ansiotasosi. Vuosityöansiosi 26 933,45 euroa on saavutettavissa tradenomin työllä. Se, ettet halua palata tradenomin työhön, ei ole riittävä peruste uudelleen koulutuksen korvaamiselle.

Olet ilmoittanut, ettet ole kiinnostunut työkokeilusta tai työhönvalmennuksesta tradenomin työhön. Jos näkemyksesi myöhemmin muuttuu, pyydämme ilmoittamaan tästä yhtiöllemme ammatillista kuntoutusta koskevan asian käsittelyn jatkamiseksi.

Vahingoittuneen hakeutuessa työhönvalmennuksen tai työkokeilun sijaan vamman puolesta soveltuvaan tutkintokoulutukseen, voidaan ammatillisena kuntoutuksena korvata koulutuksesta riittävää ammatillista kuntoutusta vastaava osuus, eli kuusi kuukautta. Tästä johtuen pyydämme ilmoittamaan yhtiöllemme myös mahdollisesta sosionomin tutkintokoulutukseen hakeutumisesta.

Tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, johon kuuluu edustajia sosiaali- ja terveysministeriöstä, työnantaja- ja palkansaajajärjestöistä sekä vakuutuslaitoksista. Lautakunnan tehtävänä on edistää korvauskäytännön yhtenäisyyttä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 1568/2015 mukaan vakuutuslaitoksen on ennen korvauspäätöksen antamista pyydettävä lautakunnan lausuntoa, kun on kyse yli vuoden pituisen ammatillisen kuntoutuksen myöntämisestä tai epäämisestä. Lautakunnan lausunnot eivät ole vakuutuslaitoksia sitovia.

Olemme pyytäneet lautakunnalta lausuntoa ammatillista kuntoutustasi koskevassa asiassa. Lautakunta on 26.4.2023 antamallaan lausunnolla yhtynyt tämän päätöksen mukaiseen kantaamme ammatillisen kuntoutuksen korvaamisesta.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 88 ja 89 §

Esimerkki 3, ammatillisen kuntoutuksen selvittelyn keskeyttäminen

Asian taustaa

Olet loukkaantunut työtapaturmassa 25.6.2021. Tapaturmasta on aiheutunut vasemman ranteen murtuma, jonka olemme korvanneet työnantajasi A Oy:n pakollisesta työntekijöiden työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta. Ranteeseen on jäänyt liikerajoituksia, kivuliaisuutta ja alentunutta rasiuksensietoa, joiden vuoksi olet pysyvästi työkyvytön aiempaan autokorjaajan työhösi.

Olemme katsoneet sinun olevan ammatillisen kuntoutuksen tarpeessa ja korvanneet ammatillisen kuntoutuksen selvittelyä ajalla 1.7.2022–31.3.2023. Ammatillisen kuntoutuksen selvittelyä on toteuttanut K Oy ja yhtiöllemme on toimitettu tietoja

kuntoutus selvittelyprosessin etenemisestä K Oy:n sähköpostiviesteillä ajalla 7.7.2022–24.3.2023, 14.7.2023 päivätyllä kuntoutus selvittelyn alkukartoitusraportilla ja 21.3.2023 päivätyllä kuntoutus selvittelyn loppuraportilla.

Työ- ja koulutushistoriastasi ei ole löytynyt vamman kannalta soveltuvaa työtä, joten kuntoutus selvittelyssä on katsottu uudelleenkoulutus tarpeelliseksi. Selvitysten mukaan mutta et ole aluksi ollut valmis miettimään uudelleenkoulutusvaihtoehtoja, vaan halunnut vain palata aikaisempaan asentajan työhösi. Yhtiömme ja K Oy:n kanssa sähköpostitse ajalla 25.7.2022–19.8.2022 käymiesi keskustelujen sekä yhtiömme kanssa puhelimitse 10.8.2022 käydyn keskustelun jälkeen olet suostunut miettimään uudelleenkouluttautumista, koska paluu entiseen työhön ei ole näyttäytynyt vamman kannalta mahdollisena ja kuntoutusrahan maksamisen on todettu edellyttävän aktiivista osallistumista kuntoutus selvittelyyn.

Olet syksyn 2022 aikana etsinyt yhdessä K Oy:n kanssa soveltuvia uudelleenkoulutusvaihtoehtoja ja yhtiöllemme on lokakuussa 2022 esitetty rakennusalan perustutkinnon korvaamista. Koska koulutus ei ole ollut vamman aiheuttamien rajoitteiden puolesta soveltuva, olemme hylänneet sen korvattavuuden 16.11.2022 antamallamme lainvoimaisella päätöksellä ja edellyttäneet kuntoutus selvittelyn jatkamista soveltuvan uudelleenkoulutusvaihtoehdon löytämiseksi. Tämän jälkeen et ole K Oy:ltä saadun selvityksen mukaan osallistunut aktiivisesti soveltuvien uudelleenkoulutusvaihtoehtojen etsimiseen, eikä K Oy ole saanut sinuun yhteyttä puhelimitse tai sähköpostitse 7.12.2023 jälkeen.

Yhtiömme on ollut sinuun yhteydessä puhelimitse 4.1.2023, jolloin olet luvannut alkaa edistää ammatillisen kuntoutuksen selvittelyä aktiivisesti ja todennut jo etsineesi oma-aloitteisesti soveltuvia koulutuksia lähialueen oppilaitoksista. Kuntoutus selvittely ei kuitenkaan ole edennyt, eikä K Oy tai yhtiömme ole sittemmin saanut sinuun yhteyttä lukuisista yrityksistä huolimatta.

Olemme pyytäneet sinulta selvitystä kuntoutus selvittelyn edistymättömyydestä sähköpostitse 1.2.2023 sekä 3.2.2023 lähettämällämme kuulemiskirjeellä. Viesteissä

olemme ilmoittaneet myös, ettei kuntoutusrahan maksua voida jatkaa, ellei osallistu uudelleenkoulutussuunnitelman laatimiseen aktiivisesti ja ellei yhtiöllemme toimiteta toteuttamiskelpoista uudelleenkoulutussuunnitelmaa 15.3.2023 mennessä. Et ole vastannut viestiin tai kuulemiskirjeeseen siinä asetettuun määräaikaan 17.3.2023 mennessä tai ollut muutoin yhteydessä yhtiöömme tai K Oy:öön. K Oy:n laatiman kuntoutus selvittelyn loppuraportin 21.3.2023 mukaan kuntoutus selvittelyt on keskeytetty tuloksettomina.

Ratkaisu

Ammatillisen kuntoutuksen selvittely on keskeytynyt tuloksettomana 1.4.2023 alkaen ja ammatillisen kuntoutuksen selvittelyä on korvattu 31.3.2023 mennessä riittävästi.

Sinulla ei ole oikeutta kuntoutusrahan eikä työkyvyn heikentymän perusteella maksettavaan tapaturmaeläkkeeseen 1.4.2023 alkaen.

Ammatillista kuntoutusta koskeva asia otetaan uudelleen käsittelyyn, jos esität yhtiöllemme toteuttamiskelpoisen uudelleenkoulutussuunnitelman.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 89 §:n mukaan ammatillisena kuntoutuksena korvataan kohtuulliset kustannukset sellaisista vahingon vuoksi tarpeellisista toimenpiteistä, joiden avulla vahingoittunut vamman tai sairauden aiheuttamista rajoituksista huolimatta kykenee jatkamaan entisessä työssään tai ammatissaan tai siirtymään uuteen työhön tai ammattiin, josta hän voi saada pääasiallisen toimeentulonsa. Ammatillisen kuntoutuksen tarpeen ja mahdollisuuksien selvittäminen tulee TyTAL 120 §:n mukaan toteuttaa joutuisasti, ja selvittelyajalta maksetaan TyTAL 69 §:n mukaista kuntoutusrahaa.

TyTAL 131 §:n mukaan vahingoittunut on velvollinen myötävaikuttamaan ammatillista kuntoutusta koskevan selvittelyn ja kuntoutustoimenpiteiden toteutumiseen. Jos ammatillinen kuntoutus tai kuntoutustarpeen ja -mahdollisuuksien selvittäminen

keskeytyy taikka kuntoutuksen alkaminen viivästyy vahingoittuneesta riippuvasta syystä, joka ei ole korvattavan vamman tai sairauden seurausta, ei keskeytymisen tai viivästymisen ajalta TyTAL 149 §:n mukaan makseta kuntoutusrahaa.

Sinulle on korvattu ammatillisen kuntoutuksen selvittelyä yhdeksän kuukauden ajan. Saadun selvityksen perusteella selvittely ei ole edistynyt ja se on keskeytynyt tuloksettomana passiivisuudestasi johtuen. Soveltuva uudelleen koulutusvaihtoehto olisi ollut aktiivisesti selvittelyyn osallistuessasi löydettävissä korvatun yhdeksän kuukauden aikana. Edellä mainituin perustein katsomme, että kuntoutus selvittelyä on korvattu 31.3.2023 mennessä riittävästi, eikä sinulla enää 31.3.2023 jälkeen ole oikeutta kuntoutusrahaan.

Koska ammatillisen kuntoutuksen toimenpiteet ovat viivästyneet omasta passiivisuudestasi johtuen ja kykenisit ammatillisen kuntoutuksen keinoin siirtymään korvattavan vamman kannalta soveltuvaan työhön, jossa kykenisit saavuttamaan aikaisemman ansiotasosi, ei sinulla ole 31.3.2023 jälkeisellä ajalla oikeutta myöskään työkyvyn heikentymän perusteella maksettavaan tapaturmaeläkkeeseen.

Otamme ammatillisen kuntoutuksen korvaamista koskevan asian uudelleen käsittelyyn, jos esität yhtiöllemme toteuttamiskelpoisen uudelleen koulutussuunnitelman.

Tapaturma-asiain korvauslautakunnan lausunto

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on lakisääteinen elin, johon kuuluu edustajia sosiaali- ja terveysministeriöstä, työnantaja- ja palkansaajajärjestöistä sekä vakuutuslaitoksista. Lautakunnan tehtävänä on edistää korvauskäytännön yhtenäisyyttä.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 1568/2015 mukaan vakuutuslaitoksen on ennen korvauspäätöksen antamista pyydettävä lautakunnan lausuntoa, kun tapaturmaeläkkeeseen vaikuttavissa seikoissa tapahtuu olennainen muutos ja työkyvyn heikentymää arvioitaessa on otettava huomioon ammatillisen kuntoutuksen

tai sen selvittely- ja odotusajan pitkittyminen tai ammatillisen kuntoutuksen keskeytyminen. Lautakunnan lausunnot eivät ole vakuutuslaitoksia sitovia.

Olemme pyytäneet lautakunnalta lausuntoa ammatillisen kuntoutuksen selvittelyn keskeyttämisestä ja oikeudestasi tapaturmaeläkkeeseen 31.3.2023 jälkeisellä ajalla. Lautakunta on 12.4.2023 antanut asiassa seuraavan lausunnon:

Tapaturma-asiain korvauslautakunta on kokouksessaan yhtynyt vakuutuslaitoksen kantaan siitä, että ammatillisen kuntoutuksen selvittely on keskeytynyt 1.4.2023 alkaen vahingoittuneesta johtuvista syistä ja ammatillisen kuntoutuksen selvittelyä on korvattu riittävästi 31.3.2023 mennessä. Lisäksi lautakunta toteaa, että vahingoittunut kykenisi ammatillisen kuntoutuksen keinoin siirtymään korvattavan vamman kannalta soveltuvaan työhön, jossa kykenisi saavuttamaan aikaisemman ansiotasonsa, eikä oikeutta tapaturmaeläkkeeseen 1.4.2023 alkaen näin ollen ole. Ammatillista kuntoutusta koskeva asia voidaan ottaa uudelleen käsittelyyn vahingoittuneen esittäessä toteuttamiskelpoisen uudelleen koulutussuunnitelman.

Päätöksemme on lautakunnan lausunnon mukainen.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 63, 69, 89, 120, 131 ja 149 §

6.9 Tapaturmaeläkettä koskeva päätös

Vahingoittuneella on TyTAL 63.1 §:n perusteella oikeus korvattavan vahingon aiheuttaman työkyvyn heikentymän perusteella maksettavaan tapaturmaeläkkeeseen vahinkopäivän vuosipäivästä alkaen. Jos työkyvyn heikentymä kuitenkin on alle 10 %, ei oikeutta tapaturmaeläkkeeseen ole. Työkyvyn heikentymää arvioidaan ansaintakyvyn kautta: merkitsevää on TyTAL 63.2 §:n mukaan vahingoittuneen kyky hankkia itselleen ansiotuloja sellaisella saatavissa olevalla työllä, jota vahingoittuneen voidaan kohtuudella edellyttää tekevän. Tällöin otetaan säännöksen mukaan huomioon vahingoittuneen koulutus, aikaisempi toiminta, ikä, asuinpaikka ja muut näihin rinnastettavat seikat. Tapaturmaeläkkeeseen oikeuttaa vain vahinkotapahtumasta johtuva työkyvyn

heikentymä, joten työkyvyn heikentymää määritettäessä on selvitettävä työnasioiden vähentymisen syy-yhteys vahinkotapahtumaan (TyTAL 63.3 §).

Tapaturmaeläke voidaan myöntää joko määräajalle tai toistaiseksi. Määräaikainen eläke myönnetään, jos vamman tai sairauden tilan kehitystä tai työkyvyn heikentymisen kestoa ei voida riittävällä varmuudella arvioida (TyTAL 136 §). Tapaturmaeläkettä ei myöskään voida myöntää toistaiseksi ennen kuin kuntoutuksen tarve ja mahdollisuudet on selvitetty (TyTAL 65 §).

Määräaikaista eläkettä koskevassa päätöksessä on perusteltava eläkkeen määräaikaisuus ja sen kesto. Tähän on kiinnitettävä erityistä huomiota tilanteissa, joissa vahingoittunut on lääkärinlausunnolla katsottu toistaiseksi työkyvyttömäksi, tai päätös muutoin poikkeaa hoitavan lääkärin kannanotosta. Päätöksessä on myös kerrottava, mitä selvitystä vakuutuslaitokselle on asian jatkokäsittelyä varten toimitettava.

Jos tapaturmaeläke myönnetään osittaisena, on päätöksessä esitettävä eläkkeen suuruuden määrittämistä koskevat perusteet. Jos on kyse ansionalenemaan perustuvasta osaeläkkeestä, tulee päätöksessä kertoa minkä ansiotietojen perusteella työkyvyn heikentymä on määritetty ja miten. Jos työkyvyn heikentymän arvioon vaikuttaa myös jokin vamma tai sairaus, joka ei oikeuta korvaukseen, on päätöksessä kerrottava mistä vammasta tai sairaudesta on kyse ja miten se on vaikuttanut työkyvyn heikentymän arviointiin. Ylipäätään osaeläkkeitä koskevat päätökset on perusteltava huolellisesti, ja lääketieteelliseen arvioon perustuvissa osahylkäyksissä on muistettava TyTAL 124.2 §:n mukainen erityinen perusteluvelvollisuus.

65 ikävuoden saavuttamisen vaikutuksesta tapaturmaeläkkeen määrään sekä TyTAL 67 §:n mukaisesta tapaturmaeläkkeen kertakorotuksesta on kerrottava päätöksessä, jonka mukaiseen korvaukseen ne vaikuttavat. Toistaiseksi myönnettävää tapaturmaeläkettä koskevassa päätöksessä 65 ikävuoden saavuttamisen vaikutuksesta eläkkeen määrään on kerrottava aina. Kaikissa eläkepäätöksissä on myös kerrottava tapaturmaeläkkeen tarkistamisesta vuosittain työntekijän eläkelain 98 §:ssä tarkoitetulla työeläkeindeksillä.

TyTAL 68 §:llä on ajallisesti rajattu oikeutta vanhuuseläkkeellä työskenneltäessä sattuneen vahinkotapahtuman perusteella maksettavaan tapaturmaeläkkeeseen, ja päätöksestä on käytävä selvästi ilmi, jos hylkäys tai katkaisu perustuu tähän säännökseen.

Kaikissa eläkepääätöksissä on muistutettava vahingoittuneen TyTAL 134 §:n mukaisesta velvollisuudesta ilmoittaa oma-aloitteisesti terveydentilan, työkyvyn, työnteon tai työansioiden olennaisista muutoksista, jotka voivat vaikuttaa korvaukseen. Päätöksissä täytyy myös kertoa vakuutuslaitoksen etuustietojen ilmoittamisesta tulorekisteriin.

Alla olevat esimerkit on rajattu koskemaan vain tapaturmaeläkettä koskevaa ratkaisua ja/tai sen perustelemista koskevaa päätöksen osaa. Tiedot korvausten maksuajankohdista eivät sisälly esimerkkeihin.

Esimerkki 1, määräaikainen tapaturmaeläke, 100 %:n työkyvyn heikentymä

Ratkaisu

Sinulla on oikeus 100 %:n työkyvyn heikentymän mukaiseen tapaturmaeläkkeeseen ajalla 1.4.2023–30.6.2023. Tapaturmaeläkkeen määrä on 3 405,27 euroa kuukaudessa.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 63 §:n mukaan korvattavan vahingon aiheuttaman työkyvyttömyyden perusteella maksetaan tapaturmaeläkettä vahinkopäivän vuosipäivästä alkaen, jos työkyvyn voidaan arvioida vahingon johdosta heikentyneen vähintään 10 prosenttia. TyTAL 66 §:n mukaan tapaturmaeläkkeen enimmäismäärä vuodessa on 85 prosenttia vuosityöansioista siihen asti kunnes vahingoittunut on täyttänyt 65 vuotta. Tapaturmaeläke tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain mukaisella työeläkeindeksillä.

Sinut on 27.3.2023 päivättyllä E-lääkärintlausunnolla katsottu täysin työkyvyttömäksi nosturinkuljettajan työhösi ajalla 1.4.2023–30.6.2023. Lääkärintlausunnon perusteella katsomme työkyvyttömyyden johtuvan korvattavasta tapaturmavammasta (vasemman reisiluun murtuma). Näin ollen olet oikeutettu 100 %:n työkyvyn heikentymän mukaiseen tapaturmaeläkkeeseen tältä ajalta.

Tapaturma on sattunut 16.3.2022 ja sinulle määritetty vuosityöansio on 45 013,27 euroa. Täyden tapaturmaeläkkeen vuosittainen määrä on 85 % vuosityöansiostasi, ja tapaturmaeläkkeen perusmäärä 3 188,44 euroa kuukaudessa. Työeläkeindeksillä vuoden 2023 tasoon tarkistettu tapaturmaeläke on 3 405,27 euroa kuukaudessa.

Meille saapuneiden selvitysten mukaan sinut on katsottu työkyvyttömäksi vain 30.6.2023 asti. Jos korvattavan vamman aiheuttama työkyvyttömyys pitkittyy, tulee yhtiöllemme toimittaa uusi lääkärinlausunto tai sairauskertomus työkyvyttömyydestä ja sen syystä.

Sinun tulee ilmoittaa yhtiöllemme välittömästi, jos korvattavan vamman tilassa, työkyvyssäsi tai ansioissasi tapahtuu olennaisia muutoksia. Muutokset voivat vaikuttaa tapaturmaeläkkeeseen, ja mahdollisesti liikaa maksettu korvaus voidaan periä takaisin.

Ilmoitamme maksamiamme ansionmenetykskorvauksia koskevat tiedot tulorekisteriin.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 63, 65, 66, 134 ja 136 §

Esimerkki 2, ansionalenemaan perustuva osaeläke

Ratkaisu

Sinulla on oikeus 20 % työkyvyn heikentymän mukaiseen tapaturmaeläkkeeseen ajalla 1.2.2023–31.1.2024. Tapaturmaeläkkeen määrä ilman indeksikorotuksia on 679,98 euroa kuukaudessa. Tapaturmaeläke tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 98 §:ssä tarkoitetulla työeläkeindeksillä. Tapaturmaeläkkeestä ajalta 1.2.2023–31.5.2023 vähennetään samalta ajalta ennakkona maksettu korvaus 1 485,56 euroa.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 63 §:n mukaan korvattavan vahingon aiheuttaman työkyvyttömyyden perusteella maksetaan tapaturmaeläkettä vahinkopäivän vuosipäivästä alkaen, jos työkyvyn voidaan arvioida vahingon johdosta heikentyneen vähintään 10 prosenttia. Lisäksi edellytyksenä on, että työansio on vähentynyt vähintään TyTAL 79 §:n mukaisen vähimmäisvuosityöansion kahdeskymmenesosalla.

Työkyvyn heikentymistä arvioitaessa otetaan TyTAL 63 §:n mukaan huomioon vahingoittuneen jäljellä oleva kyky hankkia itselleen ansiotuloja sellaisella saatavissa olevalla työllä, jota vahingoittuneen voidaan kohtuudella edellyttää tekevän. Tällöin otetaan huomioon vahingoittuneen koulutus, aikaisempi toiminta, ikä, asuinpaikka ja muut näihin rinnastettavat seikat.

Työkyvyn heikentymää määritettäessä selvitetään työansion vähentymisen syy-yhteys vahinkotapahtumaan. Verrattaessa vahinkotapahtuman jälkeen saatuja työansioita vahingoittuneen vuosityöansioon, vuosityöansio tarkistetaan vertailuajankohdan tasoon työntekijän eläkelain 96 §:n mukaisella palkkakertoimella. (TyTAL 63 §)

TyTAL 66 §:n mukaan tapaturmaeläkkeen enimmäismäärä vuodessa on 85 prosenttia vuosityöansioista siihen asti kunnes vahingoittunut on täyttänyt 65 vuotta. Jos vahingoittuneen työkyky on osittain heikentynyt, tapaturmaeläke on työkyvyn heikentymistä vastaava suhteellinen osa 66 §:n mukaisesta eläkkeen määrästä, ja työkyvyn heikentymän suhteellinen osuus pyöristetään lähimpään viiteen prosenttiin (TyTAL 64 §). Tapaturmaeläke tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain mukaisella työeläkeindeksillä (TyTAL 66 §).

Olemme katsoneet sinulle 21.10.2021 sattuneen työtapaturman aiheuttamana vahinkona korvattavaksi oikean polven nivelsiderepeämiä. Korvattavista vammoista on jäänyt merkittäviä pysyviä rajoitteita, joiden vuoksi olet tullut pysyvästi työkyvyttömäksi aikaisempaan jalkeilla oloa ja portaissa sekä epätasaisilla alustoilla liikkumista edellyttävään prosessinhoitajan työhösi. Olemme korvanneet sinulle

ammattillisena kuntoutuksena työkokeilua koulutustaustasi mukaiseen istumapainotteiseen suunnittelutyöhön omalla työnantajallasi. Olet työllistynyt suunnittelutyöhön omalle työnantajallesi toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen 1.2.2023.

Uuden työsi ansiot ovat työnantajaltasi 25.1.2023 ja 5.5.2023 sähköpostitse saamiemme selvitysten mukaan alemmat kuin aikaisemman työsi ansiot. Ansioiden vähentyminen on syy-yhteydessä vahinkotapahtumaan, koska olet korvattavien vammojen aiheuttamien rajoitteiden vuoksi joutunut siirtymään pienempipalkkaiseen työhön.

Olemme määrittäneet ansionaleneman tulorekisteristä ja työnantajaltasi saamiemme, uuden työsi ansioita ajalla 1.2.2023–30.4.2023 koskevien tietojen perusteella. Selvitysten mukaan työansiosi suunnittelutyöstä ovat olleet tällä ajalla yhteensä 9 645,00 euroa. Ajanjaksoon ei ole sisällynyt palkattomia poissaoloja tai palkankorotuksia, eikä sinulle ole maksettu luontoisetuja. Sinulla on oikeus lomaraahan. Ansioalenemalaskelma:

Vuosityöansiosi vuoden 2023 tasossa:	51 045,40 euroa
Uuden työsi ansiot vuositasonalla:	40 187,50 euroa
Alenema	10 857,90 euroa eli 21,27 %

Työkyvyn heikentyminen lähimpään viiteen prosenttiin pyöristettynä on 20 % ja sinulla on siis oikeus 20 %:n työkyvyn heikentymän mukaiseen tapaturmaeläkkeeseen.

Sinulle määritetty vuosityöansio on 47 998,40 euroa. Täyden tapaturmaeläkkeen vuosittainen määrä on 85 % vuosityöansioistasi ja tapaturmaeläkkeen perusmäärä 3 399,89 euroa kuukaudessa. 20 %:n työkyvyn heikentymän mukainen tapaturmaeläke on 679,98 euroa kuukaudessa, työeläkeindeksillä vuoden 2023 tasoon tarkistettuna 742,78 euroa kuukaudessa.

Olemme maksaneet 10 %:n työkyvyn heikentymän mukaista tapaturmaeläkettä ajalta 1.2.2023–31.5.2023 ennakkona 371,39 euroa kuukaudessa. Ennakko vähennetään myöhemmin myönnettävästä korvauksesta (TyTAL 138 §).

Korvaus myönnetään nyt tehdyn ansionalenemalaskeman mukaan määritettynä määräajalta 1.2.2023–31.1.2024. Tapaturmaeläkkeen määrittämiseksi tämän jälkeisellä ajalla hankimme tiedot työansioistasi ajalta 1.2.–31.12.2023 tulorekisteristä ja työnantajaltasi.

Sinun tulee ilmoittaa yhtiöllemme välittömästi, jos korvattavan vamman tilassa, työkyvyssäsi tai ansioissasi tapahtuu olennaisia muutoksia. Muutokset voivat vaikuttaa tapaturmaeläkkeeseen, ja mahdollisesti liikaa maksettu korvaus voidaan periä takaisin.

Ilmoitamme maksamiamme ansionmenetykskorvauksia koskevat tiedot tulorekisteriin.

Sovelletut säännökset:

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 63–66, 134, 136 ja 138 §

Esimerkki 3, epäys, jäljellä olevaan työkykyyn perustuva arvio

Ratkaisu

Sinulla ei ole oikeutta tapaturmaeläkkeeseen 30.11.2022 jälkeisellä ajalla, koska ammattitaudin aiheuttama työkyvyn heikentymä on alle 10 %.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 63 §:n mukaan korvattavan vahingon aiheuttaman työkyvyttömyyden perusteella maksetaan tapaturmaeläkettä vahinkopäivän vuosipäivästä alkaen, jos työkyvyn voidaan arvioida vahingon johdosta heikentyneen vähintään 10 prosenttia. Lisäksi edellytyksenä on, että työansio on

vähentynyt vähintään TyTAL 79 §:n mukaisen vähimmäisvuosityöansion kahdeskymmenesosalla.

Työkyvyn heikentymistä arvioitaessa otetaan TyTAL 63 §:n mukaan huomioon vahingoittuneen jäljellä oleva kyky hankkia itselleen ansiotuloja sellaisella saatavissa olevalla työllä, jota vahingoittuneen voidaan kohtuudella edellyttää tekevän. Tällöin otetaan huomioon vahingoittuneen koulutus, aikaisempi toiminta, ikä, asuinpaikka ja muut näihin rinnastettavat seikat.

Työkyvyn heikentymää määritettäessä selvitetään työansion vähentymisen syy-yhteys vahinkotapahtumaan. Verrattaessa vahinkotapahtuman jälkeen saatuja työansioita vahingoittuneen vuosityöansioon, vuosityöansio tarkistetaan vertailuajankohdan tasoon työntekijän eläkelain 96 §:n mukaisella palkkakertoimella. (TyTAL 63 §)

Sinulle on korvattu ammattitautina vehnäjauhoaltistuksen aiheuttama ammattinuha, jonka johdosta olet tullut työkyvyttömäksi aikaisempaan leipurin ammattiisi. Olemme korvanneet sinulle ammatillisena kuntoutuksena tieto- ja viestintätekniikan perustutkinnon. Olet valmistunut 31.5.2022. Olet heti valmistuttuasi ilmoittautunut työttömäksi työnhakijaksi, ja olemme maksaneet sinulle ajalta 1.6.–30.11.2022 kuntoutusrahaa työtapaturma- ja ammattitautilain 92 §:n perusteella. Et ole työllistynyt 30.11.2022 mennessä. Olet 18.11.2022 päivätyssä selvityksessäsi todennut hakeneesi useita työpaikkoja ja päässeesi myös pariin työhaastatteluun tulematta kuitenkaan lopulta valituksi tehtäviin.

TyTAL 92 §:n mukaista ammatillisen koulutuksen jälkeistä kuntoutusrahaa voidaan maksaa enintään kuuden kuukauden ajalta valmistumisen jälkeen, eikä sitä voida maksaa 30.11.2022 jälkeen.

Vuosityöansiosi on vuoden 2022 tasoon korotettuna 28 459,66 euroa, mikä on saavutettavissa tieto- ja viestintätekniikan perustutkinnon mukaisissa tehtävissä myös vastavalmistuneena. Korvattavasta ammattitaudista ei aiheudu rajoitteita tai estettä uudelleen koulutuksen mukaiseen työhön työllistymiselle. Koska kykenisit korvattavan ammattitaudin aiheuttamat rajoitteet huomioon ottaen työllistymään

uudelleenkoulutuksesi mukaiseen työhön ja ansaitsemaan siinä aikaisemman ansiotasosi, arvioimme työkykyysi heikentymän 30.11.2022 jälkeisellä ajalla olevan alle 10 %. Näin ollen sinulla ei ole 30.11.2022 jälkeisellä ajalla oikeutta tapaturmaeläkkeeseen.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 63 ja 92 §

Esimerkki 4, työkyvyn heikentymä arvioitu 50 %

Ratkaisu

Sinulla on oikeus 50 % työkyvyn heikentymän mukaiseen tapaturmaeläkkeeseen 1.6.2023 alkaen. Eläkkeen määrä kuukaudessa on 1 362,60 euroa ajalta 1.6.2023–7.12.2024 ja 1 122,12 euroa 8.12.2024 alkaen ilman indeksikorotuksia. Tapaturmaeläke tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 98 §:ssä tarkoitetulla työeläkeindeksillä.

Perustelut

Olet loukkaantunut työtapaturmassa 29.12.2021 ja olemme katsoneet korvattavaksi vammaksi vasemman varttinäluun murtuman. Olet tullut tapaturmavammasta johtuen työkyvyttömäksi fyysiseen sairaanhoitajan työhösi, johon on sisältynyt paljon esimerkiksi tarvikkeiden kantamista sekä asiakkaiden siirtämistä ja nostamista. Olet ollut tapaturmahetkellä 62-vuotias, eikä sinulla ole ollut työ- tai koulutushistoriassasi muuta soveltuvaa työtä kuin sairaanhoitajan työ, jonka puitteissa olet aikaisemmin urallasi työskennellyt myös hallinnollisissa tehtävissä. Ottaen huomioon ikäsi sekä työ- ja koulutushistoriasi, ei uudelleenkoulutukselle ole katsottu olevan edellytyksiä, ja ammatillisena kuntoutuksena korvattavaksi katsottiin työkokeilu fyysisesti kevyeen sairaanhoitajan toimistopainotteiseen työhön omalla työnantajallasi ajalla 1.11.2022–28.2.2023.

Olet tehnyt työkokeilussa 60 % työaika ja työkokeilu on sujunut sekä työnantajasi että sinun itsesi joulukuussa 2022 sähköpostitse antamien selvitysten mukaan hyvin. Olet selvityksessäsi todennut, ettei käsi todennäköisesti kestäisi kokoaikaista työtä, mutta työkokeilun mukainen osa-aikatyö on kuitenkin onnistunut, vaikka kipuja on ajoittain siinäkin ollut. Työnantajasi olisi 22.2.2023 antamansa selvityksen mukaan kyennyt tarjoamaan vamman kannalta soveltuvaa toimistotyötä jatkossa osa-aikaisesti 50–60 % työajalla. Palkkaperuste tässä työssä olisi työnantajasi selvityksen mukaan vastannut aiemman työsi palkkaperustetta.

Työkokeilu on keskeytynyt 10.1.2023 jäätyäsi sairauslomalle tapaturmavammasta riippumattomista syistä. 10.1.2023 päivätyn sairauskertomuksen mukaan sinulla on ollut tuolloin aivoinfarkti, jonka vuoksi olet yhtiöllemme toimitettujen lääkärintodistusten ja sairauskertomusten mukaan ollut työkyvytön 10.1.2023 alkaen. 13.4.2023 päivätyllä B-lääkärinlausunnolla sinut on katsottu aivoinfarktin aiheuttamien jälkioireiden, etenkin afasian ja toisen yläraajan halvausoireen, vuoksi pysyvästi työkyvyttömäksi ja olet hakenut työkyvyttömyyseläkettä työeläkeyhtiöltäsi.

Olemme maksaneet 50 % työkyvyn heikentymän mukaista tapaturmaeläkettä aikaisemmilla päätöksillämme ajalta 1.2.–31.5.2023. Et ole vastannut 24.4.2023 lähettämäämme kuulemiskirjeeseen määräaikaan 8.5.2023 mennessä.

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 63 §:n mukaan korvattavan vahingon aiheuttaman työkyvyttömyyden perusteella maksetaan tapaturmaeläkettä vahinkopäivän vuosipäivästä alkaen, jos työkyvyn voidaan arvioida vahingon johdosta heikentyneen vähintään 10 prosenttia. Lisäksi edellytyksenä on, että työansio on vähentynyt vähintään TyTAL 79 §:n mukaisen vähimmäisvuosityöansion kahdeskymmenesosalla.

Työkyvyn heikentymistä arvioitaessa otetaan TyTAL 63 §:n mukaan huomioon vahingoittuneen jäljellä oleva kyky hankkia itselleen ansiotuloja sellaisella saatavissa olevalla työllä, jota vahingoittuneen voidaan kohtuudella edellyttää tekevän. Tällöin

otetaan huomioon vahingoittuneen koulutus, aikaisempi toiminta, ikä, asuinpaikka ja muut näihin rinnastettavat seikat.

Työkyvyn heikentymää määritettäessä selvitetään työansion vähentymisen syy-yhteys vahinkotapahtumaan. Verrattaessa vahinkotapahtuman jälkeen saatuja työansioita vahingoittuneen vuosityöansioon, vuosityöansio tarkistetaan vertailuajankohdan tasoon työntekijän eläkelain 96 §:n mukaisella palkkakertoimella. (TyTAL 63 §)

Tapaturmaeläkkeen enimmäismäärä on TyTAL 66 §:n mukaan vuodessa 85 prosenttia vahingoittuneen vuosityöansiosta siihen asti kunnes vahingoittunut on täyttänyt 65 vuotta, minkä jälkeen se on 70 prosenttia vuosityöansiosta, kuitenkin siten, että eläkkeeseen tehdään kertakorotus niin kuin 67 §:ssä säädetään. TyTAL 67 §:n mukaista kertakorotusta ei kuitenkaan tehdä, jos vahingoittunut on korotusvuoden alussa yli 64-vuotias (TyTAL 67 §).

Jos vahingoittuneen työkyky on osittain heikentynyt, tapaturmaeläke on työkyvyn heikentymistä vastaava suhteellinen osa 66 §:n mukaisesta eläkkeen määrästä. Työkyvyn heikentymän suhteellinen osuus pyöristetään lähimpään viiteen prosenttiin. (TyTAL 64 §)

Tapaturmaeläke tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 98 §:ssä tarkoitetulla työeläkeindeksillä (TyTAL 66 §).

Tapaturmaeläkkeeseen oikeuttaa ainoastaan korvattavasta vammasta, vasemman kynnärluun murtumasta, aiheutunut työkyvyttömyys. Aivoinfarktista ja sen jälkioireista aiheutuva työkyvyn heikentymä ei oikeuta tapaturmaeläkkeeseen.

Korvattavasta vasemman kynnärluun murtumasta on jäänyt pysyväksi katsottavaa kipua ja heikentynyttä rasituksensietoa, etkä todennäköisesti olisi kyennyt korvattavan vamman aiheuttamien rajoitteiden vuoksi edes toimistotyöhön kokoaikaisesti. Korvattavan vamman puolesta kykenisit kuitenkin työkokeilun mukaiseen osa-aikaiseen toimistotyöhön, jollaista työnantajasi olisi kyennyt sinulle tarjoamaan. Vamman aiheuttamat rajoitteet ja tarjolla olleesta työstä saadut tiedot huomioon

ottaen arvioimme, että olisit kyennyt tapaturmavammasta aiheutuvat rajoitteet huomioon ottaen saavuttamaan 50 % aikaisemmasta ansiotasostasi, ja tapaturmavamman aiheuttama työkyvyn heikentymä on näin ollen 50 %. Tätä merkittävämpi työkyvyn heikentymä johtuu tapaturmasta riippumattomasta aivoinfarktista ja sen jälkioireista, jotka eivät oikeuta korvaukseen.

Ottaen huomioon ikäsi, tapaturmavamman vakiintunut tila ja muu terveydentilasi, myönnämme tapaturmaeläkkeen 50 % työkyvyn heikentymän mukaisena toistaiseksi.

Sinulle määritetty vuosityöansio on 38 472,56 euroa. Täyden tapaturmaeläkkeen vuosittainen määrä on 85 % vuosityöansiostasi 7.12.2024 saakka, jolloin täytät 65 vuotta, ja 8.12.2024 alkaen 70 % vuosityöansiostasi. 50 %:n työkyvyn heikentymän mukaisen tapaturmaeläkkeen perusmäärä on 7.12.2024 saakka 1 362,60 euroa kuukaudessa, työeläkeindeksillä vuoden 2023 tasoon tarkistettuna 1 488,45 euroa kuukaudessa. 8.12.2024 alkaen 50 % työkyvyn heikentymän mukaisen tapaturmaeläkkeen perusmäärä on 1 122,12 euroa kuukaudessa. TyTAL 67 §:n mukainen tapaturmaeläkkeen perusmäärän kertakorotus tulisi tehtäväksi 1.1.2027, mutta kertakorotusta ei tehdä, koska olet tuolloin yli 64-vuotias.

Sinun tulee ilmoittaa yhtiöllemme välittömästi, jos korvattavan vamman tilassa, työkyvyssäsi tai ansioissasi tapahtuu olennaisia muutoksia. Muutokset voivat vaikuttaa tapaturmaeläkkeeseen, ja mahdollisesti liikaa maksettu korvaus voidaan periä takaisin.

Ilmoitamme maksamiamme ansionmenetykskorvauksia koskevat tiedot tulorekisteriin.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 63–67, 134 ja 135 §

6.10 Perhe-eläkettä koskeva päätös

Korvattavan vahinkotapahtuman seurauksena kuolleen henkilön jälkeen maksetaan perhe-eläkettä joko leskeneläkkeenä tai lapseneläkkeenä (TyTAL 99 §). Leskeneläkettä voidaan maksaa

vahingoittuneen aviopuolisolle tai avopuolisolle TyTAL 100 ja 102 §:n edellytysten täytyessä. Lapseneläkkeeseen ovat lähtökohtaisesti oikeutettuja vahingoittuneen lapset ja sellaiset vahingoittuneen leskeneläkkeeseen oikeutetun puolison lapset, joiden elatuksesta vahingoittunut kuollessaan huolehti. Oikeus lapseneläkkeeseen edellyttää, että lapsi on alle 18-vuotias tai alle 25-vuotias päätoiminen opiskelija, taikka että hän on vahingoittuneen kuollessa ollut sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuvan työkyvyttömyyden vuoksi kykenemätön itsensä elättämiseen. Lapseneläkettä voidaan maksaa enintään kahden edunjättäjän jälkeen samanaikaisesti. Perhe-eläkkeen alkamisesta ja päättymisestä säädetään TyTAL 103 §:ssä.

Perhe-eläkkeen määrästä säädetään TyTAL 104 §:ssä ja määrä riippuu vahingoittuneen vuosityöansiosta ja edunsaajien määrästä. Leskeneläkkeeseen oikeutetun osalta myös edunsaajan omat tulot voivat vaikuttaa eläkkeen määrään ja ne otetaan huomioon tulosovituksella TyTAL 107 §:ssä säädetysti. Perhe-eläkkeen enimmäismäärä vuodessa on kaikissa tapauksissa 70 prosenttia vahingoittuneen vuosityöansiosta. Leskeneläkkeen enimmäismäärä voi vaihdella 15–40 prosentin ja lapseneläkkeen yhteismäärä pääsääntöisesti 25–55 prosentin välillä vahingoittuneen vuosityöansiosta. Kun edunsaajien määrässä tapahtuu muutoksia tai lapseneläkkeeseen oikeutetusta tulee täysorpo, tarkistetaan perhe-eläkkeen määrä ja jatkuminen siihen oikeutettujen kesken muutosta seuraavan kuukauden alusta (TyTAL 104.6 §).

Avopuolison on TyTAL 129 §:n mukaisesti haettava perhe-eläkettä. Muiden mahdollisten edunsaajien osalta vakuutuslaitos selvittää perhe-eläkettä koskevan asian oma-aloitteisesti. On mahdollista, että muutkin vahingoittuneen läheiset kuin avopuoliso esittävät perhe-eläkettä koskevia korvausvaatimuksia vakuutuslaitokselle.

Jos perhe-eläkettä on haettu tai kuoleman on esimerkiksi lääketieteellisissä selvityksissä esitetty liittyvän korvattavaan vahinkotapahtumaan, mutta perhe-eläkettä ei myönnetä, tulee asiassa antaa hylkäävä päätös. Jos hylkäys perustuu vahinkotapahtuman ja kuoleman välisen syy-yhteyden puuttumiseen, tulee päätös perustella samoin periaattein kuin se olisi perusteltu, jos se olisi annettu vahingoittuneelle itselleen tämän eläessä. Myös TyTAL 124.2 §:n mukainen perusteluvollisuus soveltuu, ja päätöksen perustuessa keskeisiltä osin lääketieteellisiin seikkoihin tulee perustelujen siis sisältää arviointiin pääasiallisesti vaikuttaneet seikat ja näiden pohjalta tehdyt johtopäätökset. Hylkäyspäätökselle ei merkitä ratkaisuun liittymättömiä tietoja mahdollisista

edunsaajista, vuosityöansioista tai vastaavista seikoista, jotka ovat olennaisia myönteisissä perhe-eläkepääätöksissä.

Kaikista myönteisistä perhe-eläkepääätöksistä täytyy käydä ilmi edunjättäjän tunnistetiedot ja vuosityöansio, johon perhe-eläke perustuu. Jos vahingoittuneen vuosityöansiota ei ole määritetty ennen perhe-eläkepääätöksen antamista, tulee vuosityöansio perustella perhe-eläkepääätöksessä vastaavalla tavalla kuin se perustellaan vahingoittuneelle vuosityöansiosta annettavassa päätöksessä, siis luvussa 6.6 esitetyn mukaisesti. Myönteisistä perhe-eläkepääätöksistä tulee käydä ilmi myös sellaiset muita edunsaajia koskevat tiedot, jotka vaikuttavat korvauksen määrään. Kun edunsaajina on lapsia, tulee päätöksestä käydä ilmi heidän syntymäaikansa, koska eläkkeen päättyminen yhden lapsen osalta korottaa muiden saaman perhe-eläkkeen määrää.

Kun perhe-eläkettä myönnetään, annetaan jokaiselle edunsaajalle oma päätöksensä. Edellä kuvatut yleistiedot edunjättäjästä, tämän vuosityöansioista ja edunsaajista merkitään kaikkiin päätöksiin. Sen sijaan perhe-eläkkeen määrä ilmoitetaan edunsaajakohtaisesti. Kukin edunsaaja saa siis tiedon vain oman perhe-eläkkeensä määrästä ja siihen vaikuttavista seikoista.

Leskeneläkettä koskevassa päätöksessä on ilmoitettava mahdollisen tulosoituksen vaikutus. Jos tulosoitus suoritetaan vasta myöhemmin, tulee tästä kertoa päätöksessä. Lesken tulosoitusperusteena oleva ansio on perusteltava kuten vuosityöansio, siis luvussa 6.6 esitetyn mukaisesti.

Jos lapseneläkettä saava edunsaaja on oikeutettu kansaneläkelain mukaiseen lapseneläkkeeseen, tulee päätöksestä käydä ilmi korvauksen yhteensovitus kansaneläkelain mukaisen perhe-eläkkeen kanssa.

Päätöksessä on myös kerrottava, millä edellytyksillä perhe-eläke on myönnetty, mihin saakka eläkeoikeus jatkuu ja mitä selvityksiä edunsaajan on mahdollisesti jatkossa toimitettava vakuutuslaitokselle. Leskeneläkettä koskevassa päätöksessä on kerrottava uuden avioliiton tai avioliiton vaikutuksesta korvaukseen. Päätöksessä on myös muistutettava edunsaajan velvollisuudesta ilmoittaa vakuutuslaitokselle eläkeoikeuteen mahdollisesti vaikuttavista muutoksista viivytystä oma-aloitteisesti.

Kun eläkkeen määrä muuttuu edunsaajien lukumäärässä tapahtuvien muutosten tai lapsen täysorvoksi tulemisen vuoksi, annetaan asiassa uusi päätös jokaiselle edunsaajalle. Jäljelle jääville edunsaajille annettavissa päätöksissä ei perustella sitä, miksi jonkun edunsaajan perhe-eläkeoikeus on päättynyt.

Esimerkki 1, päätös perhe-eläkkeestä leskelle

Ratkaisu

Sinulla on oikeus leskeneläkkeeseen 15.3.2023 alkaen. Eläkkeen määrä ilman indeksikorotuksia on 820,00 euroa kuukaudessa. Leskeneläke tarkistetaan kalenterivuosittain työntekijän eläkelain 98 §:ssä tarkoitetulla työeläkeindeksillä.

Eläkkeen määrä voi muuttua, kun leskeneläkkeeseen tehdään tulosovitus. Myös perhe-eläkkeen edunsaajien määrässä tapahtuvat muutokset vaikuttavat eläkkeeseen. Annamme muutoksista aina uuden päätöksen.

Uusi avioliitto tai avoliitto voivat lakkauttaa korvauksen.

Perustelut

Aviopuolisollesi XX:lle (100376-1111) on tapahtunut 13.3.2023 työtapaturma, jonka olemme katsoneet korvattavaksi yrittäjän vapaaehtoisesta työajan tapaturmavakuutuksesta numero 12345. Puolisosi on menehtynyt 14.3.2023. Yhtiöllemme toimitettujen, 13.–14.3.2023 päivättyjen sairauskertomusten perusteella kuolema on johtunut tapaturmasta aiheutuneista vammoista.

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 99 §:n mukaan työtapaturman seurauksena kuolleen vahingoittuneen jälkeen maksetaan perhe-eläkettä leskeneläkkeenä ja lapseneläkkeenä. Oikeus perhe-eläkkeeseen alkaa vahingoittuneen kuolinpäivän jälkeisestä päivästä (TyTAL 103 §). Leskeneläkkeeseen on oikeus vahingoittuneen aviopuolisolla (TyTAL 100 §). Lapseneläkkeeseen oikeutettuja ovat vahingoittuneen alle 18-vuotiaat lapset, päätoimisesti opiskelevat, alle 25-vuotiaat lapset ja

vahingoittuneen kuollessa sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuvan työkyvyttömyyden vuoksi itsensä elättämiseen kykenemättömät lapset enintään 25-vuotiaaksi asti TyTAL 101 §:n mukaisesti. Perhe-eläkkeen määrä riippuu vahingoittuneen vuosityöansioista ja edunsaajien määrästä (TyTAL 104 §).

Työtaturma- ja ammattitautilain 188 §:n mukaan yrittäjän vuosityöansio, jota käytetään perhe-eläkkeen perusteena, on hänelle vahvistetun yrittäjän eläkelain 112 §:n mukaisen, vahinkopäivänä voimassa olleen työtulon (YEL-työtulo) suuruinen. Puolisosi eläkeyhtiöltä 6.4.2023 saamamme tiedon mukaan hänen YEL-työtulonsa vahinkopäivänä 13.3.2023 on ollut 32 800,00 euroa.

Väestötietojärjestelmästä 11.4.2023 saamiemme tietojen mukaan perhe-eläkkeeseen oikeutettuja ovat sinun lisäksi sinun ja XX:n yhteiset lapset AA, syntymäaika 17.4.2007, ja BB, syntymäaika 23.6.2009.

TyTAL 104 §:n mukaan leskeneläkkeen määrä vuodessa on 30 prosenttia vahingoittuneen vuosityöansioista, kun edunsaajina on hänen lisäksi kaksi lasta. Leskeneläkkeesi perusmäärä on siis 9 840,00 euroa vuodessa, eli 820,00 euroa kuukaudessa. Leskeneläke tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 98 §:ssä tarkoitetulla työeläkeindeksillä (TyTAL 268 §).

Leskeneläkkeeseen tehdään työtaturma- ja ammattitautilain 107 §:n mukainen tulosovitus, jolla otetaan huomioon leskeneläkkeeseen oikeutetun omien työ- tai eläketulojen vaikutus. Tulosovitus voi vähentää leskeneläkkeen määrää. Annamme erillisen päätöksen tulosovituksessa käytettävistä tuloistasi ja tulosovituksen vaikutuksesta eläkkeeseesi saatuamme tarvittavat tiedot työansioistasi.

Väestötietojärjestelmästä 11.4.2023 saamiemme tietojen mukaan AA ja BB ovat sinun ja puolisosi yhteisiä lapsia. Koska olet ollut heidän huoltajansa 14.3.2023, tehdään tulosovitus leskeneläkkeeseesi vasta siitä alkaen, kun sekä AA:n että BB:n oikeus lapseneläkkeeseen on päättynyt (TyTAL 108 §), siis viimeistään heidän täytettyään 25 vuotta.

TyTAL 103 §:n mukaan oikeus leskeneläkkeeseen päättyy, jos leski solmii uuden avioliiton. Oikeus leskeneläkkeeseen päättyy myös, jos leski alkaa avioliittoa solmimatta jatkuvasti elää yhteisessä taloudessa avioliitonomaisissa olosuhteissa sellaisen henkilön kanssa, jonka kanssa hänellä on tai on ollut yhteinen lapsi taikka jonka kanssa leskellä on julkisen notaarin oikeaksi todistama sopimus keskinäisestä elatuksesta (TyTAL 103 §).

Jos leskeneläkkeeseen vaikuttavissa olosuhteissa tapahtuu yllä tarkoitettuja muutoksia, tulee niistä ilmoittaa yhtiöllemme viipymättä. Aiheettomasti maksettu korvaus voidaan periä takaisin. (TyTAL 134 ja 247 §).

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 99–101, 103, 104, 106–108, 134 ja 268 §

Esimerkki 2, päätös perhe-eläkkeestä lapselle (samassa asiassa, jossa esimerkissä 1 annettu päätös leskelle)

Ratkaisu

Sinulla on oikeus lapseneläkkeeseen 15.3.2023 alkaen. Eläkkeen määrä ilman indeksikorotuksia on 480,06 euroa kuukaudessa. Lapseneläke tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 98 §:ssä tarkoitettulla työeläkeindeksillä.

Eläkettä maksetaan 18-vuotiaaksi asti ja tämän jälkeen päätoimisen opiskelun tai jo 14.3.2023 olleen ja edelleen jatkuvan työkyvyttömyyden ajalta enintään 25-vuotiaaksi asti.

Perhe-eläkkeen edunsaajien määrässä tapahtuvat muutokset vaikuttavat eläkkeeseen. Myös muutokset huoltajissasi voivat vaikuttaa eläkkeen määrään. Annamme muutoksista aina uuden päätöksen.

Perustelut

Vanhemmallesi XX:lle (100376-1111) on tapahtunut 13.3.2023 työtapaturma, jonka olemme katsoneet korvattavaksi yrittäjän vapaaehtoisesta työajan tapaturmavakuutuksesta numero 12345. XX on menehtynyt 14.3.2023. Yhtiöllemme toimitettujen, 13.–14.3.2023 päivätyjen sairauskertomusten perusteella kuolema on johtunut tapaturmasta aiheutuneista vammoista.

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 99 §:n mukaan työtapaturman seurauksena kuolleen vahingoittuneen jälkeen maksetaan perhe-eläkettä leskeneläkkeenä ja lapseneläkkeenä. Oikeus perhe-eläkkeeseen alkaa vahingoittuneen kuolinpäivän jälkeisestä päivästä (TyTAL 103 §). Leskeneläkkeeseen on oikeus vahingoittuneen aviopuolisolla (TyTAL 100 §). Lapseneläkkeeseen oikeutettuja ovat vahingoittuneen alle 18-vuotiaat lapset, päätoimisesti opiskelevat, alle 25-vuotiaat lapset ja vahingoittuneen kuollessa sairaudesta, viasta tai vammasta aiheutuvan työkyvyttömyyden vuoksi itsensä elättämiseen kykenemättömät lapset enintään 25-vuotiaaksi asti TyTAL 101 §:n mukaisesti. Perhe-eläkkeen määrä riippuu vahingoittuneen vuosityöansioista ja edunsaajien määrästä (TyTAL 104 §).

Työtapaturma- ja ammattitautilain 188 §:n mukaan yrittäjän vuosityöansio, jota käytetään perhe-eläkkeen perusteena, on hänelle vahvistetun yrittäjän eläkelain 112 §:n mukaisen, vahinkopäivänä voimassa olleen työtulon (YEL-työtulo) suuruinen. XX:n eläkeyhtiöltä 6.4.2023 saamamme tiedon mukaan hänen YEL-työtulonsa vahinkopäivänä 13.3.2023 on ollut 32 800,00 euroa.

Väestötietojärjestelmästä 11.4.2023 saamiemme tietojen mukaan perhe-eläkkeeseen oikeutettuja ovat sinun lisäksi ZZ ja BB, syntymäaika 23.6.2009.

TyTAL 104 §:n mukaan lapseneläkkeen yhteismäärä vuodessa on 40 prosenttia vahingoittuneen vuosityöansioista, kun lapseneläkkeeseen oikeutettuja on kaksi. Säännöksen mukaan lapseneläkkeen yhteismäärä jaetaan tasan eläkkeeseen oikeutettujen lasten kesken. Lapseneläkkeestä vähennetään TyTAL 104 §:n mukaisesti sinulle kansaneläkelain (KEL) perusteella maksettavan lapseneläkkeen perusmäärä.

Lapseneläkkeesi suuruus määräytyy seuraavasti:

Lapseneläkkeen yhteismäärä: 13 120,00 euroa/vuosi, 1093,33 euroa/kuukausi

Osuutesi yhteismäärästä ½ eli: 6 560,00 euroa/vuosi, 546,67 euroa/kuukausi

KEL-vähennys: 799,32 euroa/vuosi, 66,61 euroa/kuukausi

Maksettava eläke: 5 760,68 euroa/vuosi, 480,06 euroa/kuukausi

Lapseneläke tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain 98 §:ssä tarkoitetulla työeläkeindeksillä (TyTAL 268 §).

Lapseneläkettä maksetaan tällä päätöksellä enintään 18 vuoden ikään saakka.

Pyydämme erikseen mahdolliseen työkyvyttömyyteesi ja opiskeluusi liittyvät selvitykset, jotka tarvitaan eläkeoikeutesi ratkaisemiseksi tämän jälkeiseltä ajalta.

Pyydämme ilmoittamaan yhtiöllemme mahdollisista huoltajiasi koskevista muutoksista, koska nämä voivat vaikuttaa lapseneläkkeeseesi. Aiheettomasti maksettu korvaus voidaan periä takaisin (TyTAL 247 §).

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 99–101, 103, 104, 130 §

6.11 Pysyvää haittaa koskeva päätös

Pysyvän haitan perusteella maksettava korvaus perustuu korvattavasta vammasta aiheutuvaan yleiseen haittaan eli toimintakyvyn heikentymiseen. Toimintakykyä arvioitaessa ei oteta huomioon ammattia, elin- ja asuinoloja eikä vahingoittuneen muita yksilöllisiä olosuhteita.

Jos vahinkoasiaan liittyvissä lääketieteellisissä selvityksissä tai vahingoittuneen itsensä antamassa selvityksessä mainitaan pysyvän haitan aiheutuminen, mutta korvaukseen oikeuttavaa yleistä haittaa ei ole todettavissa, tulee asiassa antaa hylkäävä korvauspäätös pysyvän haitan osalta. Vahingoittuneen subjektiivinen kokemus haitasta voi olla voimakas myös tilanteessa, jossa

korvaukseen oikeuttavaa yleistä haittaa ei ole todettavissa. Päätöksessä on tärkeää tuoda selvästi esiin, että korvauskäsittelyssä on otettu huomioon kaikki vamman aiheuttamaa haittaa koskevat selvitykset ja kertoa, miksi oikeutta pysyvän haitan korvaukseen ei näistä huolimatta ole.

Haittarahan myöntämistä koskevasta päätöksestä tulee käydä ilmi minkä haittaluokituksen kohdan perusteella haitta on arvioitu ja mitkä ovat ne vammasta tai sairaudesta aiheutuvat rajoitteet, jotka on otettu huomioon haittaluokkaa määritettäessä. Päätöksessä tulee kertoa minkä selvityksen perusteella haittaluokka on arvioitu. Jos haittarahaa maksetaan useamman eri vamman tai sairauden perusteella, tulee edellä mainitut seikat kuvata jokaisen korvaukseen oikeuttavan vamman tai sairauden osalta erikseen, minkä lisäksi tulee kertoa, miten haittaluokat on yhdistetty. Lisäksi päätöksessä täytyy kertoa, maksetaanko haittaraha kertakaikkisena vai jatkuvana ja se, miten vahingoittuneen ikä vaikuttaa korvaukseen. Jatkuvana maksettavan haittarahan osalta tulee kertoa, mistä alkaen haittarahaan katsotaan olevan oikeus.

Pysyvä haitta tulee määrittää vasta, kun vamman tilan voidaan katsoa vakiintuneen, aikaisintaan kuitenkin vuoden kuluttua vahinkopäivästä. Jos vahingoittunut vaatii pysyvän haitan määrittämistä tai lääketieteellisissä selvityksissä esitetään vamman tilan vakiintuneen ja pysyvän haitan olevan arvioitavissa, on vakuutuslaitoksen annettava vahingoittuneelle päätös katsoessaan, ettei pysyvää haittaa vielä voida vamman tilan vakiintumattomuudesta johtuen määrittää. Jos on selvää, että vammasta tulee jäämään pysyvää haittaa, mutta haittaluokkaa ei vamman tilan vakiintumattomuuden vuoksi voida vielä määrittää, voidaan riidaton osa haittarahasta maksaa ennakkona. Ennakoakin voidaan kuitenkin maksaa aikaisintaan vuoden kuluttua vahinkotapahtumasta. On muistettava, ettei mahdollisesti liikaa maksettua ennakkoa voida periä vahingoittuneelta takaisin ilman tämän suostumusta, joten ennakon maksussa on noudatettava varovaisuutta.

Vamman tilassa voi kuitenkin tapahtua muutoksia myös sen jälkeen, kun pysyvä haitta on määritetty ja haittarahasta annettu varsinainen päätös. Tästä syystä pysyvää haittaa koskevassa päätöksessä tulee mainita, että vamman tilan ja sen aiheuttaman haitan muuttuessa on vakuutuslaitokselle toimitettava korvattavaa vammaa koskeva ajantasainen tilakuvaus. Haitan pahenemistilanteisiin liittyvistä haittarahan maksuista on annettu Takon 29.5.2019 päivätty ohje "Maksettavan haittarahan määrä haitan pahentuessa".

Esimerkki 1, sormen menetys, haittaluokka 2

Ratkaisu

Sinulla on oikeus haittaluokan kaksi (2) mukaiseen haittarahaan. Haittarahan suuruus on 10 119,13 euroa ja se maksetaan kertakaikkisena.

Perustelut

Olet 19.4.2022 päivätyn sairauskertomuksen mukaan menettänyt oikean kätesi etusormen korvattavaksi katsomassamme työtapaturmassa 19.4.2022.

Sairauskertomuksen mukaan olet oikeakätinen. 13.3.2023 päivätyn lääkärinlausunnon mukaan amputaatiokohta on siisti ja ajoittain kivulias. Lausunnon mukaan toimintakykyä ei voida parantaa proteesilla.

Työtapaturma- ja ammattitautilain 83 §:n mukaan vahingoittuneelle maksetaan haittarahaa vahinkotapahtuman aiheuttamasta vammasta johtuvasta pysyvästä yleisestä haitasta. Yleisellä haitalla tarkoitetaan vahinkotapahtumasta aiheutuvaa toimintakyvyn heikentymistä eli toiminnanvajausta, ja toimintakykyä verrataan samanikäisen terveen henkilön toimintakykyyn. Tällöin otetaan huomioon rajoitukset, joita vammasta tai sairaudesta sen laatu ja vaikeusaste huomioon ottaen yleensä jokapäiväisessä elämässä aiheutuu. Huomioon ei sen sijaan oteta yksilöllisiä olosuhteita, kuten ammattia, harrastuksia tai elin- ja asuinoloja.

Yleisen haitan suuruuden arvioimiseksi erilaisten vammojen ja sairauksien aiheuttamat haitat on suhteutettu toisiinsa jakamalla vammat ja sairaudet niiden lääketieteellisen laadun ja vaikeusasteen perusteella 20 haittaluokkaan. Haittaluokituksesta on säädetty valtioneuvoston asetuksessa 768/2015. Haittaluokka määritetään TyTAL 84 §:n mukaan etsimällä haittaluokituksesta yhtä tai useampaa vammaa tai sairautta mahdollisimman tarkoin kuvaava nimike ja sitä vastaava haittaluokka.

Olemme määrittäneet haittaluokan haittaluokituksen kohdan 1.1 Sormet ja välikämmenluut mukaan. Sen mukaan oikean käden etusormen menetys vastaa oikeakätisellä haittaluokkaa 2.

Haittaluokissa 1–5 haittaraha maksetaan kertakaikkisena (TyTAL 87 §). Haittarahan suuruuteen vaikuttaa TyTAL 86 §:n mukainen perusmäärä (vuonna 2022 13 340,00 euroa), haittaluokka ja ikäsi vahinkotapahtuman sattuessa (TyTAL 86 ja 87 §). Olet ollut tapaturmahetkellä 38-vuotias, jolloin haittaluokan 2 mukainen haittaraha on 9 474,80 euroa. Haittaraha tarkistetaan maksamisajankohdan tasoon työntekijän eläkelain 98 §:n mukaisella työeläkeindeksillä. Indeksillä tarkistettuna haittaraha on 10 119,13 euroa.

Haittaraha on verovapaata tuloa.

Jos haittaluokka myöhemmin vamman tai sairauden pahentumisen takia nousee vähintään yhdellä, haittarahaa maksetaan muuttuneiden olosuhteiden mukaisesti (TyTAL 87 §). Asian käsittelemiseksi tulee vakuutuslaitokselle toimittaa korvattavaa vammaa koskeva ajantasainen tilakuvaus, kuten lääkärinlausunto.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 83–87 ja 268 §, valtioneuvoston asetus 768/2015, sosiaali- ja terveysministeriön asetus 518/2022

Esimerkki 2, ei korvattavaa haittaa

Asian taustaa

Olet kompastunut 5.5.2022 kantaessasi 20 litran öljykanisteria oikealla kädelläsi. Kanisteri ja kätesi ovat heilahtaneet kompastumisen seurauksena äkillisesti ja oikea olkapääsi on kipeytynyt. Olemme korvanneet tapaturman työnantajasi ZZ:n pakollisesta työntekijöiden työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta numero 12345. Korvaukseen oikeuttava vamma on ollut oikean olkapään venähdys.

Olet palannut töihin kolmen viikon sairausloman jälkeen. Yhtiöllemme toimitetun, 9.5.2023 päivätyn sairauskertomuksen mukaan oikean olkapääsi liikelaajuudet ovat täydet. Olkapäätä ympäröivissä lihaksissa ei ole sairauskertomuksen mukaan havaittavissa surkastumista ja yläraajan voimat ovat testattuina hyvät. Sairauskertomuksen mukaan olet kuitenkin kertonut, etteivät oikean yläraajan voimat ole palautuneet tapaturmaa edeltävälle tasolle.

Yhtiöllemme sähköpostitse 11.5.2023 antamassasi selvityksessä kerrot, ettei olkapää ole parantunut kunnolla eikä enää kestä kuten ennen tapaturmaa. Voima ei ole yhtä hyvä kuin ennen tapaturmaa ja olet joutunut luopumaan kiipeilyharrastuksestasi lähes kokonaan, koska pelkäätkin olkapäätäsi pettävän. Katsot olevasi oikeutettu korvaukseen pysyvästä haitasta.

Ratkaisu

Sinulla ei ole oikeutta korvaukseen tapaturmavammasta aiheuttaman pysyvän haitan perusteella.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain 83 §:n mukaan vahingoittuneelle maksetaan haittaraahaa vahinkotapahtuman aiheuttamasta vammasta johtuvasta pysyvästä yleisestä haitasta. Yleisellä haitalla tarkoitetaan vahinkotapahtumasta aiheutuva toimintakyvyn heikentymistä eli toiminnanvajausta, ja toimintakykyä verrataan samanikäisen terveen henkilön toimintakykyyn. Tällöin otetaan huomioon rajoitukset, joita vammasta tai sairaudesta sen laatu ja vaikeusaste huomioon ottaen yleensä jokapäiväisessä elämässä aiheutuu. Huomioon ei sen sijaan oteta yksilöllisiä olosuhteita, kuten ammattia, harrastuksia tai elin- ja asuinoloja.

Yleisen haitan suuruuden arvioimiseksi erilaisten vammojen ja sairauksien aiheuttamat haitat on suhteutettu toisiinsa jakamalla vammat ja sairaudet niiden lääketieteellisen laadun ja vaikeusasteen perusteella 20 haittaluokkaan. Haittaluokituksista on säädetty valtioneuvoston asetuksessa 768/2015. Haittaluokka määritetään TyTAL 84

§:n mukaan etsimällä haittaluokituksesta yhtä tai useampaa vammaa tai sairautta mahdollisimman tarkoin kuvaava nimike ja sitä vastaava haittaluokka.

Olkapään toiminnanvajausta koskee haittaluokituksen kohta 1.2 Yläraajat, paitsi sormet. Sen mukaan pysyvän haitan korvaukseen on oikeus, jos olkanivelessä on liikerajoituksia, jollaisia sinulla ei ole.

Haittaluokituksessa on myös kohta 1.3 Yläraajat kokonaisuutena. Sen mukaan pysyvän haitan korvaukseen voi oikeuttaa myös yläraajan lievä toiminnanvajausta, jos karkea voima, näppäryys ja liikkuvuus ovat vähän rajoittuneet. Yläraajasi näppäryys tai liikkuvuus eivät ole rajoittuneet lainkaan. Vaikka koet yläraajan voiman vähentyneen tapaturmaa edeltävään tasoon verrattuna, on se edelleen hyvä verrattaessa sitä ikäisiisi terveisiin ihmisiin. Näin ollen sinulle ei ole aiheutunut tapaturmavammasta myöskään haittaluokituksen kohdassa 1.3 tarkoitettua yläraajan lievää toiminnanvajausta. Pelkästään erityisen paljon yläraajojen voimaa vaativan harrastuksen vaikeutuminen ei oikeuta pysyvän haitan korvaukseen.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 83–85 §, valtioneuvoston asetus 768/2015

Esimerkki 3, haittaluokan korotus

Asian taustaa

Olemme korvanneet sinulle 25.11.2019 sattuneen tapaturman yrittäjän vapaaehtoisesta työajan tapaturmavakuutuksestasi numero 12345. Korvattavat vammat ovat olleet vasemman alaraajan sääriluun, reisiluun sekä nilkan murtumat. Olemme aikaisemmin 9.12.2020 antamallamme päätöksellä katsoneet korvattavien vammojen oikeuttavan haittaluokan kolme (3) mukaiseen haittarahaan tapaturman vuosipäivästä 25.11.2020 alaraajan lievän toiminnanvajauksen perusteella.

Yhtiöllemme on toimitettu 26.4.2023 päivätty E-lääkärinlausunto, jonka mukaan tapaturmavammojen aiheuttama haitta on pahentunut.

Ratkaisu

Sinulla on oikeus haittaluokan viisi (5) mukaiseen haittarahaan. Maksettavasta haittarasta vähennetään haittaluokan kolme (3) mukaista, aiemmin maksettua pääoma-arvoa vastaava haittarahan määrä. Maksettavan haittarahan suuruus on 6 608,55 euroa ja se maksetaan kertakaikkisena.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain 83 §:n mukaan vahingoittuneelle maksetaan haittarahaa vahinkotapahtuman aiheuttamasta vammasta johtuvasta pysyvästä yleisestä haitasta. Yleisellä haitalla tarkoitetaan vahinkotapahtumasta aiheutuvaa toimintakyvyn heikentymistä eli toiminnanvajausta, ja toimintakyky verrataan samanikäisen terveen henkilön toimintakykyyn. Tällöin otetaan huomioon rajoitukset, joita vammasta tai sairaudesta sen laatu ja vaikeusaste huomioon ottaen yleensä jokapäiväisessä elämässä aiheutuu. Huomioon ei sen sijaan oteta yksilöllisiä olosuhteita, kuten ammattia, harrastuksia tai elin- ja asuinoloja.

Yleisen haitan suuruuden arvioimiseksi erilaisten vammojen ja sairauksien aiheuttamat haitat on suhteutettu toisiinsa jakamalla vammat ja sairaudet niiden lääketieteellisen laadun ja vaikeusasteen perusteella 20 haittaluokkaan. Haittaluokituksesta on säädetty valtioneuvoston asetuksessa 768/2015. Haittaluokka määritetään TyTAL 84 §:n mukaan etsimällä haittaluokituksesta yhtä tai useampaa vammaa tai sairautta mahdollisimman tarkoin kuvaava nimike ja sitä vastaava haittaluokka.

Jos haittaluokka myöhemmin vamman tai sairauden pahentumisen takia nousee vähintään yhdellä, haittarahaa maksetaan muuttuneiden olosuhteiden mukaisesti (TyTAL 87 §). Maksettavasta haittarahasta vähennetään tällöin aikaisemmin maksettua pääoma-arvoa vastaava haittarahan määrä.

26.4.2023 päivätyn E-lääkäriinlausunnon mukaan korvattavien vammojen aiheuttamat kivut ovat lisääntyneet ja ontuminen pahentunut verrattuna aiempaan. Erityisesti epätasaisilla alustoilla liikkuminen on hankaloitunut aiemmasta ja joudut turvautumaan yhä useammin kävelykeppiin etenkin ulkona liikkuessasi. Sisällä kykenet edelleen liikkumaan ilman apuvälineitä. Alaraajassa ei ole merkittäviä liikerajoituksia. Pystyt edelleen kävelemään myös pidempiä matkoja (n. 1–2 km) tarvittaessa, mutta pidempään kävellessä alaraajan kivut lisääntyvät ja myös selkä alkaa kipeytyä ontumisesta johtuen. Pyrit kuitenkin kävelemään lyhyitä matkoja (300–500 m) päivittäin. Rajoitteiden on katsottu olevan pysyviä.

Olemme määrittäneet haittaluokan haittaluokituksen kohdan 2.2 Alaraajat kokonaisuutena mukaan katsoen kyseessä edelleen olevan alaraajan lievä toiminnanvaja.

Haittaluokituksen mukaan kyseessä on lievä toiminnanvaja, jos kävely on lievästi ontuvaa, liikkuminen epätasaisella lievästi rajoittunutta ja apuvälineen tarve ajoittaista. Lievän toiminnanvajauksen mukainen haittaluokka on 0–5. Keskivaikea alaraajan toiminnanvaja on kyseessä, jos tapaturmavammoista aiheutuu ontumista, merkittävää liikerajoitusta, jatkuvan kävelyn vaikeutta tai hitautta sekä apuneuvon tarve lyhyilläkin matkoilla.

Ottaen huomioon vammoista aiheutuvat rajoitteet ei kyseessä ole keskivaikea, vaan lievä alaraajan toiminnanvaja. Toiminnanvaja on kuitenkin sen verran merkittävää, että katsomme sen oikeuttavan haittaluokan viisi (5) mukaiseen haittarahaan. Tapaturmavammojen jälkitilaan ei liity sellaista TyTAL 84 §:ssä tarkoitettua erityistä, haittaluokan korotukseen oikeuttavaa kiputilaa, joka aiheuttaisi enemmän toiminnanvajausta kuin vastaavat vammat ja niiden jälkitila yleensä.

Haittaluokissa 1–5 haittaraha maksetaan kertakaikkisena (TyTAL 87 §). Haittarahan suuruuteen vaikuttaa TyTAL 86 §:n mukainen perusmäärä tapaturman sattumishetkellä (vuonna 2019 12 820,00 euroa), haittaluokka ja ikäsi haitan pahentuessa (TyTAL 86 ja 87 §). Haitan katsotaan pahentuneen 26.4.2023, jolloin olet

ollut 57-vuotias. Haittaraha tarkistetaan maksamisajankohdan tasoon työntekijän eläkelain 98 §:n mukaisella työeläkeindeksillä. Maksettava haittaraha määräytyy seuraavasti:

HL 5 mukainen haittaraha	15 499,95 euroa
Vähennettävän, HL 3 mukaisen haittarahan osuus	- 9 555,93 euroa
Erotus	5 944,02 euroa
Tarkistettuna maksamisajankohdan tasoon	6 608,55 euroa

Haittaraha on verovapaata tuloa.

Jos haittaluokka myöhemmin vamman tai sairauden pahentumisen takia nousee vähintään yhdellä, haittarahaa maksetaan muuttuneiden olosuhteiden mukaisesti (TyTAL 87 §). Asian käsittelemiseksi tulee vakuutuslaitokselle toimittaa korvattavaa vammaa koskeva ajantasainen tilakuvaus, kuten lääkärinlausunto.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 83–87 § ja 268 §, valtioneuvoston asetus 768/2015, sosiaali- ja terveysministeriön asetus 48/2019

6.12 Kulupäätökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain perusteella korvattavia kuluja ovat muun muassa tarpeellisesta sairaanhoidosta aiheutuneet kustannukset, korvattavaan sairaanhoitoon ja kuntoutukseen liittyvät välttämättömät matka- ja majoituskulut sekä kodinhoidon lisäkustannukset. Normitettuja korvauksia ovat hoitotuki ja vaatelisä. Korvausta voidaan maksaa myös fyysisen hoidon ajalta aiheutuneesta ansionmenetyksestä sekä tietyistä, vahinkotapahtuman yhteydessä aiheutuneista esinevahingoista. Kun kyse ei ole korvattavasta vahingosta, korvataan kuitenkin vahingon selvittämiseksi tarpeelliset lääketieteelliset tutkimukset sekä näistä tutkimuksista tai niiden aiheuttamasta työkyvyttömyydestä aiheutuva ansionmenetys TyTAL 38 ja 48 §:n mukaisesti. Tutkimuskulujen korvaamista on käsitelty edellä luvussa 6.2.

Kaikkien edellä esitettyjen korvausten maksamisesta on aina annettava päätös. Esimerkiksi maksettaessa sairaanhoitoon liittyviä kuluja vahingoittuneelle tai työnantajalle, on asiasta siis annettava päätös. Myös myönteisessä päätöksessä on maksettavat kulut eriteltävä mahdollisimman tarkasti, jotta korvauksen saaja tietää, mistä korvauksesta on kyse. Työnantajan osalta on kuitenkin muistettava päätöksen suppea sisältö.

Lääkkeistä ja hoitotarvikkeista, tutkimusten tai fysikaalisen hoidon ajalta aiheutuneesta ansionmenetyksestä, matka- ja majoituskuluista, kodinhoidon lisäkustannuksista, esinevahingoista ja työnantajan maksamista sairaanhoitokustannuksista on haettava korvausta lähtökohtaisesti vuoden kuluessa kustannusten syntymisestä. Velvollisuudesta hakea korvauksia sekä siihen liittyvistä määräajoista säädetään TyTAL 128 §:ssä. Vakuutuslaitoksen on TyTAL 119 §:n mukaan ilmoitettava vahingoittuneelle korvauksen hakemista koskevasta vuoden määräajasta. Jos hakemus on puutteellinen, tulee vakuutuslaitoksen oma-aloitteisesti pyytää tarvittavat lisäselvitykset.

Aina, kun haettu korvaus hylätään edes osittain, tulee asiasta antaa perusteltu päätös. Perusteltu päätös tulee luonnollisesti antaa myös hylättäessä sellainen sairaanhoitoon liittyvä kulu, josta korvausta ei tarvitse erikseen hakea. Päätöksistä on käytävä selvästi ilmi mikä korvaus on hylätty ja millä perusteella.

Esimerkki 1, hakemus myöhästynyt

Asian taustaa

Olet hakenut korvausta 17.9.2021 sattuneen tapaturman aiheuttaman polvivamman hoitona korvaamaamme fysioterapiaan liittyvistä matkakuluista ajalta 2.11.2021–13.1.2022. Olet hakenut korvausta sähköpostitse 15.4.2023. Sähköpostin mukaan olit unohtanut hakea korvausta aikaisemmin.

Ratkaisu

Emme korvaa fysioterapiakäynneistä ajalla 2.11.2022–13.1.2022 aiheutuneita matkakuluja.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 50 §:n mukaan vahingoittuneelle korvataan TyTAL 37 §:n mukaisesta sairaanhoidosta aiheutuneet välttämättömät matkakulut. TyTAL 128 §:n mukaan korvausta matkakuluista on haettava vuoden kuluessa kustannusten syntymisestä. Jos korvausta ei ole voitu painavan syyn vuoksi hakea määräajan kuluessa, sitä on haettava viimeistään vuoden kuluessa esteen lakkaamisesta. Olemme muistuttaneet korvausten hakemisesta ja siihen liittyvästä määräajasta antamissamme korvauspäätöksissä.

Olet hakenut korvausta matkakuluista vuoden määräajan jälkeen, eikä hakemuksen myöhästymiselle ole ollut painavaa syytä. Näin ollen matkakuluja ei hakemuksen myöhästymisestä johtuen korvata.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 50 ja 128 §

Esimerkki 2, matkakulujen korvaaminen haettua pienempinä

Asian taustaa

Olet hakenut korvausta 10.1.2023 sattuneen tapaturman aiheuttaman rannemurtuman hoitona korvaamaamme lääkärikäyntiin 5.4.2023 liittyvistä matkakuluista. Olet hakenut korvausta sähköpostitse 28.4.2023. Olet kertonut käyneesi lääkärissä taksilla, koska kuulut koronaviruksen riskiryhmään etkä ole tästä syystä halunnut käyttää julkista liikennettä. Sähköpostin liitteenä toimittamiesi kuittien

mukaan edestakaiset taksimatkat kotoasi lääkäriin ja takaisin ovat maksaneet yhteensä 76,40 euroa.

Ratkaisu

Korvaamme lääkärikäynnin 5.4.2023 matkakuluina 6,20 euroa. Tämän ylittävää osaa aiheutuneista kuluista ei korvata.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 50 §:n mukaan vahingoittuneelle korvataan TyTAL 37 §:n mukaisesta sairaanhoidosta aiheutuneet välttämättömät matkakulut. Säännöksen mukaan välttämättömillä kuluilla tarkoitetaan julkisella liikennevälineellä tehdystä matkasta aiheutuvia kustannuksia. Muun ajoneuvon kuin julkisen liikennevälineen tai oman auton käytöstä aiheutuvat kustannukset voidaan säännöksen mukaan korvata vain, jos vahingoittuneen vamma, sairaus tai liikenneolosuhteet edellyttävät kyseisen ajoneuvon käyttöä. Vammalla tai sairaudella tarkoitetaan tässä korvaukseen oikeuttavaa vammaa tai sairautta.

Antamasi selvityksen tai vamman tilasta 5.4.2023 päivätyn sairauskertomuksen perusteella saamiemme tietojen mukaan korvattava vamma ei ole aiheuttanut estettä julkisten liikennevälineiden käytölle. Myös liikenneolosuhteiden puolesta tämä Helsingin sisällä tapahtuva matka olisi ollut tehtävissä julkisia liikennevälineitä käyttäen. Koska taksin käytölle ei ole ollut työtapaturma- ja ammattitautilain mukaista perustetta, korvaamme välttämättöminä matkakuluina julkisten liikennevälineiden käytöstä aiheutuvia kustannuksia vastaavan osan. Matka olisi ollut tehtävissä HSL:n hinnaston mukaan 3,10 euroa suuntaansa maksavilla kertalipuilla, joten korvaamme edestakaisen matkan matkakuluina yhteensä 6,20 euroa.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 50 §

Esimerkki 3, ei korvattavia kodinhoidon lisäkustannuksia

Asian taustaa

Olemme korvanneet sinulle 28.11.2022 sattuneen tapaturman aiheuttamana vammaana vasemman olkaluun murtuman. Olet hakenut korvauksia kodinhoidon lisäkustannuksista 11.1.2023 päivätyllä hakemuksella. Sen mukaan olet maksanut siskollesi yhteensä 425,00 euroa kuudesta kauppareissusta ja kahdesta siivouksesta ajalta 2.12.2022–7.1.2023. Hakemuksesi mukaan et ole itse voinut siivota tai käydä kaupassa tuolla ajalla tapaturmavamman vuoksi, ja siskosi on käyttänyt edellä mainittuihin töihin yhteensä 17 tuntia. Kohtuullinen korvaus on mielestäsi 25 euroa tunnilta.

Olemme pyytäneet sinulta lisäselvitystä samassa taloudessa kanssasi asuvista muista henkilöistä sekä tositetta siskollesi maksamastasi korvauksesta. 2.2.2023 päivätyssä vastauksessasi kerrot, että samassa taloudessa kanssasi asuu puolisosi sekä 15- ja 17-vuotiaat lapsenne. Olet kertonut puolisosi olleen hyvin kiireinen töissään joulukuussa 2022, minkä vuoksi olette joutuneet turvautumaan siskosi apuun. Et ole toimittanut tositetta siskollesi maksetusta korvauksesta.

Ratkaisu

Sinulle ei makseta korvausta siivouksesta ja kaupassakäynneistä ajalla 2.12.2022–7.1.2023.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 53 §:n mukaan vahingoittuneelle, joka vahingon johdosta ei kykene hoitamaan kotiaan, maksetaan kohtuullinen korvaus tästä aiheutuneista välttämättömistä lisäkustannuksista enintään vuoden ajalta vahinkotapahtumasta lukien. Kodinhoidolla tarkoitetaan siivousta, pyykinpesua, kaupassakäyntiä, lasten hoitoa ja muita näihin rinnastettavia kodin tavanomaisia ylläpitotoimintoja. Vakiintuneen korvauskäytännön mukaan lähtökohtana on

perheenjäsenten keskinäinen huolenpitovelvollisuus, johon kuuluu kodinhoitoon liittyvien tehtävien hoitaminen joustavasti olosuhteiden mukaan. Kun samassa taloudessa asuu muita henkilöitä, jotka voivat hoitaa yhteiseen kodinhoitoon liittyviä tehtäviä, on vastuu kodinhoidosta ensisijaisesti heillä. Korvausta voidaan joka tapauksessa maksaa vain, jos ylimääräisiä kustannuksia on osoitettu todella aiheutuneen.

Olet ollut korvattavan vamman vuoksi kykenemätön käymään kaupassa ja siivoamaan ajalla, jolta korvauksia on haettu. Samassa taloudessa asuu kuitenkin myös toinen aikuinen, jonka tehtäviin yhteisen kodin hoitamisen voidaan myös katsoa kuuluvan, eikä ulkopuolisen avun käyttäminen ole ollut tilanteessa TyTAL 53 §:ssä edellytetysti välttämätöntä. Asiassa ei ole myöskään toimitettu tositetta siskollesi suoritetusta maksusta tai muuta selvitystä siitä, että ylimääräisiä kustannuksia todella olisi aiheutunut. Näin ollen korvausta kodinhoidon lisäkustannuksista ei makseta.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 53 §

6.13 Korvauksen tarkistamista olosuhdemuutoksen perusteella koskeva päätös

Työtapaturma- ja ammattitautilain 137 §:n mukaan korvausta voidaan tarkistaa, jos korvaukseen vaikuttavissa olosuhteissa tapahtuu olennainen muutos. Korvaus tarkistetaan tällöin vastaamaan muuttuneita olosuhteita alkaen siitä ajankohdasta, jolloin muutoksen on luotettavasti osoitettu tapahtuneen. Kyse ei siis ole tilanteesta, jossa korvaus olisi alun perin myönnetty virheellisen tai puutteellisen selvityksen perusteella tai lakia väärin soveltaen. Kun korvausta tarkistetaan TyTAL 137 §:n perusteella, on korvausratkaisu ollut alun perin oikea, mutta korvaukseen vaikuttavissa olosuhteissa on asian ratkaisemisen jälkeen tapahtunut sellainen muutos, jonka perusteella korvausta tulee tarkistaa. Olosuhdemuutoksen perusteella korvausta voidaan tarkistaa myös vahingoittuneelle epäedullisesti ilman tämän suostumusta tai alkuperäisen korvauspäätöksen poiston hakemista.

Korvauksen tarkistaminen tulee kyseeseen lähinnä pidemmältä ajalta tai jatkuvana maksettavien korvausten osalta. Tarkistaminen voi perustua esimerkiksi korvattavan vamman tai sairauden tilan parantumiseen, työansioden nousuun tai leskeneläkettä saaneen lesken uudelleenavioitumiseen. Olosuhdemuutoksen on oltava olennainen ja tarkistus voidaan tehdä vasta siitä ajankohdasta, jolloin muutoksen on osoitettu tapahtuneen. Ajankohta voi olla esimerkiksi se päivämäärä, jolloin vamman tilan muutos on lääkäritutkimuksella todettu.

Jos korvauksen tarkistus johtaisi korvauksensaajalle epäedulliseen lopputulokseen, tulee vahingoittunutta tai tämän edunsaajaa aina kuulla ennen korvauksen tarkistamista. Päätöksessä on kerrottava miksi, miten, mistä alkaen ja minkä selvityksen perusteella korvausta tarkistetaan. Päätöksessä on myös kerrottava, milloin tarkistamisen perusteena oleva muutos on tullut vakuutuslaitoksen tietoon. Jos korvauksia on ehditty maksaa aiheettomasti, on päätöksessä hyvä kertoa myös takaisinperinnän mahdollisuudesta ja siitä, miten mahdolliseen takaisinperintään liittyvä asia ratkaistaan. On muistettava, ettei takaisinperintää koskevaa asiaa voida ratkaista ennen kuin korvauksen tarkistamista koskeva päätös on lainvoimainen.

Jos korvausta tarkistetaan vamman tilan tai työkyvyn parantumisen perusteella, on ennen tarkistusta arvioitava, miten pysyvästä muutoksesta on kyse. Lyhytaikainen muutos tai tilanne, joka ei korvattavan vamman aiheuttamat rajoitteet huomioon ottaen voi jatkua, ei voi johtaa korvauksen tarkistamiseen toistaiseksi.

Haittarahan tarkistamisesta säädetään erikseen TyTAL 87 §:n 4 momentissa. Sen mukaan jatkuvana maksettavaa haittarahaa voidaan tarkistaa, jos haittaluokka myöhemmin laskee vähintään yhdellä. Tällöin haittarahaa maksetaan muuttuneiden olosuhteiden mukaisesti siitä ajankohdasta lukien, jolloin muutoksen on luotettavasti osoitettu tapahtuneen. Jos haittaraha on maksettu kertakorvauksena, ei haittaluokkaa voida tarkistaa alaspäin.

Korvauksen tarkistamista on käsitelty TVK:n 2.11.2022 päivityssä ohjeessa "Oikaisumenettely, päätöksen poistaminen, takaisinperintä".

Esimerkki 1, tapaturmaeläkkeen tarkistus työansioden perusteella

(Esimerkkiin sisällytetty ratkaisu ja perustelut vain työkyvyn heikentymän ja korvauksen tarkistuksen osalta, ei siis eläkkeen euromäärän ja siinä iän tai kertakorotuksen myötä tapahtuvien muutosten osalta.)

Asian taustaa

Olemme myöntäneet sinulle työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisia korvauksia 14.1.2016 sattuneen työtapaturman aiheuttaman vasemman olkapään kiertäjäkalvosinrepeämän perusteella. Olet siirtynyt tapaturmavamman aiheuttamien rajoitteiden vuoksi fyysisesti kevyempään ja osa-aikaiseen työhön aikaisemmalla työnantajallasi ZZ:lla, ja olemme 23.4.2019 antamallamme päätöksellä myöntäneet sinulle 35 %:n työkyvyn heikentymän mukaisen tapaturmaeläkkeen 1.5.2019 alkaen toistaiseksi. Työkyvyn heikentymä on tuolloin määritetty ansionaleneman perusteella ja päätöksessä on muistutettu velvollisuudesta ilmoittaa yhtiöllemme korvaukseen vaikuttavista muutoksista, kuten muutoksista korvattavan vamman tilassa ja työansioissasi.

Olemme toukokuussa 2023 tarkistaneet työansiosi vuosilta 2019–2022 Verohallinnolta ja tulorekisteristä saamistamme tiedoista. Olemme myös selvittäneet tiedot voimassa olevista työsuhteistasi ETK-otteelta sekä pyytämällä selvitystä työsuhteistasi sinulta ja työnantajaltasi YY. Olemme myös kuulleet sinua ennen asian ratkaisemista.

Ratkaisu

Tarkistamme tapaturmaeläkettäsi korvaukseen vaikuttavien olosuhteiden muutoksen perusteella. Sinulla on oikeus 15 prosentin työkyvyn heikentymän mukaiseen tapaturmaeläkkeeseen 1.1.2020 alkaen.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 63 §:n mukaan korvattavan vahingon aiheuttaman työkyvyttömyyden perusteella maksetaan tapaturmaeläkettä vahinkopäivän vuosipäivästä alkaen, jos työkyvyn voidaan arvioida vahingon johdosta heikentyneen vähintään 10 prosenttia. Lisäksi edellytyksenä on, että työansio on vähentynyt vähintään TyTAL 79 §:n mukaisen vähimmäisvuosityöansion kahdeskymmenesosalla.

Työkyvyn heikentymistä arvioitaessa otetaan TyTAL 63 §:n mukaan huomioon vahingoittuneen jäljellä oleva kyky hankkia itselleen ansiotuloja sellaisella saatavissa olevalla työllä, jota vahingoittuneen voidaan kohtuudella edellyttää tekevän. Tällöin otetaan huomioon vahingoittuneen koulutus, aikaisempi toiminta, ikä, asuinpaikka ja muut näihin rinnastettavat seikat.

Työkyvyn heikentymää määritettäessä selvitetään työansion vähentymisen syy-yhteys vahinkotapahtumaan. Verrattaessa vahinkotapahtuman jälkeen saatuja työansioita vahingoittuneen vuosityöansioon, vuosityöansio tarkistetaan vertailuajankohdan tasoon työntekijän eläkelain 96 §:n mukaisella palkkakertoimella. (TyTAL 63 §)

TyTAL 66 §:n mukaan tapaturmaeläkkeen enimmäismäärä vuodessa on 85 prosenttia vuosityöansioista siihen asti kunnes vahingoittunut on täyttänyt 65 vuotta, minkä jälkeen se on 70 prosenttia vuosityöansiosta, kuitenkin siten, että eläkkeeseen tehdään kertakorotus niin kuin 67 §:ssä säädetään. Jos vahingoittuneen työkyky on osittain heikentynyt, tapaturmaeläke on työkyvyn heikentymistä vastaava suhteellinen osa 66 §:n mukaisesta eläkkeen määrästä, ja työkyvyn heikentymän suhteellinen osuus pyöristetään lähimpään viiteen prosenttiin (TyTAL 64 §). Tapaturmaeläke tarkistetaan kalenterivuosittain työntekijän eläkelain mukaisella työeläkeindeksillä (TyTAL 66 §).

Jos korvaukseen vaikuttavissa olosuhteissa tapahtuu olennainen muutos, korvaus tarkistetaan vastaamaan muuttuneita olosuhteita siitä ajankohdasta lukien, jolloin muutoksen on luotettavasti osoitettu tapahtuneen (TyTAL 137 §).

Verohallinnolta ja tulorekisteristä saamiemme tietojen mukaan olet saanut työansioita vuonna 2019 21 475,88 euroa, vuonna 2020 28 847,65 euroa, vuonna 2021 27 211,78 euroa ja vuonna 2022 29 654,32 euroa. Vuosityöansiosi vahinkovuoden 2016 tasossa on 32 143,88 euroa. Ansaitsemiesi työansioiden ja tarkasteltavan vuoden tasoon palkkakertoimella tarkistetun vuosityöansiosi (VTA) vertailuun perustuvat ansionalenemat ovat olleet seuraavat:

Vuosi 2019

työansiot: 21 475,88 €

tarkistettu VTA: 33 173,98 €

alenema, euroa/%: 11 698,10 €, 35,26 %

Vuosi 2020

työansiot: 28 847,65 €

tarkistettu VTA: 33 852,91 €

alenema, euroa/%: 5 005,26 €, 14,79 %

Vuosi 2021

työansiot: 27 211,78 €

tarkistettu VTA: 34 297,73 €

alenema, euroa/%: 7 085,95 €, 20,67 %

Vuosi 2022

työansiot: 29 654,32 €

tarkistettu VTA: 35 140,54 €

alenema, euroa/%: 5 486,22 €, 15,61 %

ETK-otteen mukaan työsuhteesi ZZ:lla on ollut voimassa vuodet 2019–2022 ja jatkuu edelleen. Tämän työsuhteen ohella olet aloittanut työskentelyn yrityksessä YY 1.1.2020. YY:ltä sähköpostitse 16.5.2023 saamamme selvityksen mukaan teet yrityksessä myyntityötä tuntityönä toistaiseksi voimassa olevalla sopimuksella yrityksen tarpeen mukaan. Työsuhde on alkanut 1.1.2020 ja työaika vaihtelee tyypillisesti 0–15 viikkotunnin välillä.

19.5.2023 sähköpostitse antamasi selvityksen sekä 29.5.2023 päivätyn kuulemisvastauksesi mukaan vamman tila ei ole parantunut tai työkykyysi lisääntynyt toukokuusta 2019. Olet aloittanut toisen osa-aikaisen työn fyysisesti kevyessä myyntityössä, johon ei ole vaadittu erillistä koulutusta, koska olet tarvinnut lisätuloja. Koska vamman tila ei ole parantunut, ei tapaturmaeläkettä voida mielestäsi alentaa. Toteat myös, että vuonna 2021 tuntitöitä YY:llä oli tarjolla vähemmän kuin vuonna 2020, ja voi olla, että töitä on tulevaisuudessakin tarjolla vähemmän. Kerrot myös lonkkasi alkaneen oireilla, mistä johtuen saatat joutua vähentämään työntekoa jatkossa paljon tai jopa lopettamaan sen kokonaan.

Korvaukseen oikeuttaa ainoastaan korvattavan vamman aiheuttama työkyvyttömyys, ei muista vammoista tai sairauksista aiheutuva työkyvyttömyys. Saatujen selvitysten mukaan olet kyennyt aloittamaan ZZ:n työsuhteen rinnalla työskentelyn uudessa työsuhteessa 1.1.2020 ja kyennyt korvattavan vamman aiheuttamista rajoitteista huolimatta tekemään näitä kahta työtä yhtäaikaaisesti usean vuoden ajan. Yhtiöllemme toimitettujen, 22.9.2021 ja 12.9.2022 päivättyjen sairauskertomusten mukaan korvattavan vamman tilassa ei ole tapahtunut vuoden 2020 jälkeen muutoksia, eikä sen aiheuttama työkyvyn heikentyminen ole pahentunut.

Olet jo vuonna 2020 saavuttanut työansioita niin, että ansionaleneman perusteella määritettävä työkyvyn heikentyminen on ollut vain 15 prosenttia. Katsomme, että olet 1.1.2020 alkaen kyennyt saavuttamaan 85 % aikaisemmasta ansiotasostasi vamman kannalta soveltuvissa töissä, joita sinun voidaan kohtuudella edellyttää tekevän. Näin ollen olet oikeutettu 15 % työkyvyn heikentymän mukaiseen tapaturmaeläkkeeseen 1.1.2020 alkaen. Tarjolla olleen työn vähäisempi määrä ja tästä johtuva työansioden alhaisuus vuonna 2021 ei ole syy-yhteydessä vahinkotapahtumaan eikä näin ollen anna aihetta arvioida työkyvyn heikentymää toisin. Tapaturmaeläkettä tarkistetaan TyTAL 137 §:n mukaisesti muuttuneiden olosuhteiden perusteella 1.1.2020 alkaen.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 63–67 ja 137 §

Tiedoksi

Olemme maksaneet liikaa tapaturmaeläkettä ajalta 1.1.2020–31.5.2023. Aiheettomasti maksettu korvaus voidaan periä takaisin. Käsittelemme mahdollista takaisinperintää koskevan asian sen jälkeen, kun tapaturmaeläkkeen tarkistamista koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu, eli kun ratkaisuun ei enää voi hakea muutosta.

6.14 Takaisinperintää koskeva päätös

Takaisinperintä tulee kyseeseen, kun korvausta on maksettu aiheettomasti. Takaisinperinnästä säädetään työtapaturma- ja ammattitautilain 247 §:ssä, ja lähtökohta on, että aiheettomasti maksettu korvaus tulee periä takaisin: säännöksen 1 momentin mukaan vakuutuslaitoksen on perittävä takaisin aiheettomasti maksettu korvaus. Takaisinperintää voidaan kuitenkin kohtuullistaa tai siitä voidaan luopua, jos se katsotaan kohtuulliseksi ja korvauksen maksamisen ei ole katsottava johtuneen korvauksensaajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä taikka jos takaisin perittävä määrä on vähäinen (TyTAL 247.2 §).

Takaisinperintään johtavan aiheettoman korvauksenmaksun taustalla voi olla esimerkiksi alun perin virheellinen korvauspäätös tai viiveellä vakuutuslaitoksen tietoon tullut olosuhdemuutos ja siitä seurannut korvauksen tarkistus. Takaisinperintä edellyttää yleensä aiheettomasti maksetun korvauksen perusteena olevan lainvoimaisen päätöksen korjaamista tai poistamista ja uuden valituskelpoisen päätöksen antamista tai korvauksen tarkistamista olosuhdemuutoksen perusteella ja tätä koskevan valituskelpoisen päätöksen antamista. Takaisinperintää koskevaa päätös voidaan antaa vasta, kun korvauksen tarkistamista koskeva asia, asiavirheen korjaamista koskeva asia tai päätöksen poistamista koskeva hakemus on lainvoimaisella päätöksellä ratkaistu. Jos vakuutuslaitoksen on tullut antaa korvausta koskien uusi muutoksenhakukelpoinen päätös, tulee myös tämän päätöksen olla lainvoimainen ennen kuin takaisinperintää koskeva päätös voidaan antaa.

Takaisinperintään liittyen on annettu kattava ohjeistus TVK:n 2.11.2022 päivätyllä ohjeella "Oikaisumenettely, päätöksen poistaminen, takaisinperintä", jossa käsitellään myös takaisinperintäpäätöksen sisältöä.

Takaisinperintäpäätöksessä täytyy todeta virheen sisältö, aiheettomasti maksetun ja oikean korvauksen määrä, takaisinperittävä summa (netto- ja bruttomäärä) sekä asiassa tehdyn kohtuullistamisharkinnan lopputulos ja sen perusteena olevat seikat. Kohtuullistamisharkintaan liittyvät seikat on kuvattava päätöksessä riippumatta siitä, päädytäänkö harkinnan perusteella täyteen takaisinperintään tai takaisinperinnästä luopumiseen osittain tai kokonaan. Jos kohtuullistamisharkintaa ei lainkaan tehdä korvauksensaajan vilpillisen menettelyn vuoksi, on myös tämä kerrottava päätöksessä. Tällöin tulee perustella, miksi menettely on katsottu vilpilliseksi.

Päätöksessä on myös kerrottava, miten takaisinmaksu suoritetaan, eli peritäänkö korvaus takaisin kuittaamalla se vastaisuudessa maksettavista korvauseristä ja/tai millaisella aikataululla ja millaisissa erissä takaisinmaksu tapahtuu. Kuittaamiselle on asetettu rajoituksia TyTAL 247.3 §:ssä, ja jos kuittaaminen perustuu korvauksensaajan suostumukseen, on päätöksessä kerrottava miten, milloin ja minkä sisältöisenä suostumus on annettu. Suostumus on pyydettävä aina kirjallisesti.

Takaisinperintä voidaan suorittaa nettomääräisenä, jos takaisinmaksu tapahtuu samana vuonna kuin alkuperäinen korvaus on maksettu tai tätä seuraavana vuonna Verohallinnon määrittämään määräpäivään mennessä. Koska takaisinmaksun viivästyminen voi johtaa takaisinperintään bruttomääräisenä, eli takaisinperittävän summan muutokseen, on asiasta kerrottava päätöksessä silloin, kun takaisinperintä ollaan tekemässä nettomääräisenä. Netto- ja bruttoperinnästä on kerrottu tarkemmin TVK:n 2.11.2022 antamassa ohjeessa.

Jos takaisinperinnästä luovutaan kokonaan takaisinperittävän summan vähäisyyden perusteella, voidaan asia ratkaista korvausta koskevan päätöksen yhteydessä.

Korvauksensaajaa on aina kuultava ennen takaisinperintää koskevan päätöksen antamista.

Esimerkki 1, päivärahan takaisinperintää koskeva päätös

Asian taustaa

Olemme korvanneet sinulle 15.2.2023 sattuneen työtapaturman aiheuttamana vammaana vasemman ranteen venähdyksen. Vahinko on korvattu työnantajasi Z Oy:n pakollisen työntekijöiden työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksen numero 12345 perusteella. Olemme 8.3.2023 antamallamme päätöksellä maksaneet sinulle päivärahaa ajalta 16.2.–6.3.2023 yhteensä 2 709,40 euroa.

Sittemmin saadun selvityksen perusteella päiväraha on määritetty virheellisten tietojen perusteella ja maksettu tämän vuoksi liian suurena. Olemme suostumuksellasi poistaneet 8.3.2023 antamamme päätöksen ja ratkaisseet asian uudelleen 6.4.2023 antamallamme päätöksellä, jonka mukaan päiväraha ajalta 16.2.–6.3.2023 on yhteensä 2 201,53 euroa. 6.4.2023 antamamme päätös on lainvoimainen. Olet saanut päivärahakorvausta 507,87 euroa liikaa.

Ratkaisu

Perimme takaisin aiheettomasti ajalta 16.2.2023–6.3.2023 maksetun päivärahan. Aiheettomasti maksetun päivärahan bruttomäärä on 507,87 euroa ja nettomäärä 380,90 euroa. Perimme summan takaisin nettomääräisenä edellyttäen, että se maksetaan yhtiöllemme eräpäivään mennessä.

Sinun tulee maksaa takaisinperittävä summa 380,90 euroa yhtiöllemme kertasuorituksena 31.10.2023 mennessä päätöksen liitteenä olevan laskun mukaisesti.

Jos maksu viivästyy, voi se johtaa bruttomäärän 507,87 euroa takaisinperintään.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 247 §:n mukaan vakuutuslaitoksen on perittävä aiheettomasti maksettu korvaus takaisin, jos joku on saanut TyTAL:n mukaista korvausta enemmän kuin työtapaturma- ja ammattitautilaissa säädetään. Olet saanut aiheettomasti päivärahaa ajalta 16.2.–6.3.2023 yhteensä 507,87 euroa (bruttosumma), miltä osin asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Aiheettomasti maksettu korvaus voidaan jättää osittain tai kokonaan perimättä takaisin, jos se katsotaan kohtuulliseksi ja korvauksen maksamisen ei ole katsottava johtuneen korvauksensaajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä taikka jos takaisin perittävä määrä on vähäinen (TyTAL 247.2 §).

Olemme kuulleet sinua takaisinperintää koskevasta asiasta ja olet 22.5.2023 päivätyssä kuulemisvastauksessasi halunnut korostaa, ettet ole toiminut asiassa vilpillisesti eikä päivärahan määrittäminen alun perin ole johtunut siitä, että sinä olisit antanut asiassa virheellisiä tietoja. Lisäksi olet todennut, että takaisinperintätilanteessa maksat summan takaisin mieluiten kerralla.

Takaisinperintä ei edellytä korvauksensaajan vilpillistä menettelyä. Perusteetta maksetun korvauksen takaisinperintä on pääsääntö, eikä asiassa ole esitetty sellaisia seikkoja, joiden perusteella takaisinperinnästä tulisi sen kohtuuttomuuden vuoksi luopua osittain tai kokonaan. Summa ei myöskään ole niin pieni, että takaisinperinnästä olisi perusteltua luopua perittävän määrän vähäisyyden perusteella.

Kun takaisinperittävä korvaus maksetaan takaisin alkuperäisen suorituksen maksuvuoden aikana tai tätä seuraavana vuonna Verohallinnon päätöksellään määrittämään määräpäivään (tätä päätöstä annettaessa 30.4.) mennessä, voidaan suoritus Verohallinnon 19.11.2021 antaman eläkkeiden ja etuuksien takaisinperintää koskevan ohjeen mukaan periä takaisin nettomääräisenä. Tällöin takaisinmaksu huomioidaan maksuvuoden verotuksessa ja takaisin peritty suoritus pienentää tulonsaajan verotettavaa bruttotuloa. Jos takaisinperittävä korvaus maksetaan takaisin Verohallinnon määrittämän määräpäivän jälkeen, on se maksettava bruttomääräisenä.

Verohallinnon päätöksellään määrittämä määräpäivä voi muuttua tämän päätöksen antamisen jälkeen.

Ilmoitamme tiedot takaisinperittävän korvauksen takaisinmaksusta tulorekisteriin.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015)

Verohallinnon 19.11.2021 antama ohje VH/5684/00.01.00/2021, Eläkkeiden ja etuuksien takaisinperintä

Verohallinnon 24.10.2019 antama päätös takaisin perittyjen etuustulojen takaisinmaksun määräpäivästä etuudensaajan verotuksessa, VH/2069/00.01.00/2019

6.15 Päätöksen korjaaminen päätöksessä olleen asiavirheen vuoksi

Korvauspäätöksessä on asiavirhe, jos päätös on perustunut virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen väärään lain soveltamiseen. Näissä tilanteissa jo alun perin annettu korvauspäätös on siis ollut virheellinen. Koska kyse ei ole päätöksen antamisen jälkeen tapahtuneesta olosuhdemuutoksesta, ei korvausta voida tarkistaa (ks. luku 6.13), vaan virhe tulee korjata poistamalla virheellinen päätös ja ratkaisemalla asia uudestaan (TyTAL 244 §). Asiavirheen korjaamista on käsitelty kattavasti TVK:n 22.11.2022 päivätys ohjeessa "Oikaisumenettely, päätöksen poistaminen, takaisinperintä", minkä vuoksi asiaa ei käsitellä tässä ohjeessa laajemmin. Tässä ohjeessa käsitellään vain asiavirheen korjaamista koskevan päätöksen sisältöön liittyviä seikkoja.

Korvauksensaajaa on aina kuultava ennen päätöksessä olevan asiavirheen korjaamista. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi on mahdollista vain, jos asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen. Suostumuksen on oltava kirjallinen ja nimenomainen, eli jo suostumusta pyydettyessä on kerrottava asianosaiselle, millainen virhe on kyseessä, miten päätöstä korjattaisiin ja millaiseen lopputulokseen, mukaan lukien mahdollinen korvausten takaisinperintä, korjaaminen johtaisi. Jos virheellinen päätös koskee myös toista asianosaista, ja päätöstä oikaistaisiin myös

tämän vahingoksi, tarvitaan myös tällaisen toisen asianosaisen suostumus päätöksen oikaisemiseen.

Asiavirheen korjaamisen johdosta annettavassa päätöksessä tulee käydä selvästi ilmi, että kyseessä on asiavirheen korjaamista koskeva päätös, jolla poistetaan aikaisempi/aikaisemmat virheelliset korvauspäätökset ja ratkaistaan asia uudelleen. Päätöksen poisto on periaatteessa mahdollista tehdä jo ennen päätöksen korjaamista koskevaa päätöstä. Yleensä myös päätöksen poisto edellyttää kuitenkin kaikkien asian uudelleen ratkaisemiseen tarvittavien selvitysten saamista, jolloin poisto ja uusi asiaratkaisu on luontevaa tehdä samassa yhteydessä.

Päätöksessä on kuvattava, millainen virhe on kyseessä ja mikä on korjausperuste. Siinä tulee myös yksilöidä ne päätökset, jotka virheen korjaamisen johdosta poistetaan ja kertoa, miten asia on uudelleenkäsittelyn myötä ratkaistu. Uusi asiaratkaisu tulee perustella vastaavalla tavalla kuin korvausta koskeva päätös muutoinkin. Jos päätöstä korjataan asianosaisen vahingoksi, tulee tämän perustuminen asianosaisen nimenomaiseen suostumukseen käydä päätöksestä selvästi ilmi. Jos päätöksen korjaaminen johtaa takaisinperintään, on päätöksessä hyvä kertoa, että takaisinperintää koskeva asia ratkaistaan päätöksen korjaamista koskevan päätöksen saatua lainvoiman.

Esimerkki 1, päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi, suostumus

Asian taustaa

2.3.2023 päivätyn tapaturmailmoituksen mukaan sinulle on 1.3.2023 sattunut työtapaturma matkalla asunnoltasi työpaikalle. Tapaturmailmoituksen mukaan työsuhteesi R Oy:öön on alkanut 1.1.2020 ja ollut voimassa toistaiseksi, ja tapaturmapäivänä työn on pitänyt alkaa kello 9.00. Olet myös omassa 8.2.2023 päivätyssä selvityksessä kertonut olleesi matkalla asunnolta työpaikallesi, kun olet kompastunut ja satuttanut nilkkasi. Olemme antaneet 14.3.2023 päätöksen, jolla olemme katsoneet tapaturman korvattavaksi R Oy:n pakollisesta työntekijöiden työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta numero 12345. Olemme päätöksellämme katsoneet korvattavaksi vammaksi vasemman nilkan nyrjähdyksen ja

maksaneet lääkärikäynnistä 2.3.2023 ja sen yhteydessä tehdystä röntgentutkimuksesta sinulle aiheutuneet kulut 220,00 euroa. Lisäksi olemme päätöksellä katsoneet sinun olevan oikeutettu päivärahaan tapaturmavamman aiheuttaman työkyvyttömyyden ajalta 2.–16.3.2023. Päivärahan määrää ei ole päätöstä annettaessa voitu vielä ratkaista.

Olemme 16.3.2023 saaneet R Oy:ltä sähköpostitse tiedon, ettei sairausajan palkkaa ole maksettu, koska työsuhteesi on päättynyt 28.2.2023. Olemme pyytäneet asiasta selvitystä myös sinulta, ja olet puhelimitse 17.3.2023 kertonut työsuhteesi päättyneen 28.2.2023. Kerroit tapaturman sattuneen ollessasi menossa hakemaan vielä viimeisiä omia tavaroitasi toimistolta sekä hyvästelemään työkavereita. Olit sopinut meneväsi toimistolle kello 9.

Ratkaisu

Tällä päätöksellä poistamme 14.3.2023 antamamme korvauspäätöksen ja ratkaisemme 1.3.2023 sattuneen tapaturman korvattavuutta koskevan asian suostumuksellasi uudelleen.

Uusi ratkaisu: Tapaturmaa ei voida korvata R Oy:n pakollisesta työntekijöiden työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta. Sinulla ei ole oikeutta työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisiin korvauksiin 1.3.2023 sattuneen tapaturman perusteella.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 8 §:n perusteella oikeus saada korvausta työtapaturmasta perustuu työsopimuslain 1 luvun 1 §:n mukaiseen työsuhteeseen.

TyTAL 244 §:n mukaan vakuutuslaitos voi poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen, jos päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen tai ilmeisen väärään lain soveltamiseen. Päätöksen korjaaminen asianosaisen vahingoksi edellyttää kuitenkin, että asianosainen suostuu päätöksen korjaamiseen.

14.3.2023 antamamme päätös on perustunut sittemmin selvästi virheelliseksi osoittautuneeseen selvitykseen, jonka mukaan olet ollut tapaturman sattuessa 1.3.2023 työsuhteessa R Oy:öön. Virheellisen selvityksen vuoksi olemme katsoneet tapaturman työtapaturmana korvattavaksi, vaikka tapaturmaa ei olisi tullut ylipäätään korvata työtapaturmana R Oy:n vakuutuksesta tapaturmahetkellä voimassa olevan työsuhteen puuttuessa.

Olemme kuulleet sinua päätöksen korjaamista koskevassa asiassa ja pyytäneet suostumustasi 14.3.2023 antamamme korvauspäätöksen korjaamiseen sähköpostitse 21.3.2023. Olet 24.3.2023 sähköpostitse lähettämässäsi vastauksessa kertonut ymmärtäväsi 14.3.2023 annetun päätöksen virheellisyyden ja suostunut siihen, että päätös poistetaan ja asia ratkaistaan uudelleen siten, ettei tapaturmaa katsota lainkaan korvattavaksi ja virheellisesti maksettu korvaus hoitokuluista 2.3.2023 peritään takaisin.

Olemme käsitelleet asian uudelleen ja katsomme R Oy:n 16.3.2023 ja sinun 17.3.2023 antamien työsuhteen voimassaoloa koskevien selvitysten perusteella, ettei 1.3.2023 sattunutta tapaturmaa korvata R Oy:n pakollisesta työntekijöiden työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta, koska et ole ollut tapaturman sattuessa työsuhteessa R Oy:öön. Et siis ole kuulunut vakuutuksen piiriin eikä kyse ole ollut työtapaturmasta.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 8 ja 244 §

Tiedoksi

Käsitlemme mahdollista takaisinperintää koskevan asian sen jälkeen, kun tämän päätöksen mukainen päätöksen korjaamista koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu, eli kun ratkaisuun ei enää voi hakea muutosta.

7. Korvausasioissa muille kuin asianosaisille annettavat päätökset eri tilanteissa

7.1 Työnantajalle annettavat päätökset

Työnantaja ei ole asianosainen korvausta koskevassa asiassa, minkä vuoksi työnantajalla on oikeus saada korvausasiaan liittyviä tietoja vain siinä laajuudessa, kuin TyTAL 125, 251 ja 252 §:ssä erikseen säädetään. Tilanteista, joissa työnantajalle on annettava päätös korvausasiassa, on kerrottu tämän ohjeen luvussa 4.2. Työnantajalle annettavan päätöksen sisältöä on kuvattu luvussa 5.5. Päätös on hyvin suppea ja sisältää vain vahingoittuneen nimen ja henkilötunnuksen, vahinkopäivän, asian ratkaisun, etuuden ja korvauksen määrän. Sovellettuihin säännöksiin ei merkitä korvattavuuden arviointiin tai korvauksen suuruuden määrittämiseen liittyviä säännöksiä.

Päätöksessä on hyvä kertoa, miksi päätös on niin suppea, ja että perusteltu päätös annetaan vain vahingoittuneelle tai tämän edunsaajalle. Siinä on myös muistutettava työntekijää koskevien tietojen salassa pidosta, vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta.

Koska työnantajalle annettava päätös on suppea ja asiaa on käsitelty edellä luvussa 5.5, sisältävät seuraavat alaluvut vain päätösesimerkit.

7.1.2 Vahinkotapahtuma ei korvattava

Esimerkki 1

Asian taustaa

Työntekijällemme ZZ:lle (xxxxxx-xxx) on 26.4.2023 sattunut tapaturma, josta olette tehneet yhtiöllemme tapaturmailmoituksen 28.4.2023. Lisäksi olette sähköpostitse 5.5.2022 ilmoittaneet maksaneenne ZZ:lle sairausajan palkkaa ajalta 26.4.–5.5.2023 yhteensä 842,55 euroa.

Ratkaisu

Vahinkotapahtuma 26.4.2023 ei oikeuta työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisiin korvauksiin.

Tiedoksi

Työnantaja ei ole asianosainen työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) mukaisissa vahinkoasioissa, minkä vuoksi työnantajalle ei voida antaa vahinkoasiaa koskevia tarkkoja tietoja. TyTAL 125 §:ssä säädetään tilanteista, joissa työnantajalle annetaan korvausasiassa päätös, sekä päätöksen sisällöstä. Tämä päätös on TyTAL 125 §:n mukainen. Perustelut esitetään vain vahingoittuneelle tai kuolemantapauksissa tämän edunsaajalle annettavassa päätöksessä.

Tämän päätöksen sisältävät työntekijäanne koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä julkisuuslain perusteella. Tietoja ei saa ilmaista sivullisille eikä niitä saa käyttää omaksi taikka toisen hyödyksi tai toisen vahingoksi.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 117, 125, 248 ja 251 §

Julkisuuslain (621/1999) 23–24 §

7.1.3 Maksettua palkkaa vastaavan korvauksen maksua koskevat päätökset

Esimerkki 1**Asian taustaa**

Työntekijällemme BB:lle (xxxxxx-xxx) on 29.3.2023 sattunut tapaturma, josta olette tehneet yhtiöllemme tapaturmailmoituksen 31.3.2023. Olette sittemmin sähköpostitse 18.4.2023 kertoneet maksaneenne BB:lle sairausajan palkkaa ajalta 30.3.–5.4.2023 yhteensä 494,26 euroa.

Ratkaisu

Päivärahaa ajalta 30.3.–5.4.2023 maksetaan 494,26 euroa. Koska olette maksaneet BB:lle sairausajan palkkaa ajalta, jolta korvaus myönnetään, maksetaan korvaus teille (TyTAL 139 §).

Tiedoksi

Työnantaja ei ole asianosainen työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) mukaisissa vahinkoasioissa, minkä vuoksi työnantajalle ei voida antaa vahinkoasiaa koskevia tarkkoja tietoja. TyTAL 125 §:ssä säädetään tilanteista, joissa työnantajalle annetaan korvausasiassa päätös, sekä päätöksen sisällöstä. Tämä päätös on TyTAL 125 §:n mukainen. Perustelut esitetään vain vahingoittuneelle tai kuolemantapauksissa tämän edunsaajalle annettavassa päätöksessä.

Tämän päätöksen sisältämät työntekijäänne koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä julkisuuslain perusteella. Tietoja ei saa ilmaista sivullisille eikä niitä saa käyttää omaksi taikka toisen hyödyksi tai toisen vahingoksi.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 117, 125, 139, 248 ja 251 §

Julkisuuslain (621/1999) 23–24 §

7.1.2 Vakuutusmaksuun vaikuttavia korvauksia koskevat päätökset

Esimerkki 1**Asian taustaa**

Työntekijällemme HH:lle (xxxxxx-xxx) on 14.9.2022 sattunut tapaturma, joka on korvattu työntekijöiden pakollisesta työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksestanne numero

12345. Koska HH:lle myönnettävät ansionmenetykskorvaukset vaikuttavat vakuutusmaksuunne, annetaan niistä päätös myös teille.

Ratkaisu

HH on oikeutettu työtapaturma- ja ammattitautilain mukaiseen päivärahaan ajalta 1.6.–31.7.2023. Päivärahan määrä tältä ajalta on 5 909,25 euroa.

Tiedoksi

Työnantaja ei ole asianosainen työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) mukaisissa vahinkoasioissa, minkä vuoksi työnantajalle ei voida antaa vahinkoasiaa koskevia tarkkoja tietoja. TyTAL 125 §:ssä säädetään tilanteista, joissa työnantajalle annetaan korvausasiassa päätös, sekä päätöksen sisällöstä. Tämä päätös on TyTAL 125 §:n mukainen. Perustelut esitetään vain vahingoittuneelle tai kuolemantapauksissa tämän edunsaajalle annettavassa päätöksessä.

Tämän päätöksen sisältämät työntekijäanne koskevat tiedot ovat salassa pidettäviä julkisuuslain perusteella. Tietoja ei saa ilmaista sivullisille eikä niitä saa käyttää omaksi taikka toisen hyödyksi tai toisen vahingoksi.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 117, 125, 248 ja 251 §

Julkisuuslain (621/1999) 23–24 §

7.2 Täyskustannusmaksua koskevat päätökset

Täyskustannusmaksusta on TyTAL 126 §:n mukaan annettava päätös sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaavalle viranomaiselle (lähinnä hyvinvointialueet, ks. TyTAL 2 §), jos kysymys on korvaukseen oikeuttavan hoidon perusteella maksettavan täyskustannusmaksun suuruudesta ja vakuutuslaitos maksaa maksun edellä mainitun viranomaisen laskussa tai vaatimuksessa esitettyä maksua pienempänä taikka maksu on evätty sillä perusteella, ettei julkisen terveydenhuollon toimintayksikkö ole täyttänyt sille 41 §:ssä säädettyä ilmoittamisvelvollisuutta. Päätös on annettava

myös, jos edellä mainittu viranomainen pyytää vakuutuslaitokselta päätöstä. Asiaa on käsitelty edellä tämän ohjeen luvussa 4.3.

Sosiaali- ja terveydenhuollosta vastaavalle viranomaiselle annettavassa päätöksessä tulee yksilöidä mikä maksu on kyseessä ja miltä osin täyskustannusmaksua ei suoriteta. Päätöksessä on myös perusteltava se, miksi täyskustannusmaksua ei makseta lainkaan tai se maksetaan vaadittua pienempänä.

Esimerkki 1, TÄKY:a ei makseta, ilmoitusvelvollisuus laiminlyöty

Asian taustaa

Olette 8.3.2023 päivätyllä laskullanne numero 12345 velkoneet yhtiöltämme täyskustannusmaksua 384,00 euroa lääkärikäynnistä ja laboratoriotutkimuksista 22.2.2023.

Ratkaisu

Emme maksa 8.3.2023 päivätyn laskullanne numero 12345 mukaista täyskustannusmaksua 384,00 euroa.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 40 §:n mukaan vakuutuslaitoksen on maksettava sairaanhoidon järjestäneelle sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaavalle viranomaiselle sairaanhoidon kustannuksista täyskustannusmaksu, jos vahingoittuneella on oikeus korvaukseen sairaanhoidosta. Edellytyksenä tälle on, että sairaanhoidon järjestänyt julkisen terveydenhuollon toimintayksikkö on täyttänyt TyTAL 41 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuutensa.

TyTAL 41 §:n mukaan julkisen terveydenhuollon toimintayksikön on täyskustannusmaksun saamiseksi annettava salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä vakuutuslaitokselle työtapaturma- ja

ammattitautilain mukaisen korvausvastuun selvittämistä ja täyskustannusmaksun maksamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä annetun lain (703/2023) 5 luvussa tarkoitettua potilastiedot, siltä osin kuin ne ovat välttämättömiä asian ratkaisemiseksi. Tiedot on annettava viipymättä vahingoittuneen hakeuduttua vahinkotapahtuman vuoksi hoitoon.

Pyynnöstämme huolimatta ette ole toimittaneet yhtiöllemme 22.2.2023 antamaanne hoitoon liittyviä potilastietoja. Koska olette laiminlyöneet tämän TyTAL 41 §:n mukaisen ilmoitusvelvollisuutenne, ei teillä ole oikeutta täyskustannusmaksuun.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 40, 41 ja 126 §

7.3 Tietojen luovutuksesta aiheutuneita kuluja koskevat päätökset

Jos tietojen luovuttaja on laskuttanut vakuutuslaitosta sen tietyssä muodossa pyytämien tietojen luovuttamisesta aiheutuneista kustannuksista tai terveydenhuollon ammattihenkilön antamasta lausunnosta ja vakuutuslaitos maksaa korvauksen tai palkkion vaadittua pienempänä, sen on TyTAL 126.2 §:n mukaan annettava tästä päätös tietojen luovuttajalle. Asiaa on käsitelty edellä tämän ohjeen luvussa 4.4.

Päätöksessä on yksilöitävä mitä tietojen luovuttamisesta laskutettua kulua päätös koskee ja miltä osin sitä ei suoriteta. Päätöksessä on myös esitettävä perusteet sille, miksi kulua ei makseta kokonaan tai osittain.

Esimerkki 1, lausuntopalkkiota ei makseta, oikeus saada tiedot maksutta

Asian taustaa

Olette 22.5.2023 toimittaneet yhtiöllemme lääkärikäyntiä 19.5.2023 koskevat käyntitiedot. Olette toimittaneet tiedot E-lääkärinlausunnon muodossa ja velkoneet

yhtiöltämme 22.5.2023 päivätyllä laskullanne numero 12345 lausuntopalkkiota 75,00 euroa.

Ratkaisu

Emme maksa 22.5.2023 päivätyyn laskunne numero 12345 mukaista lausuntopalkkiota 75,00 euroa.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 266 §:n mukaan vakuutuslaitoksella on oikeus saada maksutta korvausasian ratkaisemiseksi tarvittavat vahingoittuneen terveydentilaa koskevat tiedot, jotka sillä on työtapaturma- ja ammattitautilain mukaan oikeus saada. TyTAL 252 §:n mukaan vakuutuslaitoksella on oikeus saada lääkäriltä ja terveydenhuollon toimintayksiköltä pyynnöstä tämän laatima lausunto ja muut korvausasian ratkaisemiseksi välttämättömät tiedot potilasasiakirjoista, terveydentilasta, työkyvystä, hoidosta ja kuntoutuksesta. Tietojen luovuttamisesta aiheutuneesta työstä ja kustannuksista voidaan periä kohtuullinen korvaus vain, jos vakuutuslaitos on pyytänyt tiedot tietyssä muodossa (TyTAL 266 §).

Emme ole pyytäneet toimittamaan lääkärikäynnin 19.5.2023 käyntitietoja E-lääkärinlausunnolla tai muutoinkaan tietyssä muodossa. Näin ollen yhtiöllämme on oikeus saada käyntitiedot maksutta, eikä lausuntopalkkiota makseta.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 126, 252 ja 266 §

8. Ennakon maksaminen ja väliaikaiset päätökset

Ennakon maksaminen ja väliaikaiset päätökset liittyvät molemmat tilanteisiin, joissa varsinaista päätöstä asiassa ei vielä voida antaa. Ennakon maksuun tai väliaikaiseen päätökseen ei voi hakea muutosta.

8.1 Ennakon maksaminen

Korvausta maksetaan ennakkona, kun oikeus korvaukseen on riidaton, mutta TyTAL 124 §:n mukaista päätöstä korvauksen myöntämisestä ei voida vielä antaa (TyTAL 138 §). Kyse voi olla esimerkiksi tilanteesta, jossa korvauksen lopullista suuruutta ei voida vielä määrittää, tai tilanteesta, jossa valituskelpoista päätöstä ei valitusasian vireilläolosta johtuen voida antaa. Ennakkona voidaan maksaa vain korvauksen selvä ja riidaton osa, joka varmasti tulee joka tapauksessa maksettavaksi.

Ennakon maksamisesta on lähetettävä vahingoittuneelle tai tämän edunsaajalle kirjallinen ilmoitus, jonka osalta noudatetaan soveltuvin osin samoja periaatteita kuin varsinaisissa päätöksissäkin. Sekaannusten välttämiseksi ilmoitusta ei tule otsikoida päätökseksi.

Ilmoituksessa kerrotaan mistä korvauksesta on kysymys, miksi varsinaista päätöstä ei vielä voida antaa, miltä osin korvaus on riidaton sekä miksi ja minkä verran korvausta maksetaan ennakkona. Ennakon maksuun ei voi hakea muutosta, mikä on kerrottava ennakon maksamista koskevassa ilmoituksessa. Siinä on myös kerrottava, mitä varsinaisen valituskelpoisen päätöksen antaminen asiassa edellyttää ja milloin päätös annetaan. Lisäksi on hyvä mainita, että ennakko vähennetään myöhemmin myönnettävästä korvauksesta. Jos asian ratkaisemiseksi tarvitaan vahingoittuneelta lisäselvitystä, on tämä ilmoitettava selvästi.

Esimerkki 1, ennakon maksaminen, valitusasia vireillä

(Esimerkkiin ei sisällytetty korvauksen maksua koskevia tietoja.)

Asian taustaa

Olemme korvanneet sinulle 5.1.2023 sattuneen työtapaturman työnantajasi F:n pakollisesta työntekijöiden työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta numero 12345. Korvaukseen oikeuttava vamma on lannerangan selkänikaman murtuma. Olemme 14.2.2023 antamallamme päätöksellä määrittäneet vuosityöansioksesi 29 428,75 euroa. Olet valittanut päätöksestä vaatien vuosityöansiosi korottamista 43 255,86 euroon ja vuosityöansiota koskeva valitusasia on edelleen vireillä tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnassa.

Sinun on 28.3.2023 päivätyllä E-lääkärintlausunnolla katsottu olevan tapaturmavamman vuoksi täysin työkyvytön ajalla 1.4.–30.6.2023.

Ennakon maksu

Maksamme päivärahan ennakkona ajalta 1.4.-30.6.2023 100 %:n työkyvyn heikentymän mukaan. Ennakkona maksettavan päivärahan määrä on 81,75 euroa päivältä.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 56 §:n mukaan vahingoittuneella on oikeus päivärahaan yhden vuoden ajan vahinkopäivästä lukien, jos hän on vahingon johdosta kykenemätön tekemään työtään kokonaan tai osittain. TyTAL 59 §:n mukaan päiväraha perustuu vuosityöansioon, kun on kulunut 28 päivää vahinkopäivästä lukien sitä lukuun ottamatta, ja vuosityöansioon perustuva päiväraha on 1/360 vahingoittuneen vuosityöansiosta.

TyTAL 138 §:n mukaan riidaton osa korvauksesta voidaan maksaa ennakkona, jos oikeus korvaukseen on vakuutuslaitoksen näkemyksen mukaan riidaton, mutta varsinaista päätöstä korvauksen myöntämisestä ei voida vielä antaa. Säännöksen

mukaan maksettavan korvauksen määrästä tulee tällöin ilmoittaa korvauksensaajalle kirjallisesti, ja ennakko on vähennettävä myöhemmin myönnettävästä korvauksesta.

Katsomme sinun olevan korvattavan vamman vuoksi täysin työkyvytön ja oikeutettu täyteen päiväraha korvaukseen ajalla 1.4.–30.6.2023. Koska työkyvyttömyyden perusteella maksettavan päivärahan suuruus perustuu vuosityöansioon, jota koskeva valitus on edelleen vireillä, emme voi antaa varsinaista päätöstä ajalta 1.4.-30.6.2023 myönnettävästä päivarahasta. Tästä syystä maksamme riidattoman, vuosityöansioon 29 428,75 euroa, perustuvan osan korvauksesta enakkona.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 56, 59 ja 138 §

Tiedoksi

Ennakon maksuun ei voi hakea muutosta. Annamme valituskelpoisen päätöksen ajalta 1.4.–30.6.2023 myönnettävästä päivarahasta, kun vuosityöansiotasi koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu, eli asiaan ei voi enää hakea muutosta. Enakkona maksettu osuus vähennetään myöhemmin samalta ajalta myönnettävästä päivarahasta.

8.2 Väliaikaiset päätökset

Väliaikaiset päätökset liittyvät muutoksenhakutilanteisiin, joissa vakuutuslaitos ei hyväksy valitusta kaikilta osin, mutta kuitenkin osittain. Vakuutuslaitos voi tällöin muuttaa valituksenalaista päätöstään väliaikaisella päätöksellä siltä osin kuin se hyväksyy valituksessa esitetyn vaatimuksen (TyTAL 242.2 §). Väliaikainen päätös voidaan antaa jo ennen valituksen toimittamista muutoksenhakuelimelle, mutta myös myöhemmin valituksen vireillä ollessa. Väliaikaisesta päätöksestä on ilmoitettava muutoksenhakuelimelle viipymättä.

Sekaannusten välttämiseksi väliaikaista päätöstä ei tule otsikoida päätökseksi. Väliaikaisessa päätöksessä tulee kertoa, miksi asiassa annetaan väliaikainen päätös ja yksilöidä aiempi päätös, jota väliaikaisella päätöksellä muutetaan. Siinä tulee myös kertoa miltä osin ja millä perusteella aiempaa

päätöstä muutetaan. Lisäksi tulee ilmoittaa, ettei väliaikaiseen päätökseen saa hakea muutosta sekä kertoa, milloin varsinainen päätös asiassa annetaan.

Väliaikaisella päätöksellä ei voi hylätä mitään vaatimuksia.

Esimerkki 1, väliaikainen päätös hoitokulujen korvaamisesta

Asian taustaa

Olemme korvanneet sinulle 9.2.2023 sattuneen työtapaturman työnantajasi R Oy:n työntekijöiden työtapaturma- ja ammattitautivakuutuksesta numero 12345. Korvaukseen oikeuttava vamma on 24.2.2023 antamamme päätöksen mukaan oikean nilkan venähdys. Olemme 22.3.2023 antamallamme päätöksellä katsoneet, ettei sinulla ole oikeutta työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisiin korvauksiin 9.3.2023 jälkeisellä ajalla, koska tapaturmavammasta ei enää tämän jälkeen ole aiheutunut työkyvyttömyyttä tai sairaanhoidon tarvetta. Työkyvyttömyyden ja sairaanhoidon 9.3.2023 jälkeisellä ajalla on katsottu johtuvan perussairaudestasi, huonossa hoitotasapainossa olevasta diabeteksestä ja sen aiheuttamista komplikaatioista.

Olet valittanut 22.3.2023 antamastamme päätöksestä 3.4.2023 päivätyllä valituksella vaatien työkyvyttömyyden ja sairaanhoitokulujen korvaamista myös 9.3.2023 jälkeisellä ajalla. Katsot työkyvyttömyyden ja kaiken hoidon tarpeen johtuvan tapaturmasta. Sinut on viimeisimpien lääkärintodistusten mukaan katsottu työkyvyttömäksi ajalla 10.3.–30.5.2023 ja olet saanut sairaanhoitoa tähän mennessä ajalla 10.3.–5.4.2023. Olet toimittanut valituksen liitteenä 29.3.2023 päivätyt E-lääkärintodistuksen sekä röntgenlausunnon. Lääkärintodistuksen mukaan työtapaturman 9.2.2023 on epäilty aiheuttaneen myös jalkapöydän luun murtuman, mistä syystä sinulle on tehty samana päivänä röntgentutkimus. Röntgentutkimuksen mukaan murtumia ei ole todettu.

Väliaikainen päätös

Muutamme tällä väliaikaisella päätöksellä 22.3.2023 antamaamme päätöstä siten, että katsomme lääkärikäynnin ja röntgentutkimuksen 29.3.2023 sairaanhoitokuluina korvattaviksi.

Perustelut

Työtapaturma- ja ammattitautilain (TyTAL) 36 §:n mukaan korvataan vahingon vuoksi tarpeellisen sairaanhoidon kustannukset. TyTAL 37 §:n mukaan sairaanhoidon kustannuksina korvataan myös tarpeelliset tutkimuskulut.

TyTAL 242 §:n mukaan vakuutuslaitos voi väliaikaisella päätöksellä muuttaa aikaisempaa päätöstään siltä osin kuin se hyväksyy valituksessa esitetyn vaatimuksen. Väliaikaiseen päätökseen ei säännöksen mukaan saa hakea muutosta.

Valituksesi ja sen liitteinä toimittamasi lääkärin- ja röntgenlausunnon perusteella katsomme, että lääkärikäynti ja röntgentutkimus 29.3.2023 ovat olleet korvattavan vahingon selvittämiseksi tarpeellisia, ja näin ollen sairaanhoitona korvattavia. Niissä ei kuitenkaan ole todettu muuta korvattavaa vammaa kuin jo aiemmin korvattavaksi katsomamme oikean nilkan venähdys, eikä 22.3.2023 antamaamme päätöstä ole aiheutta muuttoa muilta osin. Koska emme hyväksy kaikkia valituksessa esitettyjä vaatimuksia, annamme sairaanhoitokulujen 29.3.2023 korvaamisesta väliaikaisen päätöksen. Väliaikaiseen päätökseen ei saa hakea muutosta.

Sovelletut säännökset

Työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 36, 37 ja 242 §

Tiedoksi

Toimitamme valituksesi liitteineen sekä tämän väliaikaisen päätöksemme tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnalle. Annamme asiassa varsinaisen päätöksen, kun valitusasia on ratkaistu lainvoimaisesti, eli kun siihen ei voi enää hakea muutosta.